

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

70 ljubljanska banka
Temeljna banka Gorenjske
Kranj
Gorenjc in banka — formula prihranka

**29. NOVOLETNI
SEJEM**

— krzno, konfekcija, pletenine
— pohištvo, bela tehnika, akustika
— **VELIKA IZBIRA BOŽIČNIH IN
NOVOLETNIH DARIL**
— **UGODNI NAKUPI ZA DEDKA
MRAZA**
KREDITI! UGODNI NAKUPI! POPUSTI! RAZPRODAJE!

**KRANJ, 16.
- 24. 12. '88**

Milan Kučan in Viktor Žakelj na Glasovi preji

V tej Jugoslaviji ni mogoče živeti brez priznavanja razlik



Sedem desetletij Jugoslavije in sedem desetletij socializma v svetu je bila tema tretje Glasove preje v petek zvečer v popolnoma zasadeni restavraciji kranjskega hotela Creina. Viktor Žakelj je večje prodiral v razmišljanja svojega sogovornika, ki ga je predstavil kot profiliranega razumnika z ostro pravniško logiko, politika, ki z vsem žarom opravlja svojo dolžnost v volčjem času za politike. Nihče ni mislil, je dejal Žakelj, da bo 70 let Jugoslavije postala tako cenena in politikantska tema. Revščina trka na 60 odstotkov jugoslovanskih domov, v nekaterih že domuje, zato se ljudem zamegljuje prihodnost in zato vedno bolj brskamo po preteklosti. Kučan je odgovarjal na mnoga aktualna žakljeva razmišljanja in vprašanja občin-

stva. Ne gre samo za materialno revščino, ampak za občutek, da smo v velikem razvojnem zaostanku. To terja novo definicijo nekaterih pojmov. Nobena stvar ne bi bila bolj prepričljiva kot uspeh. Iz zgodovine se ne znamo učiti, postavljajo se mnoga vprašanja, če nismo res po pomoti prišli v to skupnost. Za jugoslovansko integracijo je treba postaviti nove osnove in na novo definirati socializem. V tej Jugoslaviji ni mogoče živeti brez priznavanja razlik, je dejal Kučan. Tudi stara Jugoslavija ni želela, da bi bili vsi Slovenci ali vsi Srbi. Prostor za skupno življenje je dovolj. Problem so velike poenostavitve. Vse kaže, da je v Jugoslaviji odprta generalna razprava o nacionalnem vprašanju in značaju socializma. Avtoriteta Jugo-

slavije v svetu je odvisna predvsem od njene avtoritete v Evropi. Mi smo namreč prvo avtoriteto dobili prav v Evropi. Zmotno je socializem postavljati kot alternativo kapitalizmu. Človečanske pravice in svobosčine so eden temeljev socializma. V Jugoslavijo smo šli zato, da bi bolje živeli. Če pa ne bomo uspeli v razvoju, bodo težnje po samostojnem življenju vedno večje. Ne smemo dovoliti, da bi bila jugoslovansko in socializem dva mrliča. Naša ambicija mora biti okrog leta 2000 doseči razvojno raven Švedske, vendar moramo temu predrediti vso družbeno organizacijo, je dejal Milan Kučan. Več o Glasovi preji z Žakljem in Kučanom v petkovih Odprtih straneh.

J. Košnjek, slika F. Perdan

Bohinjsko jezero je vse bolj onesnaženo

Cvetovi brezbriznosti in mlačnosti

Bled, 9. decembra - Stanje Bohinjskega jezera še ni kritično, vendar je zelo resno. V njem se že pojavljajo alge, podobne tistim, ki povzročajo cvetenje jezera na Bledu, pa tudi ostali znaki kažejo, da se kakovost jezerske vode slabša. Ker je že naravno onesnaževanje precejšnje (kisel dež izpira v jezero hranila za alge), je treba preprečiti vsaj tisto, ki ga povzročajo ljudje, predvsem s tem, ko dopuščajo iztekanje odplak v jezero, je na petkovi seji sveta Triglavskega narodnega parka dejal dr. Dani Vrhovšek, vodja blejske limnološke postaje.

Če bo Bohinjsko jezero ob ugodnih vremenskih okoliščinah nekega dne res zacvetelo (tako kot je že večkrat Blejsko), potem je nesporno, da bodo to cvetovi družbene brezbriznosti, mlačnosti in neodgovornosti. Za kaj pravzaprav gre? V srednje-ročnem razvojnem programu TNP je opredeljeno, da bo radovljiška občina do konca minulega leta skupaj s TNP in območno vodno skupnostjo zagotovila izdelavo celovitega programa za izboljšanje kakovosti jezerske vode (s konkretnimi nalogami, izvajalci in načini zbiranja denarja), postrila nadzor nad delovanjem čistilnih naprav, izdelala zazidalne in ureditvene načrte za območje Ribčevega laza in Stare Fužine, Bohinjskega jezera z Ukancem ter planini Zajamniki in Studor, dosledno zagotavljala varstvo jezerskega

območja... Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Kranj pa naj bi do konca prihodnjega leta začel s postopkom za zavarovanje jezera.

Problem je v tem, ker je bilo od vsega načrtovanega narejeno bolj malo. Program za izboljšanje kakovosti jezerske vode ni bil izdelan, prav tako ne strokovne osnove za zavarovanje jezera. Program nadaljnega turističnega razvoja Bohinja je bil narejen, vendar turistične organizacije zdaj v nasprotju z njim ponujajo nove načrte, ki ne upoštevajo sanacije in zavarovanje jezera. Za te organizacije je značilna neka dvoličnost: po eni strani razumejo, da je treba preprečiti ekološko katastrofo, po drugi trdijo, da ne "obremenjujejo" jezera in da za izboljšanje stanja tudi nimajo denarja, čeprav vse načrtujejo ali že gradi-

jo nove naprave, prizidke, nadzive... Predstavniki občinskega upravnega organa so tudi obljubili, da bodo pri izdaji dovoljenj upoštevali mnenje TNP, praksa pa je žal drugačna: tudi v ožjem območju jezera se izvaja gradbena dela (pralnica v Zlatorogu), za katera ni bilo pridobljeno takšno mnenje.

Svet TNP je na petkovi seji sprejel stališča, da je treba takoj zgraditi kanalizacijo ob jezeru in na zakonit način prisiliti lastnike in uporabnike stavb v Ukancu in drugod ob jezeru, da prispevajo svoj delež k izgradnji, preprečiti nadaljnje širjenje turističnih zmogljivosti ter uporabo umetnih gnojil in soli neposredno ob jezeru in preseliti iz objezerskega območja vse dejavnosti, ki tja ne sodijo (avtokamp, taborna mesta itd.).

C. Zaplotnik

Spremembe plana

Radovljica — Krajevna konferenca SZDI in SO Radovljica sklicujeta zbor občanov v sredo, 14. decembra, ob 18. uri v veliki sejni dvorani SO Radovljica. Na zboru bodo obravnavali osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana občine za obdobje 1986/90 in družbenega plana 1986/1995 oziroma 2000. Razen tega bodo obravnavali tudi primernost severne ali južne variante ceste mimo Radovljice.

J. Rolc

Obrtniška trgovina v Kranju

Kranj, 12. decembra - Gorenjska obrtna zadruga Kranj bo v petek, 16. decembra, ob 12. uri odprla svojo trgovino, prvo tovrstno v Sloveniji, saj je nima še nobena obrtna zadruga. V novi kranjski trgovini bodo napredaj izdelki široke potrošnje, ki jih izdeluje 150 obrtnikov, ki objublajo, da bo moč izbirati med več kot tisoč izdelki po ugodnih cenah.

Bistriški svetovni pokal se seli na Vogel

Bohinjska Bistrica, 11. decembra — Organizatorji letošnjega svetovnega pokala v smučarskih tekih za moške v prosti tehniki na 30 km niso imeli sreče s snegom. Tekma bi morala biti v sredo na že znani progi v Bohinjski Bistrici. Ker na progi ni snega, so skupaj s pripadniki JLA zavihali rokave in na Voglu usposobili progo, dolgo 7,5 km.

Udeleženci Bohinjskega svetovnega moškega pokala pridejo v Bohinj že v torek s prizorišča prve tekme za svetovni pokal, ki je bila v soboto in nedeljo v Ramsauu v Avstriji. Organizacijski komite na čelu s sekretarjem se je prav tu potrdil, da je naredil dobro reklamo za tekmo na Voglu. Organizatorji so se potrudili, da bodo tekmovalci iz Avstrije v Bohinj pripotovali z avtobusi Komasa, po temki v sredo pa bodo odšli s temi avtobusi na tretjo tekmo svetovnega pokala v Val di Sol v Italijo.

Nasvidenje v sredo na Voglu.
D. H.

Srebrni jubilej brniškega letališča

Brdo, 9. decembra - S svečano sejo delavskega sveta v hotelu Kokra na Brdu so proslavili 25-letnico brniškega letališča, slavnostni govornik je bil Dušan Šinigoj, predsednik slovenskega izvršnega sveta.



Dušan Šinigoj je pohvalil delo 390 članskega delovnega kolektiva Aerodroma Brnik v zadnjih letih, odkar je dobilo vodstvo, ki je veliko postorilo v smislu sodelovanja vseh služb na letališču, kar je seveda pomembno tudi za varnost. Poudaril je vlogo ljubljanskega letališča v prostoru Alpe-Jadran in dodal, da bi moralo biti še bolj odprto v svet. Obljubil je podporo pri razširitvi in posodobitvi ljubljanskega letališča, ki jo je po Šinigojevih besedah moč uresničiti korak za korakom. Na slovesnosti so podelili petim delavcem Aerodroma državna odlikovanja, medalje dela s srebrnim vencem so prejeli: Stefan Brezar, Ciril Burgar, Terezija Cuderman, Ivanka Gajski in Anton Strgar. Dušanu Šinigoju pa so v trajno last izročili kipec Ikarus, priznanje brniškega letališča. Na sliki: Dušan Šinigoj prejema kipec Ikarus iz rok Draga Čotarja, predsednika delavskega sveta, Ivanka Možeta direktorja letališča Brnik.

M. V.
Foto: F. Perdan

GORENJSKI GLAS
VEČ KOT ČASOPIS

Seminar uspešen

Mojstrana, 10. decembra - Delegati jeseniške občinske mladinske konference so se srečali na redni letni programsko-volilni konferenci, kjer so posebno pozornost namenili pregledu mladinskih akcij v občini v preteklem letu.

Delegati so imeli na dnevnem redu tudi volitve novega profesionalnega sekretarja, ki so zaradi nesklepnosti področne konference mladih v združenem delu, preložene za nedoločen čas.

Po seji OK ZSMS so prisotni nadaljevali s seminarjem, na katerem so z zanimanjem obravnavali tako novi zakon o podjetjih kot partijski sestop z oblasti, kjer je zanimiv podatek, da na Jesenicah beležijo v zadnjem času izstop 90-tih in vstop 6-tih članov v ZK, poroča sekretar OK ZSMS Rade Radinovič.

V. B.



Kranjska gora — Slalomski proga je pripravljena, veteslalomsko pa še nimajo za petkovo in sobotno tekmovanje za svetovni pokal. Naši tekmovalci že trenirajo. Na sliki Grega Benedik, Robert Zan in trener Jože Šparovec med treningom. (DH) — Foto: F. Perdan

KOŠČEK NEBA
v stresnem oknu

F. Mira Radovljica tel. 75-036

GORENJSKI GLAS
GRAFIČNE STORITVE

TOMAŽ GERDINA
ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Vse oči uprte v SZ

Sovjetska zveza je bila minuli teden gotovo največkrat omenjena država v vseh svetovnih medijih. Tri stvari so, ki so SZ spravile na naslovnice, med njimi tako tragične, ki so v svetu izzvale sočutje in solidarnost, kot tiste, katerim je sledil glasev aplavz. Gre seveda za katastrofalen potres, ki je opustošil Armenijo, in za govor Mihaila Gorbačova v Združenih narodih. Tretja zadeva, ki polni časopisne stolpce, pa je le začasno prekinjeno nacionalno trenje v SZ.

Na mednarodnem političnem prizorišču je gotovo povzročil največ odobravalnih odmevov Gorbačovov govor, v katerem je napovedal krčenje in reorganizacijo rdeče armade in odhod lepega dela sovjetskih enot iz Madžarske, Češkoslovaške in Nemške demokratske republike, nekako v ozadju pa je ostal umik sovjetskih vojakov iz Mongolije, ki je prvenstveno namenjen normalizaciji s Kitajsko, kar je tudi ena izmed komponent sovjetskega medijskega booma. Aplavz ob vseh teh napovedanih ukrepih je še toliko glasnejši, ker SZ v zamenjavo ne zahteva ničesar. S tem je, kot je zapisal novinar zagrebškega Vjestnika, Gorbačov postavil nagrobni kamen hladni vojni. Tako nenehno naraščanje mednarodne napetosti in grožnje od vseh poldnev vidijo le še najbolj zakrneli vojaški režimi in pa države, v katerih igra vojska eno izmed dominantnih vlog. Armada se zaveda, da popuščanje napetosti gotovo ne krepilne politične moči. In tako vojska v režimih, ki ji to dopuščajo, še naprej gradi vse večji delež družbenega proizvoda, medtem ko v SZ denimo napovedujejo, da bodo del sovjetske vojaške industrije preuredili in ga namenili civilnim potrebam.

Zal pa je govor Gorbačova, v katerem je poleg razorožitve vzbudil zanimanje in odobravanje tudi s težami o mirovni resitvi v Afganistanu, s podporo Jaserju Arafatu, s ponudbo, da bi radar v Krasnojarsku (zaradi katerega je bilo kar nekaj sporov z ZDA) namenili za mednarodno postajo za mirovna raziskovanja vesolja, z obsojanjem sile kot sredstva politiki, in podobnim, prekrila temna senca naravne katastrofe, zaradi katere se je sovjetski voditelj takoj vrnil domov.

Trideset tisoč mrtvih po prvih ocenah, nekateri pa govorijo celo o več kot stotisoč žrtvah, je za SZ mednarodno dogajanje za nekaj časa potisnilo na rob. Prav tako pa je ta naravna nesreča za nekaj časa utišala pobesnelo medetnično oboževanje in spopadanje. Vse moči so zdaj usmerjene v pomoč opustošenim območjem, pomoč ranjenim, preživelim. In v takih okoliščinah se ljudje čez noč zavejo, da so ljudje, da niso samo pripadniki nekega odpora. Je pa grozljivo, da občutke pomoči, solidarnosti, sodelovanja, lahko močno vzbudijo le tragedije, kakršna je denimo potres.

DRUŠTVO ZA POMOČ
DUŠEVNO PRIZADETIM KRANJ
KRANJ, KDRIČEVA 51

VABILO

IO DRUŠTVA VABI STARŠE REJNIKE, SKRBNIKE
IN OSTALE ČLANE NA TRADICIONALNO NOVO-
LETNO SREČANJE, KI BO 16. 12. 1988 S PRIČET-
KOM OB 15 h V PROSTORIH OŠ HELENE PUHAR
KRANJ, KDRIČEVA 51. ZA POPESTRITEV PRO-
GRAMA BODO POSKRBELI «GASPERJI».

Preštevane po formalnih merilih

Radovljica, 9. decembra - Resda je vsak nadomestljiv, to velja tudi za vse člane izvršnega sveta, vendar se zdi, da se v radovljiški občini zdaj dokončno odrekajo dvema članoma, ki sta s svojim znanjem, strokovno usposobljenostjo, bogatimi izkušnjami in odločnostjo veliko prispevala k delu občinske vlade. Predsednik izvršnega sveta Pavel Zerovnik je bil zaradi delegatskih pripomb in na podlagi stališča koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja pri predsedstvu OK SZDL in sklepov občinske skupščine primoran začeti postopek za nova, nadomestna člana. Stanko Slivnik in Zlato Kavčič sta namreč prevzela vodstvena položaja (prvi je postal direktor HTP-jevega tozda Turizem in rekreacija, drugi podpredsednik poslovodnega odbora Ljubljanske banke - Temeljne banke Gorenjske), kar pa po statutu radovljiške občine in zakona o temeljnih sistema državne uprave ni združljivo s funkcijo v izvršnem svetu.

Stanko Slivnik, ki se že nekaj časa iz razloga, da ne bi oviral spoštovanja zakonitosti, ne udeležuje sej izvršnega sveta, se je prejšnji teden odločil, da ponudi pismeni odstop. "Dela imam dovolj, pred nami je svetovno veslaško prvenstvo in tudi medalja z olimpijskih iger nekaj obvezuje. Škoda je, ker se mora predsednik, ki želi nekaj premakniti v občini, ubadati ob kopici dela tudi s takimi stvarmi. Tudi sam sem bil pred leti predsednik izvršnega sveta in sem se kot mandat zavzemal, da bi bili v njem tudi direktorji," je dejal Slivnik. Drugi, "sporni" član izvršnega sveta, Zlato Kavčič, je o tem, da je "sporen" pravzaprav izvedel šele iz časopisa, sicer pa pravi, da ima o tem svoje mnenje, ki pa ga ni pripravljen povedati za javnost.

V radovljiškem izvršnem svetu se bodo torej prešli po formalno-pravnih merilih, čeprav bi bilo veliko bolje, ko bi se po merilih znanja, strokovnosti, izkušenj, delovitosti - in rezultatov dela. Če bi se po teh, bi bržčas iz (politične) igre izpadli drugi. Da gre pri vsem tem res za igro, je vse več znakov, ki jih je mogoče umestiti tudi v primer druge gorenjske občine, ki ima v izvršnem svetu kar štiri ljudi "na položaju". Očitno pa je, da tam to nikogar ne moti, ker izkušnje kažejo, da naj bodo v izvršnem svetu ljudje, ki so najbolj sposobni, največ znajo, imajo svoj "jaz" in svojo hrbenico.

C. Zaplotnik

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Trzin

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tiska Ljudska pravica Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Štefan Zargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Sajje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrl-Zlebir (socialna politika), Dušan Humer (šport), Vilma Stanovnik (Trzin, turizem), Vinea Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Sinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Nada Prevc in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Volžič (lektoriranje).

Naročnina za 2. polletje 34.000 din

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 - Tekoči račun n pri SDK 51500-603-31999 - Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Za četrtno ali le za 8.odstotkov dražji vrtec

Bodo starši poravnali izgubo?

Kranj, decembra - Na junijski skupščini otroškega varstva v Kranju so izdelali strategijo, kako se bodo do konca leta povečevale cene oskrbnin v vrtcih. Z zadnjo, decembrsko podražitvijo (8 odstotkov) naj bi polna cena za predšolskega otroka znašala 159.000 dinarjev, za tiste v jasli pa 267.000 dinarjev. Vzgojnovarstvena organizacija pa prihaja s predlogom, naj bi decembrske cene povečali kar za 25 odstotkov.

Vse leto so v kranjski skupnosti otroškega varstva skušali slediti priporočilu, naj se oskrbne cene v vrtcih ne povečujejo nad rastjo osebnih dohodkov. Že s predvideno decembrsko podražitvijo 8 odstotkov bi to načelo prekršili, saj bi bila povprečna cena oskrbnine v primerjavi z lanskim večja za 196 odstotkov, ekonomska pa za 157 odstotkov. Naj spomnimo, da je rast plač 140 odstotkov v primerjavi z lanskim. Zaradi položaja, v katerem se je letos znašalo ob drugih družbenih dejavnostih tudi otroško varstvo, so letošnjega junija sklenili, da bolj obremenjene starše: Udilej je njihov delež 15 od-

stotkov višji kot poprej, kar pomeni, da bodo pokrivali več kot 47 odstotkov ekonomske cene v vrtcih (lani so jo 41 odstotkov, mišljeno pa je bilo, da bi jo zdaj 51). Večje breme staršev, ki se mu v tem položaju očitno ne da izogniti, predstavljajo tudi stalne podražitve, saj se cena vrtcem spreminja že domala vsaka dva meseca. Rezultat je tudi izpisovanje otrok iz vrtcev, ker si starši tega finančnega bremena ne morejo privoščiti. Analiza, ki jo je na podlagi delovnega načrta VVO od septembra opravila na skupnosti otroškega varstva, ugotavlja, da je v kranjskih vrtcih le 41,8 odstotka oddelkov pol-

no zasedenih, 17,3 odstotka jih je sicer polnih nad normativi, žal pa 40,9 odstotka pod normativi, zlasti najdražjih jasličnih. V VVO temu sicer oporekajo, češ da se stanje zasedenosti pri njih tako rekoč dnevno spreminja, vendar ostaja dejstvo, da je staršem vse težje pokriti delež oskrbnine za vrtec.

To je tudi argument, ki govori zoper predlagano 25-odstotno podražitev oskrbnin, ki bi jo radi v VVO. Utemeljujejo jo s pričakovano izgubo, ko naj bi jim v celotnem prihodu tega leta manjkala kar milijarda sredstev. To je večidel zakrivilo zakonsko omejevanje skupne porabe, del krivde pa pripisujejo tudi izpadu prihodkov od oskrbnin, saj so bili že v prvih petih mesecih prikrajšani za delež staršev. Zavedajo se, da tega ni mogoče nadomestiti s podražitvijo oskrbnin, saj bi se morale te neznansko povečati.

Kljub vsemu so predlagali kar za četrtno višje cene decembra. Po naših izračunih bi potemtakem cena oskrbnine za predšolske otroke znašala 184.000 dinarjev, za jasli pa že kar 309.000 dinarjev. Taki rešitvi pa v skupnosti otroškega varstva ugovarjajo, češ da se je obseg dejavnosti v vrtcih znižal, domala pol oddelkov je zasedenih pod normativi, medtem ko se zaposlenost ni zmanjšala, cena pa naj bi bila višja. Trdijo tudi, da za predvideno izgubo tudi ne morejo vnaprej terjati denarja, izgube namreč morda sploh ne bo. Skupnost se bržda zanaša, da bodo predvideni izpad dohodka v vrtcih lahko pokrili že z 8-odstotno podražitvijo. Kakorkoli že, vrtec je za zdaj naložena izdelava predsanacijskega programa, medtem ko bo podražitev za ta mesec odvisna od odločitve sveta za razvoj.

D. Z. Zlebir

Naloge Triglavskega narodnega parka v prihodnjem letu

Zavarovanje znamenitosti, ponudba skodel...

Bled, 9. decembra - Svet Triglavskega narodnega parka - predseduje mu dr. Matjaž Kmecl - je v petek med drugim obravnaval tudi program delovne organizacije TNP za prihodnje leto. Izmed številnih nalog in akcij, ki jih načrtuje, omenjamo le nekatere.

Kranjski in novogoriški zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine bosta začela postopke za zavarovanje 33 naravnih znamenitosti v radovljiški občini, 24 v jeseniški in 30 v tolminski. Delavci TNP bodo pripravili celovito podobo parka, na glavnih vstopih v park postavili splošne informacijske table, za obiskovalce parka uredili parkirišča v Bohinju, Radovni, na Pokljuki in v Trenti, postavili pokrito kurišče v Radovni in nadaljevali z urejanjem Soške poti

od Loga v Trenti proti vasi Soča. Delovna organizacija se bo vključevala v raziskovalno delo, saj bo med drugim organizirala ali sodelovala pri proučevanju drugačnega načina gospodarjenja z gozdovi v Martuljku, pripravila tipičnih načrtov za gradnjo stanovanjskih in gospodarskih stavb na območju parka, pri energetske in naravovarstvenem ocenjevanju malih vodnih elektrarn za potrebe domačinov ter pri študiji o gamsu in o divjem petelinu. Informacijski cen-

Svet TNP je za sejo pripravil tudi informacijo o tem, da pri gradnji vodne elektrarne na Zadlaščiči v tolminskem delu parka ni bilo vse tako čisto, kot je izgledalo iz nekaterih časopisnih sporočil; poenostavljena pa je tudi ugotovitev, da park odstopa od doslednega izvajanja zakona o TNP pri načrtovanju gradnji vodne elektrarne Zadnjica v Trenti.

ter, ki že deluje v upravni stavbi TNP na Bledu bodo še razširili in obogatili, podobnega pa bodo

začeli urejati v Trenti in ga načrtovati tudi v Bohinju. Na video kasete bodo posneli življenje in delo starih, še živečih Trentarjev, organizirali ponudbo skodel kot prvobitne strešne kritine v parku in izgradnjo male vodne elektrarne v Trenti. Naravovarstvena nadzorna služba, v kateri bo štirinajst poklicnih in dvajset prostovoljnih nadzornikov, bo poostriala kaznovanje za kršitve zakona o TNP; radovljiška, jeseniška in tolminska občina pa naj bi sprejele takšne ukrepe, s katerimi bi zagotavljale redno obdelavo vseh kmetijskih zemljišč v parku, tudi tistih, ki so v lasti "vikendašev".

C. Zaplotnik

Svet za varstvo okolja

Brez stališča o pomembnih vprašanjih

Radovljica, 8. decembra - Svet za varstvo okolja, ki deluje pri občinski konferenci SZDL, je na četrtkovi seji obravnaval predlagane spremembe in dopolnila srednjeročnega in dolgoročnega družbenega plana radovljiške občine, še zlasti tiste načrtovane posege in naložbe, ki tako ali drugače zadevajo okolje. Razprava se je dotaknila številnih ekoloških problemov v občini, vendar je bila vsaj v nekaterih delih na nizki strokovni ravni, tudi zato, ker dokazov in resnic ni mogoče nadomestiti s sumničnimi, domnevami ali z besedami "sem slišal, da je tako". Zdi se, da bi bilo bolje, če bi svet temeljito obravnaval le najpomembnejše ekološke probleme in če bi ob vsakem zavzel tudi nedvoumno stališče.

Na seji je bilo, denimo, kar na Bledu umestno "žrtvovati" 2,8 precej govora o tem, ali bi bilo hektara Grajske pristave za

Vedno več nezaposlenih

Jesenice, 12. decembra - Jeseniške delovne organizacije so napovedale domala 600 presežkov delavcev, pričakujejo pa še dodatne kadrovske presežke.

V letošnjem letu je brezposelnost na Jesenicah naraščala hitreje kot v drugih gorenjskih občinah in je pri Zavodu za zaposlovanje prijavljenih 295 iskalcev zaposlitve ali domala še enkrat več kot lani. Za letos je jeseniško združeno delo napovedalo tudi 595 presežkov delavcev; od tega naj bi jih po napovedih 45 odstotkov prezaposlili znotraj delovnih organizacij, ostali pa naj bi se prezaposlili izven delovnih organizacij oziroma prešli v tako imenovano odprto brezposelnost.

Presežke delavcev so napovedale Železarna, Jesenice, Iskra na Blejski Dobravi in Kovinska oprema Mojstrana, Golica Jesenice, Tehnično biro Jesenice, Izolirka, Železniško gospodarstvo, Elim Hrušica, Kemična čistilnica in Iskra.

Zanimivo je, da doslej do prezaposlovanja delavcev sploh še ni prišlo, zniževanje zaposlenosti pa je šlo na račun nadomeščanja naravnega odliva in nadomeščanja fluktuacije. Vendar pa v jeseniški občini napovedujejo, da bo zaradi izgub v gospodarstvu in zaradi predvidenih sistemskih zakonov še več kadrovskih presežkov, predvsem v računovodskih službah gospodarstva in negospodarstva.

D. Sedej

Inovacijska dejavnost je skromna

Zanemarili razvoj

Jesenice, 12. decembra - Zaradi visokega deleža porabljenih sredstev bi morali v jeseniških delovnih organizacijah bolj razmišljati o inovacijski in raziskovalni dejavnosti. Več pozornosti v jeseniški Železarni.

Za jeseniško občino je morda najbolj zaskrbljujoča izobrazbena raven zaposlenih, saj ima skoraj 80 odstotkov zaposlenih manj kot srednjo stopnjo izobrazbe, obenem pa je za samo gospodarstvo značilen visok delež porabljenih sredstev v strukturi celotnega prihodka. Lani je, denimo, v strukturi prihodka znašal delež porabljenih sredstev 85 odstotkov, ostalo je bil dohodek, v negospodarstvu so znašala porabljena sredstva 30 odstotkov celotnega prihodka.

Kapitalno intenzivna proizvodnja v pogojih visoke inflacije in visokih obresti izrazito nestimulativno deluje na nagrajevanje delavcev. Ob izrazito visokih porabljenih sredstvih pa se razumljivo postavlja tudi vprašanje organizacije in učinkovitosti raziskovalne dejavnosti v delovnih organizacijah.

Med 28 anketiranimi delovnimi organizacijami v občini ima eno izmed oblik organiziranja razvojno - raziskovalne dejavnosti polovica delovnih organiza-

ci, vendar jih 23 zaposluje skupno 2 odstotka razvojno raziskovalnih delavcev - v Kranju, denimo, 5 odstotkov. Med njimi jih je 64 odstotkov zaposlenih v Železarni, Iskri in v Tehničnem biroju in 25 odstotkov jih ima visoko izobrazbo. Med 28 delovnimi organizacijami jih ima le sedem tudi izdelan načrt raziskovalne dejavnosti, le dve pa imata izdelan kadrovski plan dolgoročnega razvojnega načrta.

Enajst delovnih organizacij je lani povprečno namenilo 1,75 odstotkov - v Kranju 2,89 odstotkov - od skupnega prihodka za razvojno - raziskovalne naloge, največ Tehnično biro. Od sred-

stev za raziskovanje dajejo povprečno 49 odstotkov za opremo, 24 odstotkov za material in 27 odstotkov za osebne dohodke. Na Jesenicah je bilo lani prijavljenih le 199 tehničnih izboljšav, od tega kar 92 odstotkov v Železarni.

Inovacijska dejavnost je v primerjavi s Kranjem ali drugimi občinami skromna. Treba jo bo spodbuditi, še posebej zato, ker porabljena sredstva krepko prevladujejo v strukturi prihodka in bo stroške tudi zaradi večjih možnosti za stimulativnejše nagrajevanje po delu treba znižati.

C. Zaplotnik

D. Sedej

Kakšna bo ekonomska politika prihodnje leto

Zvezni proračun še ne namerava shujšati

Ljubljana, 8. decembra - Izvršni odbor Gospodarske zbornice Slovenije je obravnaval ekonomsko politiko za prihodnje leto, ki jo je uvođoma ocenil dr. Danijel Pučko, sveže podatke, zlasti o napovedanih stroških javnega sektorja, je dodal zvezni sekretar za gospodarstvo dr. Rado Bohinc. Osrednja misel razprave, ki se je zavlekla v debele ure, je bila, da glavni cilj ekonomske politike v prihodnje leto ne more biti zniževanje inflacije, če zvezni proračun z izvenproračunsko porabo še vedno ne namerava shujšati, temveč račun na realno povečanje sredstev. Zategadelj so sprejeli tri izjemne zaostritve, ki naj bodo po besedah predsednika zbornice Marka Bulca tako dosledne, kot je bila pri sprejemanju ustavnih dopolnil. Tako bodo slovenskim delegatom naročili, naj v zvezni skupščini nikakor ne dajo soglasja k predvidenemu povečanju zveznega proračuna za prihodnje leto, slovenska skupščina naj bi terjala ukinitve uvožnih taks, ukinili pa naj bi tudi klirinški način zunanjetrgovinske menjave oziroma tudi na kliringu uvedli košarico valut. S prihodnjim letom naj bi zavrgli tudi administrativno navlako, ki bi pri zunanjetrgovinski menjavi zaradi delovanja deviznega trga postala nepotrebna (ukinili naj bi DPRP-je), v kolikor bo obseg sredstev za osebne dohodke določen po republikah, pa naj bi v Sloveniji motivirali dobro delo in izboljšanje kadrovske sestave zaposlenih. Takšna so torej stališča oziroma želje slovenskih gospodarstvenikov, v kolikšni meri bodo uresničene, pa je seveda drugo vprašanje, saj bo marsikaj odvisno od tega, kakšno shujševalno kuro si bo predpisal zvezni proračun oziroma če si jo sploh bo.

Različne ocene majskih ukrepov

Ekonomska politika za prihodnje leto ima svojo materialno osnovo v letošnjih (ne)dosežkih, ki jih je do meseca maja krojila ekonomska politika "šok terapije", po maju pa ukrepi ki so pomenili bistveni premik k tržnemu načinu gospodarjenja. Ocene majskih ukrepov so različne, dr. Danijel Pučko svetle točke vidi predvsem na področju ekonomskih odnosov s tujino, dr. Rado Bohinc pa sodi, da počasi prijemljejo, saj dohodek gospodarstva raste hitreje od porabljenih sredstev, prav tako celotni prihodek, v njem pa zlasti na tujih trgih, saj je bil v devetih mesecih porast celotnega prihodka jugoslovanskega gospodarstva 278 odstoten, na tujih trgih pa 371 odstoten. Delitvena razmerja pa se naposled rahlo le obračajo v korist gospodarstva. V razpravi pa smo slišali različne ocene majskih ukrepov, tudi ostru mnenja, da sploh niso ekonomska politika in da je postalo več kot jasno, da se bo morala posloviti od predpisovanja povpraševanja in se zapičiti v ponudbo.

Majski ukrepi pomenijo premik k tržnemu gospodarstvu in vprašamo se lahko ali trg že kaže svoje zobe. Konec julija je v Jugoslaviji več kot 57 tisoč delavcev imelo zajamčene osebne dohodke, 50 odzov je bilo v stečaju, 352 odzov v sanaciji, 7.883 uporabnikov družbenih sredstev in v njih skoraj 2 milijona zaposlenih je bilo nelikvidnih. Težko je reči, da je to posledica uvajanja trga, bolj da držalo, da je uvajanje trga pokazalo, kakšen obseg imajo naši problemi. Z eno besedo lahko rečemo, grozljiv.

Svetla točka izvoz

Temeljna značilnost letošnjih gospodarskih gibanj je, da so se povsem izneverila resolucijskim ciljem, saj bo namesto 2 odstotnega porasta družbenega proizvoda, ta verjetno padel za 1 odstotek. Obseg industrijske proizvodnje bo nižji za nekaj deset odstotkov, kmetijska je še večje razočaranje, število zaposlenih se praktično ne bo povečalo, produktivnost se bo še naprej znižala za dober odstotek.

Svetla točka je izvoz, ki bo kot vse kaže večji za 10 odstotkov, na zahodnih tržiščih bo porast še nekoliko večji, uvoz pa bo večji za 6 odstotkov. Devizni prilivi so bistveno večji, rastejo nakazila zdomečev, zaslužek od tujkega turizma se je približal 2 milijardama dolarjev, porasli so zaslužki od mednarodnih transportnih storitev in močno so se

povečale devizne rezerve, na več kot 3 milijarde dolarjev. Od junija naprej nemoteno deluje devizni trg, kar je posledica pravilnejše politike tečajna dinarja, ki raste malenkostno hitreje kot cene.

Cen, ki bodo letos porasle za okoli 195 odstotkov, industrijske pa za 200 odstotkov, pa osebni dohodki ne love, vse kaže, da bodo realno padli za več kot 10 odstotkov. Izredno visoka so tudi izdavanja za splošno in skupno porabo, tako rekoč podivjana izdavanja na osnovi prometnega davka, ki so bila v devetih mesecih kar za 244 odstotkov večja kot lani v tem času, na osnovi carin in posebnih uvožnih davščin za 276 odstotkov in na osnovi taks za 224 odstotkov.

Zanimivo pa je, da osebna poraba kljub upadanju realnega osebnega dohodka ne kaže temu ustreznega padca, saj napovedujejo, da bo letos realno padla le za 1,5 odstotka. Ugibamo seveda lahko, kaj je vzrok temu, siva ekonomija, prihranki ali pa trgovski krediti.

Napovedi stvarnejše, vendar ne vse

V Zveznem zavodu za družbeno planiranje predvidevajo, da bo prihodnje leto družbeni proizvod porasel za 1,5 odstotek, industrijska proizvodnja za 1 odstotek, kmetijska za 6 odstotkov, produktivnost dela za 0,6 odstotka, zaposlenost za 0,5 odstotka, izvoz za 5,1 odstotka, uvoz za 8,2 odstotka. Osebni dohodki na zaposlenega naj bi realno porasli za 0,8 odstotka, investicijska potrošnja za 3,5 odstotka, splošna in skupna pa naj bi stagnirali. Napovedi so torej tokrate le stvarnejše, vendar pa ne vse, saj je denimo vprašljiva smiselnost nadaljnega povečanja deviznih rezerv za dobrih 700 milijonov dolarjev in presežek plačilne bilance v višini 1,5 milijarde dolarjev.

Prihodnje leto naj bi v naši državi za proračunsko in izvenproračunsko porabo šlo skupaj 43 tisoč milijard dinarjev, od tega 80 odstotkov za izvenproračunsko porabo, ki je zunaj nadzora gospodarstva.

Velika neznanka je inflacija

Napovedi, kakšna bo prihodnje leto inflacija, so različne, mnogi ekonomisti napovedujejo več kot 300 odstotno, celo 500 odstotno. Zvezna vlada svoje ocene ne obeša na veliki zvon, bolj potihlo kot glasno govori o 133 odstotni ciljni inflaciji. Glede na letoš-

nje divjanje cen je to seveda zelo, zelo optimistična napoved, saj vemo, da vlada še nima v rokah antiinflacijskega programa, ki naj bi ga uresničili prihodnje leto. Če okviro lahko podpremo nadaljevanje majskih ukrepov, kakršno naj bi bilo bistvo ekonomske politike v prihodnjem letu, pa bo vsekakor potrebno v tem "menuju" tu in tam kaj popraviti oziroma dodati, predvsem pa bi morala "glavna jed" postati inflacija, saj bo sicer njeno divjanje onemogočilo razreševanje številnih problemov.

Resnični spopad z inflacijo zahteva drugačen pristop, opustitev dosedanjih formul, ki se niso izkazale kot odresilne, zahteva ostre reze v razbremenitev gospodarstva, ureditev notranjih dolgov in nekaterih nepravilnosti na področju ekonomskih odnosov s tujino ter normalne možnosti za motiviranje dobrega dela. Drugače povezano, oživljanje proizvodnje in realno padanje plač pač preprosto ne gresta skupaj, to je jasno vsakemu razumnemu človeku, zategadelj ni čudno, da vse pogosteje slišimo, da naša inflacija in strokovni, temveč politični problem.

Zvezni minister za gospodarstvo dr. Rado Bohinc je povedal, da bodo v njegovem sekretariatu predlagali spremembo pridobljenih pravic uporabnikov zveznega proračuna, kar seveda ne bo šlo lahko, ter bistveno zmanjšanje oziroma ukinitve uvožnih davkov. Razmišljajo o obveznicah, s pomočjo katerih bi se federacija zadolžila na finančnem trgu, zamisel ni nova, saj jo je zvezna vlada že večkrat zavrnila, češ da pri tolikšnem javnem dolgu (60 tisoč milijard dinarjev) ni argumenta za dodatno zadolževanje.

Zvezni proračun ob 133 odstotni inflaciji račun na 174 odstotno rast

Nenasitni zvezni proračun je odlični dokaz, da pri nas o inflaciji le govorimo, malo ali nič pa ne storimo, zato ni čudno, da ima že vrtočlave številke, prihodnje leto pa bo imela še bolj vrtočlave, če bodo napovedani porasti obveljali. Zvezna vlada namreč ob 133 odstotni ciljni inflaciji ponuja 174 odstotno rast zveznega proračuna za prihodnje leto, v tem okviru pa 182,2 odstotno porast sredstev za JLA.

Zvezni proračun torej nikakor še ne namerava shujšati, tem zahtevam se je zvito upiral tudi letos, podivjan porast prometnih davkov, davščin in uvožnih taks jasno kaže, kje bi morali radikalno začeti z razbremenjevanjem gospodarstva.

M. Volčjak

Ukinitev kliringa



Če se nameravamo resno lotiti inflacije, bo treba odgovoriti tudi na vprašanje, kaj storiti s klirinško zunanjetrgovinsko menjavo.

Ne edini, vendar pomembni vir naše, vse bolj vrtočlave inflacije je klirinška zunanjetrgovinska menjava, ki je navadno tiho omenjen, kakor da stvari pač takšne so in jih ni moč spremeniti. Seveda temu ni tako, lahko bi celo pikro dejali, da je pač najbolj ležno spreminjati presežek klirinške zunanjetrgovinske menjave v dolg naših partnerjev.

Prav pri razreševanju tega problema bi Slovenci lahko pokazali dobro voljo, ne da bi bili pri tem deležni očitkov o naši sebičnosti. Je to obrambništvo ali ne, prepuščam vaši presoji, vsekakor pa je to problem, ki bi ga v naši državi morali razčistiti, če se želimo resno spopasti z inflacijo. Kajti presežek v klirinški zunanjetrgovinski menjavi pač doma nadomešča sveže tiskan denar, ki seveda vrtniči inflacijo. Slovenija ima namreč pri tem ustvarjanju presežka krepko prste vmes, saj znaša 40 milijonov klirinških dolarjev, Hrvaška ga ima 696 milijonov in Srbija 590 milijonov klirinških dolarjev, seštevek predstavlja pretežni del klirinškega presežka. Skratka razrešitev tega problema bi približno enako zadevalo tri republike, ki se najpogosteje primerjajo, kako je katero udaril kateri ukrep.

Presežek bi seveda najbolj elegantno odpravili, če bi klirinško zunanjetrgovinsko menjavo preprosto ukinili, kar je pred kratkim predlagala Gospodarska zbornica Slovenije. Seveda ne dobesedno ukinili, temveč namesto dosedanjega neekonomsko vzpostavili ekonomski tečaj do klirinškega dolarja, njegovo ceno bi torej določal zakon ponudbe in povpraševanja, kakor je to na konvertibilnem tržišču.

Kakšno ceno bi torej imel klirinški dolar, se seveda človek takoj vpraša. Sedanji presežek seveda govori o tem, da bi bila nižja, za bolj natančno oceno, pa lahko navedemo madžarske izkušnje. Madžarska namreč s Sovjetsko zvezo in Čehoslovaško nima klirinške menjave, kar je seveda dober argument tudi za nas. Na Zahodu je potrebno za 1 dolar odšteti 58 madžarskih forintov, na Vzhodu za 1 rubelj 27 forintov. Torej je na Madžarskem rdeči dolar dosti manj vreden kot zeleni in sicer kar 48 odstotkov manj. Pri nas pa na tečajni listi si lahko vsak dan ogledate - je razlika veliko manjša, rdeči dolar je bil denimo minuli petek le 5 odstotkov cenejši od zelenega.

M. Volčjak

Sovjetski software za osebne računalnike PC

Novice o sodelovanju sovjetskih in ameriških elektronikov so še vedno redke, navadno jih spremljajo zvišeni, če ne že kar žaljivi in podcenevalni komentarji. V strokovnem tisku je bila pred kratkim objavljena tudi vest o sodelovanju sovjetskega in ameriškega podjetja na področju osebnih računalnikov. Ameriško podjetje CMSI bo pripravilo 3 tisoč osebnih računalnikov (kompatibilna inačica PC), ki bi sovjetskemu partnerju Elorgsoft omogočili uspešen razvoj programske opreme, v projekt naj bi se vključila tudi sovjetska akademija znanosti in sicer s pripravo softwareja, ki bi ga nato ameriški partner tržil tudi v ZDA. Na razpolago naj bi bilo približno 150 programov, večinoma v Basic pa tudi v drugih programskih jezikih. Po nekaterih ameriških ocenah imajo zdaj v Sovjetski zvezi kakšnih 20 tisoč PC osebnih računalnikov, projekt pa naj bi omogočil proizvodnjo 10 tisoč in več letno. Prav ti podatki so seveda povod posmehljivim komentarjem, saj bo prodaja letos v ZDA verjetno preseгла 8 milijonov osebnih računalnikov.

Na Kitajskem 225 tisoč zasebnih podjetij

Kitajske oblasti so nekaj časa opazovale razvoj zasebnih podjetij v državi, ne da bi jih kakorkoli ovirale z zakoni, ki bi omejevali število zaposlenih delavcev ali določale najmanjši oziroma največji zaslužek, niti niso nalagale temeljnih obveznosti glede zavarovanja delavcev. Zdjaj pa bo eden prvih ukrepov ustanovitev sindikatov, ki jih bodo v prihodnjih dveh ali treh letih ustanovili v približno 30 odstotkov zasebnih podjetij, ki jih je zdaj na Kitajskem že več kot 225 tisoč. Poglavitni namen je odprava slabih delovnih razmer, pomanjkljivega varstva pri delu, ponekod pa imajo predolg delovni čas, preprečiti pa želijo tudi zaposlovanje otrok. Pri ustanavljanju sindikatov pa bodo verjetno imeli dosti težav in problemov, saj je večina delavcev, ki se je zaposlila pri zasebnih, takšnih pa je 3,6 milijonov, prišla s podeželja in veliko je med njimi nepismenih.

V delovni halji

Bolje štiri kot dve zimski gumi

Trenutno se je menjavanje letnih gum za zimske v vulkanizaciji avtomobilov pri Jožetu Boltezu na Primorskem v Kranju umirilo. Najhuje je vedno ob prvem snegu, letos pa še posebej, kajti hkrati z njim so udarili tudi novi predpisi in nove, veliko višje kazni, če nas miličnik dobi na snegu brez zimske opreme. Zato smo pohiteli preobutviti svoje konjičke, kupovati nove zimske gume. Vendar pravijo delavci pri Boltezu, da tisti, ki gume zamenja do novega leta, jih zamenja, potem pa ne več. Veliko voznikov ne takih, da ob prvem snegu avto spravijo v garažo, kjer počaka na pomlad.



Večina voznikov pa je seveda vezana na svoj avtomobil, nujno ga potrebuje za vožnjo na delo in podobno. Ti so bili seveda med prvimi na menjavi gum. Od 7. do 18. ure sicer delajo delavci pri Boltezu, vendar ko so bile konice, so bili tu od 6. do 18. ure ali še dlje. Za delovne organizacije so po dogovoru delali tudi ob sobotah popoldne. Še eno konicu pričakujejo te dni, kajti na nakup in menjavo gum močno vplivajo dnevi izplačil osebnih dohodkov. Ti in pa naslednji sneg bodo spet pognali voznike po zimske gume. Pripravljeni so na to, skiaidišče je napolnjeno z vsemi vrstami zimskih gum. Trenutno imajo na zalogi tudi novost tovarne Sava lamelne gume TOP-GRIP, ki so izdelane po Semperitovi licenci in so prirejene za suho in mokro cesto, torej za poletje in zimo.

Kot opažajo delavci pri menjavi gum, so vozniki še vedno zbegani, ni pravzaprav pravih navodil, kaj je obvezno pri zimski opremitvi. Navadno je veljalo, da morajo biti zimske gume vsaj na pogonskih kolesih, vendar delavci povedo, da je najbolj zanesljiva vožnja, če so vse štiri gume zimske. Strošek je danes res že velik, saj stane 1 zimska guma že kar od 18 do 21 starih milijonov dinarjev - TOP-GRIP so še 30 odstotkov dražje - vendar varnost na cesti je največ vredna.

D. Dolenc

Tržiški tozd Metalke se osamosvaja

Po podjetniški poti

Tržič, 8. decembra - Ker naj bi s sprejetjem zakona o podjetjih in s spremembami v Metalki tržiški tozd Triglav izgubil precej samostojnosti, med drugim tudi svoj žiro račun, se je 99-članski delovni kolektiv na referendumu v četrtek odločil, da se izloči iz delovne organizacije in da se osamosvoji. 70 delavcev je namreč glasovalo za, 23 jih je bilo proti, en glas je bil neveljaven, pet pa jih ni glasovalo.

Tržiški Triglav se je vključil v Metalko pred petnajstimi leti, ko je bilo tudi dogovorjeno, da bo tozd zaradi oddaljenosti in posebnosti imel lastno računovodstvo, finančno službo in obrat za vzdrževanje, skupne službe na ravni delovne organizacije pa naj bi zanj opravljale predvsem planska in pravna dela. V praksi se je dogovor izvajal nekoliko drugače in samo letos bo, kot ocenjujejo v Tržiču, treba za te službe plačati 34 milijonov dinarjev, kar je glede na njihov prispevek dokaj veliko.

Vezi med Metalko in njenim tozdom v Tržiču pa tudi sicer niso bile posebej trdne. Pri prodaji na domačem trgu je bil že letos njihov največji kupec pil kranjski Merkur, ki se je močno približal Metalki tudi pri prometu z jeklenimi sidri. Izvoz je skoraj v celoti potekal prek Metalkinega izvoznega izdelka, ki trenutno zaračunava šeststodotno provizijo od prometa, za naprej postavlja zahtevo po osemstodotni, medtem ko je bila pri nekaj poskusnih prodajah prek drugega izvoznika (Contal Ljubljana)

precej nižja. Ker Triglav prodaja leto v tujino za okrog dva milijona dolarjev izdelkov in ustvari z izvozom več kot polovico prihodka, je nadvse pomembno, koliko ga izvoz stane. Razlika med pet in osemstodotno provizijo bi tržiškemu tozdu letos prinesla 230 milijonov dinarjev, kar je precej več od predvidenega denarja za poslovni sklad in za rezerve. Ker gre pri plačilu izvoznega blaga tudi za deset do dvanajst dni zamika, to povzroča tozdu likvidnostne težave in ga sili v še večje najemanje po-

sojil za obratna sredstva. Triglav je v zadnjih dveh letih najel v okviru Metalke največ desetino posojil, ostala pa pretežno v tržiški enoti Ljubljanske banke.

Na seji tržiškega izvršnega sveta v sredo so bili izrečeni tudi pomisleki, ali bo Triglav lahko sam tržil na svetovnem trgu in razvijal nove izdelke. Vršilec dolžnosti direktorja Janez Lajbacher je ob tem dejal, da tržiški tozd z osamosvojitvijo ne prekinja odnosov z Metalko, ampak bo z njo še naprej sodeloval. C. Zaplotnik

Železarji delajo tudi ob sobotah

Jesenice, 12. decembra - V Železarni pomembno zmanjšujejo izgubo in odločili so se, da delajo tudi ob sobotah.

Jeseniška Železarna iz meseca v mesec znižuje svojo izgubo in bo tako ob koncu leta zaradi dobrih rezultatov gospodarjenja in večje prodaje od načrtovane pomembno manjša, kot je bila ob polletju. Železarna je v devetih mesecih izvozila kar za 58 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju.

Ko železarji ocenjujejo še novembrske in decembrske poslovne rezultate, so lahko popolnoma zadovoljni. Že v začetku decembra so dosegli načrtovano skupno proizvodnjo po količinskem operativnem planu. Predvsem jeklarna in bluming štekel

presegata predvidene količine in bodo lahko decembra tudi v vseh ostalih obratih imeli dovolj možnosti za doseganje plana. Za december so tako kot že za november povečali operativni načrt za en dodatni dan obratovanja, ki pomeni za 1.400 ton večjo proizvodnjo. Železarji se odločajo za delo ob prostih sobotah zato, ker ni mogoče za vse tone proizvodnje naenkrat zagotoviti potrebne vložke. Zadolžni so lahko tudi z valjarno Bela, kjer so izredno prizadeti, obenem pa v teh mesecih niso imeli večjih težav z oskrbo z vložkom.

D. Sedej



TOVARNA OBUTVE PEKO TRŽIČ
Ste Marie aux Mines 5
64290 TRŽIČ

Delovna skupnost skupnih služb Tovarne obutve Peko n.s.o. Tržič objavlja v sektorju kontrole kakovosti dela in naloge

ANALIZIRANJE KAKOVOSTI V DO

Pogoji za sprejem:

- organizator dela, ekonomist in 2 leti delovnih izkušenj na odgovornih delih v DO
- poskusno delo 3 mesece.

Kandidati naj oddajo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Tovarna obutve Peko Tržič, Ste Marie aux Mines 5.



Planinsko odličje Iskri - Planinsko društvo Kranj je Planinski zvezi Slovenije predlagalo, da Iskri DO Kranj in sicer ERO, Telematik in Kibernetiki podeli odličje za dolgoletno sodelovanje s planinsko organizacijo. V planinsko dejavnost se je namreč kranjska Iskra vključila že 1947. leta, ko je na primer zgradila bivač na Kočni. Kasneje je med prvimi v svojih samoupravnih aktih opredelila pomen in vlogo gorskih reševalcev. Že od leta 1974 pa je zelo delavna tudi Iskrina planinska sekcija. Pred tremi leti so v Iskri prisluhnili tudi pobudi Planinskega društva Kranj, da bi na pogorišču na Jakobu uredili manjše zavetišče. To so potem tudi naredili. Za vse to in ker je Iskra pravzaprav med redkimi v Kranju, ki ne delajo razlik med različnimi športnimi oziroma rekreacijskimi dejavnostmi ter planinstvom in alpinizmom, so ji v četrtek v klubu planincev Planinskega društva Kranj izročili planinsko odličje. Srebrni častni znak Planinske zveze Slovenije pa so podelili tudi članu kolektivnega poslovnega organa Iskre Nacetu Pavlinu. - A. Ž. - Foto: G. Šinik

Drevi ob 19. uri v Stražišču

Nekaj več...

Stražišče, 13. decembra - Že od ustanovitve Galerije Dom, ki je ena od štirih sekcij DPD Svoboda Stražišče, si prizadevamo, da bi kraju dali nekaj več. Tako smo lani na pobudo Petra in Mateja Metlikoviča pripravili prvi Stražiški kulturni teden, drevi pa se z otvoritvijo razstave barvnih oken in slik Marte Kunaver začel drugi, z zanosom razlaga prvi predsednik Galerije Dom Bojan Kramžar.

Ena od štirih sekcij DPD Svoboda Stražišče, ki se je že na začetku pred dobrimi peti leti poimenovala Galerija Dom, je nastala iz posameznikov, ko je še Vinko Tušek na šoli v Stražišču odkrival in vzbujal zanimanje za oblikovanje in prostor.

»Tuškova želja in ustvarjalnost sta nas pred leti zblížala v DPD Svoboda,« se spominja Bojan Kramžar.

»Predsednica Galerije Dom je danes Metka Skok, v njej pa delamo še Simon Uršič, Igor Pokorn, Peter Metlikovič, Irena Hafner, Irena Bratuš in Andrej Muravec. Že na začetku smo se odločili, da ob rednih razstavah (ena takšnih je šolska risba ob zaključku šolskega leta) na široko odpremo vrata in da skušamo na ta način dati kraju nekaj več... od najmlajših do najstarejših, zblížanje, pripadnost, zadovoljstvo... Tako je bila sleharna naša razstava združena s prireditvijo, predstavitev in podobnim. In tako je tudi nastala ideja o tednu prireditev, med razstavo v decembru, v spomin na obletnico rojstva Franceta Prešerna.«

»Z uresničitvijo lanske ideje ste si »nakopali« letošnjo obvezo.«

»Bil sem presenečen in vesel hkrati, da sva z bratom Matejem lani dobila potrditev za to, kar sva pravzaprav želela,« pravi Peter Metlikovič.

»Sicer pa menim, da je prav december tisti najbolj primern čas, ko naj bi ljudem ponudili nekaj več za notranje bogastvo. Kultura je vedno zblíževala ljudi, vzbujala zavest in pripadnost in tudi v Stražišču je to vedno bila. Zato je letošnji drugi Stražiški kulturni teden neke vrste nadaljevanje lanskega. Namen pa je, da bi s srečanjimi teden dni krajšali dolge noči decembrskega meseca in dali ljudem tisto, čemur dolgi poletni dnevi pač niso namenjeni.«

A. Žalar



Peter Metlikovič

Priznanja ob prazniku

Bukovščica - Praznik krajevne skupnosti Bukovica-Bukovščica so v soboto zvečer slovesno proslavili tudi v večnamenskem prostoru podružnične šole v Bukovščici v Selški dolini. V programu so nastopili člani KUD Bukovščica, učenci podružničnih šol Bukovica in Bukovščica in oktet Jelovica. Na svečanosti so podelili tudi tri priznanja in sicer Alojzu Rejcu iz Knap, za dolgoletno aktivno delo v organih krajevne skupnosti; Lovru Bergantu s Tomaževca, za uspešno vodenje vaškega odbora, izvedbo telefonije in rekonstrukcije ceste in Francu Gartnerju s Stirpnika za prav tako uspešno vodenje vaškega odbora in izvedbo rekonstrukcije ceste.

DOPISNIKI SPOROČAJO

Gledališki večer

Zaposleni delavci v SOZD Slovenske železarne so veliki ljubitelji kulture, kar so dokazali na nedavnem gledališkem večeru, ki so ga pripravili ob srečanju dramskih skupin. To je bil recital Slovenec sem, tako so mi mati djali. Z izborom zlatih besed velikih slovenskih pesnikov in pisateljev so se predstavili člani KUD Prežihov Voranc z Raven na Koroškem, amaterskega gledališča Celje-Store in amaterskega gledališča Tone Čufar z Jesenic, sporoča Janko Rabič.

Zbirka bo vrnjena samostanu

Jošt Role sporoča, da bo bogata knjižna zbirka spet vrnjena samostanu na Brezjah. Tako je namreč sklenil koordinacijski odbor za urejanje odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi pri občinski konferenci SZDL Radovljica že marca letos. Zelo dragocena zbirka starih cerkvenih leksikonov je zdaj v Radovljici, v omarah izvršnega sveta in občinske skupščine. Ker pa se vse skupaj nekako počasi premika, je koordinacijski odbor pred nedavnim ponovno pismeno pozval odgovorne, da je treba knjige vrniti.

ureja ANDREJ ŽALAR

Iz tretjega samoprispevka v KS Srednja Dobrava

Ostajata še Dom in trgovina

Srednja Dobrava, 12. decembra - V krajevni skupnosti Srednja Dobrava v Lipniški dolini v radovljiški občini so konec novembra letos drugič imeli krajevni praznik, odkar imajo krajevno skupnost. Iz bogatega narodnoosvobodilnega obdobja so se namreč lani odločili, da bodo praznovali spominajoč se množične izselitve družin z vseh treh Dobrav. 5. decembra 1941 je bil tisti žalostni dan, ko so številni domačini morali zapustiti domačije. Tudi letos so praznovanje združili 27. novembra s proslavo Dneva republike.

Srednja Dobrava je ena od petih krajevnih skupnosti v Lipniški dolini. Za vse pa je značilno, da so po vojni ljudje veliko sami naredili. V primerjavi z nekaterimi drugimi kraji na Gorenjskem pa se je na svojstven način v uresničevanje želja in programov vedno vključevalo tudi združeno delo na tem območju, saj ni nikdar »škrtarilo« s pomočjo. Krajevne skupnosti v dolini namreč letne programe vedno sprejemajo skupaj z delovnimi organizacijami in jih vsako leto tudi ocenijo.



Alojz Vidic

»Plačevanje že tretjega samoprispevka v naši krajevni skupnosti, ki se bo izteklo 1990. leta, se je letos prevesilo v drugo polovico,« ugotavlja predsednik krajevne konference socialistične zveze Alojz Vidic. »Dobrišen del programa iz tretjega referenduma smo v krajevni skupnosti

doslej že uresnili. Program javne razsvetljave je končan; v zameno zanjo so se na Spodnji Dobravi odločili za gozdno pot na kmetijska zemljišča. Gasilci so letos avgusta s pomočjo interesne skupnosti za požarno varnost dobili gasilski avtomobil. Tudi športno igrišče je že skoraj dograjeno. Vsa naselja imajo tudi zabojnike za smeti. Veliko pa je bilo narejenega tudi na modernizaciji cest. Letos smo na ta način, in predvsem z veliko lastnega dela, dobili urejeno cesto od Mišac do Otoč...«

Iz referendumskega programa bodo najbrž tudi v prihodnje še namenili kakšen dinar za modernizacijo na cestah. Glavna naloga, ki jih čaka, pa sta obnova doma krajevne skupnosti in ureditev trgovine v njem.

»Dom in trgovina bosta najbolj zahtevni in hkrati zdaj tudi najbolj nujni nalogi,« ocenjuje predsednik sveta krajevne skupnosti Miro Albinini.



Miro Albinini

»Nekaj materiala za obnovo doma smo sicer že nabavili, vendar ugotavljamo, da celoviti prenovi sami ne bomo kos. Žal ne gre le za obnovo ostrejša, kot smo nekaj časa mislili. Razen tega pa želimo, da bi s prenovo uredili tudi preskrbo oziroma trgovino. Že nekaj časa razmišljamo, da bi se stvari lotili morda na način, kot so se je v krajevni skupnosti Lancovo oziroma po svoje tudi v Podnartu. V svetu krajevne skupnosti se bomo morali o tem čimprej odločiti in se pogovoriti še s krajanji...«

Podpredsednik sveta krajevne skupnosti Niko Ješe je prepričan, da krajanji najbrž ne bi imeli nič proti, če bi se obnove doma in ureditve trgovine lotili skupno s samoupravno stanovanjsko skupnostjo oziroma Alpdodom in Špecerijo Bled.



Letos so uredili tudi cestno povezavo od Mišac proti Otočam...

»Pri tem pa bi tudi vsi skupaj, predvsem mladi, ki so pripravljeni sodelovati, prišli na delo. V svoji mladinski organizaciji mladi trenutno sicer niso najbolj uspešni, so pa delavni v gasilskem društvu. Mislim, da nas prihodnje leto čaka tudi poživitev športnega društva in še nekaterih dejavnosti v krajevni skupnosti. Prepričan pa sem tudi, da še nismo končali pogovorov glede razširitve telefonskih priključkov in kabselske ter satelitske televizije.«

A. Žalar



Zdaj jih iz referendumskega programa čaka še najtežji zalogaj: obnova doma in ureditev trgovine v njem...

Tavčar je bil rojen pri Kosmu

Poljane, 11. decembra - Vseskozi so nas v šolah učili, da je bil pisatelj Ivan Tavčar doma iz uglednega dvorca na Visokem. V resnici pa je dvorec šele sam kupil, rodil pa se je pri Kosmu v Poljanah, v hiši, ki je bila tedaj s slamo krita.

Danes slamnate strehe seveda ni več, hiša, ki je ohranila stare temelje, je popravljena, posodobljena, podobna nešteto drugim kmečkim domovom na Poljanskem.

»Le dva meseca kasneje, ko so na dvorišču postavili spomenik pisatelju Tavčarju, je hiša gorela. Bilo je 1936. leta. Potem se zanjo kot za rojstni dom pisatelja tja do 1951. leta ni nihče dosti menil. Družino so Nemci med vojno selili, hišo zasedli, raznesli, kar je bilo vrednega in zanimivega za kulturno zgodovino,« pripoveduje Manca Tavčar, sedanja gospodarica. Moževemu očetu je bil pisatelj stric.

No, 1951. leta so v Poljanah častili stoletnico rojstva Ivana Tavčarja. Tedaj so poljanski igralci z velikim uspehom uprizorili Cvetje v jeseni, rojstna hiša, bogatejša za spominsko ploščo, pa se je odprla vsakomur, ki želi vstopiti. Številna ugledna imena so vpisana na prvi strani prve knjige obiskovalcev.

Zdaj je skoraj popisana že tretja velika knjiga. »Podpisov še nikoli nisem štela,« nadaljuje ponosna skrbnica in častilka spomina na pisatelja, »lahko pa povem, da je zlasti ob koncu in v začetku šolskega leta kar živahno. Najbolj vneti so šolarji iz Celja. Včasih se na dan zvrsti tudi po dvesto obiskovalcev in več.«

H. Jelovčan



Poljane, 11. decembra - Vseskozi so nas v šolah učili, da je bil pisatelj Ivan Tavčar doma iz uglednega dvorca na Visokem. V resnici pa je dvorec šele sam kupil, rodil pa se je pri Kosmu v Poljanah, v hiši, ki je bila tedaj s slamo krita.



V Senčurju so zaključili praznovanje - Po številnih prireditvah, ki so bile na programu ves minul teden, je bila v soboto zvečer v Domu Kokrške čete v počastitev praznika krajevne skupnosti Senčur svečana akademija. V programu, ki so ga pripravili učenci Osnovne šole Janko in Stanko Mlakar in kranjski pihalni orkester pod vodstvom Branka Markiča, so se spomnili 10. decembra 1941, (ne 1942, kot smo pomotoma poročali), ko je bila v Senčurju ustanovljena Kokrška četa. Ob tej priložnosti pa so podelili tudi vsakoletna priznanja. Zlati plaketi krajevne skupnosti so podelili Francu Fojkarju (na sliki) in Gasilskemu društvu Senčur, bronaste pa Minki Bučan, Janezu Periču in Janezu Tušku. Pohvale krajevne skupnosti so dobili Gregor Grile, Janez Novak, Jože Stopar, Jože Žagar in Lokostrelski klub Senčur. Bronasta priznanja OF pa so podelili Stanetu Bregantju, Andreju Celjarju, Antonu Kavčniku, Dragici Markun, Vinku Peternelju in Antonu Šternu. Še posebej svečano pa je bilo (akademije so se udeležili tudi najvišji predstavniki občinske skupščine, izvršnega sveta in občinskih družbenopolitičnih organizacij), ko so posebno priznanje izročili najstarejši članici ZK in častni krajanki Angeli Sepin in ji čestitali za 95. rojstni dan. Krajevno praznovanje pa so v Senčurju zaključili v nedeljo z gasilsko vajo in popoldanskim Vrtiljakom v Domu Kokrške čete. - A. Ž.

90-letnica PD Kranj

Gore v ljudeh

Kranj - Planinsko društvo Kranj bo prihodnje leto praznovalo 90-letnico obstoja in delovanja. Na jubilejno leto pa se v društvu že nekaj časa pripravljajo. Tako so si že pred časom zastavili dokaj zahtevno in obsežno nalogo: zbrati čimveč dokumentarnega gradiva iz tega obdobja. Za sodelovanje so takrat zaprosili planince in druge, ki bi jim pri tem delu lahko pomagali. Gradivo je zdaj zbrano, uredil pa ga je Marjan Krišelj. Pod naslovom Gore v ljudeh (od 1899 do 1989), na 230 straneh s 130 fotografijami je pripravljeno za tisk in bo izšlo maja prihodnje leto. Eno prvih tovrstnih zbranih del lahko tudi že naročite po novem letu v pisarni Planinskega društva Kranj. V prednaročilu bo cena 10 (tisoč) dinarjev.

A. Ž.

Odpadki v poključki soteski

Soteska naj ostane naravna znamenitost

Gorje, 12. decembra - Gorjanci so skupaj s Triglavskim narodnim parkom in šolsko mladino očistili poključko sotesko, za kaj več pa krajevna skupnost nikakor nima denarja.

V Triglavskem narodnem parku, v neposredni bližini turističnega Bleda, so Gorjanci leta 1952 temeljito obnovili naravno znamenitost, poključko sotesko. Vanjo vodi pot iz Gorij skozi Krnico, dolga je dva kilometra, z urejenimi potmi in mostovi ter z najbolj zanimivo poključko luknjo.

Nekajkrat pa se je že zgodilo, da so obiskovalci poključke soteske nejevoljni odhajali, kajti v soteski so opazili kosovne odpadke, ki so jih odvrgli s ceste, ki vodi proti Zatniku, v sotesko. Krajevna skupnost Gorje kot skrbnik in upravljalac soteske mora prav zaradi nekaterih vztrajnih onesnaževalcev okolja vsako leto nekaj-

krat očistiti sotesko. Tako akcijo so organizirali tudi letos spomladi.

»Poključka soteska je vključena v slovensko geološko pot in je dovolj zanimiva in obiskana, tako da nam resnično ni vseeno, kakšen vtis ustvari pri obiskovalcih,« pravi Jože Skumavec, predsednik odbora za vzdrževanje in urejanje poključke soteske. »Tako vsako leto očistimo poti in sotesko nasploh, kar smo storili tudi letos spomladi, ob sodelovanju Triglavskega narodnega parka in šolske mladine. Iz soteske smo spravili vse kosovne odpadke in nesnago. Take akcije, ki jih redno organiziramo, niti niso tako poceni; vsaj za kraje-

vno skupnost, ki ima malo denarja, ne. Ob tem, ko smo čistili, nam je uspelo, da smo dobili tudi naslov nevestnega voznika, ki je odvrgl karoserijo vozila v sotesko.

V krajevni skupnosti Gorje bomo seveda še po svojih močeh skrbeli za sotesko, nikakor pa ne razmišljamo o tem, da bi jo opremili s kioski in vstopnimi, saj za tako turistično ponudbo nikakor nimamo denarja. Sotesko smo v času, ko so jo zaradi domnevne gradnje ceste hoteli zasuti, Gorjanci ohranili in po svojih močeh jo bomo oskrbovali. Naj ostane naravna znamenitost, če pa kdorkoli meni, da bi jo širše odprli in ponujali za ogled na turističnih prospektih, ga bomo z veseljem sprejeli...«

D.Sedej

Linhartova proslava v Radovljici

SAJ SMEMO VENDAR SVOBODNO MISLITI

Radovljica - Nič nenavadnega ni, če so proslave ob radovljiškem kulturnem prazniku, posvečenemu Antonu Tomažu Linhartu, nekaj posebnega: prav gotovo jih odlikuje vedno posrečen prikaz kulturne ljubiteljske ustvarjalnosti in ne nazadnje imajo srečno roko, kot se reče, tudi s slavnostnim govornikom.

Čprav bi bilo krivično in tudi resnici ne bi ustrezalo, da je vsakokratna radovljiška proslava Linhartu v spomin pomembna prav glede izbora govornika na proslavi. Res pa je, da se je dr. Dimitrij Rupel, slovenski književnik, ki so ga tokrat radovljičani povabili, da nekaj spregovori o njihovem slavem rojaku Linhartu, izjemno potrudil in natresel vrsto dejstev in podatkov o Linhartu, ki so daleč presejali povprečno vedenje o našem prvem slovenskem dramatikcu. Celotno več, Rupel je Linhartu pridal poleg splošno priznanega dramskega prvenstva še druge vrline, ki jih ni najti ravno v vsakem



Radovljica — Na podelitvi Linhartovih priznanj je pel združeni pevski zbor Kropa-Podnart.

šolskem učbeniku. Rupel namreč meni, da je Linhart tudi eden od poglavitnih utemeljiteljev slovenske kulturne avtonomije. Zanj so si prizadevali in jo uspešno vzpostavili in ohranili - po Linhartu - novejši pisatelji, ki se z enakimi problemi ukvarjajo še danes. Kulturna avtonomija je pri Slovencih nekako na varnem, česar ni mogoče reči za politično avtonomijo. Rupel meni, da so slovenski kulturni delavci uspeli zavarovati kulturno avtonomijo, gotovo pa je, da se slovenski politični delavci ne morejo postaviti z enako dobrim rezultatom. Zanje bi veljal izrek, ki ga je na slavnostni seji obnovljene ljubljanske Akademije v letu 1781 izrek Linhart: »Več korakov in manj besed!« Pa ne le ta sicer iztrgan stavek, tudi vse ostalo, kar je pred več kot 200 leti na tej seji rekel Linhart: »Dajmo, hitimo z vročim hrepenenjem za ciljem; neutrudno iščimo resnico po njenih najbolj skrivnih potih, in ko jo bomo našli, planimo nanjo z lakomnostjo skupnaha, zato da bi jo trošili z radodarnostjo zapravljivca v blagor domovine! Česa naj se bojimo - bolje povedano - na kaj ne bi smeli upati? Kaj bi se nam moglo zoperstavljati na naši poti? Saj smemo vendar svobodno misliti...« - bi mogli danes prevesti v tri zelo aktualne ideološke sklope: v sklop človeko-

vih, v sklop kulturnih in v sklop nacionalnih pravic. Da je Linhart resno mislil s temi pravicami, je pokazal tudi kasneje, na primer v Poskusu zgodovine Kranjske in ostalih dežel južnih Slovanov Avstrije, kjer poskuša identificirati slovenski narod, ga čim bolj plastično opisati in odgovoriti na vprašanje, zakaj je kak narod postal to, kar je in ne nekaj drugega. Linhart je s tem prisrkel slovenskemu narodu enega prvih temeljnih dokumentov o njegovih izvorih, kulturnih posebnostih in njegovih pravicah.

Osrednji dogodek Linhartove proslave je vsekakor vedno podelitev Linhartovih plaket in priznanj za kulturno ustvarjalnost. Velike plakete so tokrat prejeli:

EGI GASPERŠIČ ob svojem poklicnem delu kot profesor glasbe in ravnatelj Glasbene šole posveča ves prosti čas ustvarjalni in poustvarjalni zborovski glasbi. Leta 1961 je v rojstni Kropi prevzel Moški komorni pevski zbor Stane Žagar Kropa, s katerim nadaljuje tradicijo glasbene kulture v Kropi in širšem okolju. Pred devetimi leti pa je prevzel še Moški komorni zbor DPD Svobode iz Podnarta. Z obema zboroma bogati kulturno življenje v širšem slovenskem okolju in v zamejstvu.



JANEZ ISKRA deluje v KUD Triglav v Srednji vasi že preko 30 let in je eden redkih članov, ki je kulturni ostal zvest od ustanovitve društva. Svojo ustvarjalnost je usmerjal v delo dramske skupine, za njeno dolgoletno neprekinjeno delovanje in kar je najbolj pomembno za kvaliteto, ki jo je ta folklorna skupina pokazala na mnogih nastopih v domačem kraju, drugod po domovini in tudi v tujini.



VIKTOR RAVNIK je prejel plaketo za svojo dolgoletno kulturno dejavnost na Boh. Beli. V zadnjih dveh desetletjih je bil zlasti uspešen na organizacijskem in gospodarskem področju, kar se je odrazilo v kulturni dejavnosti društva in kulturnem življenju kraja.



Mladi gledališčniki — Dramska skupina iz Boh. Bele je zaigrala še neuprizorjeno Linhartovo enodejanko. — Foto: Gorazd Šinik

Po njegovi zaslugi se kraj uspešno povezuje s kulturnim društvom, ta povezanost pa omogoča stalno pomlajevanje društva. S svojimi izkušnjami in sposobnostmi se vsa leta vključuje tudi v delo ZKO Radovljica.

Linhartova priznanja pa so prejeli: **Stanko Berce** za uspešno vsestransko organizacijsko delo v KUD Stane Žagar Plamen, **Marica Kocjančič** za številne kvalitetne igralske dosežke v KUD Brezje, **Martin Merlak** za uspešno vsestransko delo v kulturi, **Biserka Mertelj** za uspešno mentorsko delo na področju likovne dejavnosti v OŠ Antona T. Linhartu v Radovljici, **Jože Smolej** za aktivno delovanje in uspešno dolgoletno organizacijsko delo na področju likovne dejavnosti in **Valentin Šparovec** za dolgoletno sodelovanje in organizacijsko delo v KUD Stane Žagar - Plamen Kropa.

Kulturni del proslave je bil vsekakor na višini, ki pritiče Linhartovemu spominu. Združena pevka zbor Kropa - Podnart pod vodstvom dirigenta Egija Gasperšiča sta se predstavila s koncertom slovenskih pesmi. Posebej zanimiv glasbeni izraz je tokratnemu koncertu dajala spremljiva tria trobil v sestavi Stanko Praprotnik, Dare Lotrič in Joža Kocjančič.

Linhartovemu spominu pa je bila namenjena tudi kratka enodejanka Pusti otok, manj znano in baje še neuprizorjeno Linhartovo delo, ki so se ga s svežino in mladostno zagnanostjo lotili člani Dramske skupine DPD Svoboda Bohinjska Bela in jo s krstno uprizoritvijo »najvdaneje posvetili sodbi poznavalcev in milosti ljubiteljev«.

Lea Mencinger

PESMI, KI NAS UČIJO GLEDATI

Jesenice — Ob pesniški zbirni OPAZOVALNICA Štefana Remica, ki je kot 15. zvezek Male Čufarjeve knjižnice pravkar izšla na Jesenicah, se bo v kulturni javnosti prav gotovo sprožilo več vprašanj.

Ljubljanski kulturni elitniki bodo zmagajali z glavo in skomigovali z rameni, češ, čemu je Remic, ki je že tudi v slovenskem merilu uveljavljen pesnik, ponudil svojo zbirko v objavo majhni neugledni lokalni založbi — medtem ko se bodo v krogih jeseniške kulture krakcije zmrdovali nad tem, da je v Mali Čufarjevi knjižnici, ki naj bi bila po njegovem namenjena izključno jeseniškim piscem, že spet izšla knjiga avtorja iz druge občine. (Pred Kranjčanom Remicem je pri MČK izdal svoje pesmi tudi Venio Dolenc iz Trziča.)

To so seveda obrobna, nevsebinaška vprašanja, s katerimi si »spetrošniki« poezije ne belijo preveč glave. Njih bolj zanima, kaj je v knjigi, kot pa kdo jo je izdal in čemu. In Remičeva OPAZOVALNICA ponuja bogastvo razgledov, barv, oblik, prostorskih in življenjskih situacij, kakršnega komaj še najdemo v kakšni slovenski pesniški knjigi. Skozi brušena stekla pesnikovih očal je tudi najbolj hladna in neprijazna zimska pokrajina videti lepa in poetična: belež visi s težo granita pod svodom,

na blokih in kladah, kjer vladabritev, rezek je sever, divji in bel, tu ni stopinje, ker tu ni poti, rezek je sever, gorje belega, veter na kostne pisčali igr. zona obliva pozabljenega, vse je bilo izrečeno takrat, ko si videl: v strdku ledu, ki zataknenj boli v tesnem grlu... (Utrdba)

Taka pa se nam ne zdi zato, ker bi jo gledali iz toplega zapečka, to je nevarna lepota človekovega vztrajanja v tujem in sovražnem svetu. Pesnik iz svoje opazovalnice ne zamegljuje razgleda z umetno, ponarejeno megljo posploševanja in razčustvovanosti. Z gotovostjo lahko domnevamo, da se je Štefan Remic učil svojega

pesniškega posla (tudi pri Rilkeju, vendar ni obstal že v prvem razredu, pri »Knjigi urv, kjer je obstalo (in padlo) že toliko slovenskih pesnikov (nekateri od teh repetentov so se prebili celo v Akademijo in šolske čitanke!», pač pa je eden od redkih, ki so z uspehom obravnavali tudi drugi razred — »Knjigo slik«. In kaj to pomeni? Da se Remic pač ne trudi, da bi svoje bralce prepričal, kako je pameten duhovit, nežnočuten, zaljubljen ali nesrečen. On bi nas preprosto rad naučil gledati. Zaveda se, da sveta in življenja ne moremo razumeti, če ga ne zmoremo jasno videti. Njegove pesmi ne ubesedejejo, pač pa upodabljajo. In zato ni čudno, da se jih veliko od njih navdihuje pri likovnih umetninah — kot razodevajo tudi podnaslovi večine pesmi v OPAZOVALNICI. Edo Torkar

Priporočamo v branje V IMENU LJUDSTVA

Proces pred vojaškim sodiščem v Ljubljani, junij in julij 1988, avtorji, izdajatelji in založniki Marjan Horvat, Meta Roglič in David Tasič, Ljubljana 1988, 202 strani, cena 22.000 dinarjev.

Resnici na ljubo velja kar takoj zapisati, da knjiga trojice HRT že nekaj časa živi svoje življenje, in da njeno vsebino pozna že prenekateri prebivalec države tostran Alp, a ji vendar velja tudi v časovnem zamiku posvetiti nekaj vrstic. Kljub Grakaličevemu ljubljanskemu procesu, pomeni doslej (pred izidom tretje knjige iz »te serije« CKZ) še vedno najbolj prepričljivo branje o dogodkih, ki so se dogajali ob in v samem primeru. Pričujejoč branje vsekakor nosi svojo največjo vrednost v svojem takojšnjem izidu, kar lepo dopolnjuje zbrana kronologija dogodkov in spremna razmišljanja (Gregor Tomc, Tone Anderlič...).

Posebna in vedno znova zanimiva »poslastica« je vsekakor famozna sodba, ki si jo lahko bralec ob drugih zbranih dokumentih, seveda z izjemo tistega, ki je datiran z 8. janu-

arjem, prebere in prikljče pred oči vsa norost in postopke, ki jih je bila deležna četverica v poletnem času.

Pa vseeno branje »V imenu ljudstva« ni prijetne narave, kajti vedno znova človeka opade bes in kot bi rekel Janša, vsa nemoč, ob postopkih vojaških pravosodnih organov. Knjiga na neki način pomeni tudi svojevrsten pomnik o aktualnih dogodkih, ki se dotikajo varstva človekovih pravic. Nekaj primerkov pisem, ki so ravno tako našla svoje mesto v knjigi, pa bralec opozarja, da ob procesu formirana demokracija javnost, deluje naprej, da bi morala delovati naprej, kajti (tudi) našo oblast je potrebno vedno znova kontrolirati.

V imenu ljudstva si vsekakor zasluži vašo pozornost, stopite do knjigarne, vzemite si čas in obrnite knjižne strani. V. B.

BORIS SAJOVIC V MESTNI HIŠI

Kranj — Oblikovno uravnovešen, za spoznanje hladen lepoti tip ženske figure, ki mu je Boris Sajovic v svojih akademskih letih namenjal precejšnjo pozornost, se je prav kmalu začel spreminjati v vedno bolj mehko oblikovano, senzibilno in lirično obarvano žensko telo. Njena igrivo razgibana, prvotno manj osebno občutena pojavnost je ob uveljavljanju različnih položajev telesa, ki so sledili oblikam modela, vedno bolj pridobivala na individualnosti. Določeno izjemo je pri tem predstavljal obraz, ki je ostal tipiziran, oziroma zabrisan. Vendar je tako ustvarjena idealna oblika glave odgovarjala mehkim oblikam ostalega telesa. Lepotni shemi, ki si ji jo ne glede na model zamislil kipar, so se morala prilagoditi tudi razmerja med posameznimi deli telesa.

Podobna načela je Boris Sajovic uveljavil tudi pri oblikovanju živalskih teles, ki jih lahko štejemo med najbolj privlačne kiparske stvaritve tega žanra v naši povojni plastiki.

Obdobje na realističnih osnovah temelječega, nekoliko idealiziranega koncepta oblikovanja človeškega ali živalskega telesa, je kasneje zamenjala kiparjevi drugačni notranji nastojenosti prilagojena oblika figur. Razvoj gre v smeri vsebinsko bolj poglobljenega likovnega izraza. Nekdanje bolj ali manj vzdrževano ravnovesje telesnih oblik se prevesi v močno poudarjanje določenih detajlov, kar je še posebej vidno v kiparjevih monotipijah, ki morda prav zato delujejo zelo ekspresivno. Sile, ki so nekaj vzdrževale ravnotežje v notranjosti figur, popuščajo, teža kiparske materije sledi naravnim zakonom in lega k tlom. Značaj umetnikovega kiparstva se vedno bolj izmika racionalnim pobudam in prehaja v emocionalno in izrazno poglobljeno sfero. Cene Avguštin

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ — V Prešernovi hiši je odprta razstava *Sodobna prizadevanja za likovno opremo Prešernove hiše in Krst pri Savici Ivana Seljaka-Copiča*. V galeriji Mestne hiše razstavljajo *zemunski umetniki*. V Stebrišni dvorani Mestne hiše je na ogled razstava *Miniature z Juljskih Alp* v letih 1915-1917. V Mali galeriji Mestne hiše pa razstavlja akad. kipar *Boris Sajovic*.

V *Prešernovem gledališču* bo v četrtek, 15. decembra, ob 10. uri predstava N.S. Graya *Cesarična in pastir — za OS Bratstvo in enotnost*.

Osrednja knjižnica Kranj, Splošni oddelek, Delavski dom, Trg revolucije 2, prireja v četrtek, 15. decembra, ob 19. uri srečanje s *pesnikom Štefanom Remicem* ob izidu knjige *Opazovalnica*. Avtorja bo predstavil Bojan Pisk, njegove pesmi bo bral igralec Bojan Marošević.

JESENICE — V razstavnem salonu Dolik je odprta *razstava likovnih del* članov Relika iz Trbovelj.

RADOVLJICA — V Šivčevi hiši je odprta *novoletna prodajna razstava* slik, plastik, ilustracij, grafik in voščilnic.

V Galeriji kamen na Linhartovem trgu razstavlja akad. slikarka *Alenka Kham-Pičman*.

SKOFJA LOKA — V Groharjevi galeriji razstavlja *Janez Hafner*. *Zbirke Loškega muzeja* so odprte le ob sobotah in nedeljah ob 9. do 17. ure.

ZELEZNIKI — V salonu pohištva Alpes razstavlja akad. slikarka *Jana Dolenc*.

DOMZALE — V Knjižnici Domžale razstavlja akad. slikarka *Majda Lužar*.

KAMNIK — V Galeriji Veronika odpirajo danes, v torek, ob 18. uri *Razstavo sekcije zlatarjev Gorenjske*.

RADOMLJE — V četrtek, 15. decembra, ob 18. uri bodo v Kulturnem domu v Radomljah predstavili knjigo *Staneta Stražarja Ob Bregovih Bistricah*. Sodeluje tudi moški pevski zbor Radomlje in FKK Mavrica.

LJUBLJANA — V razstavišču Nama, Tromostovje, razstavlja akad. slikar *Darko Birsar*.

VRBA — *Prešernova rojstna hiša* je odprta od 9. do 16. ure, ob ponedeljkih je zaprta.

DOSLOVČE — Finžgarjeva hiša je odprta od 9.30 do 14.30, ob sobotah je zaprta, ob nedeljah pa je odprta od 12.30 do 16. ure.

RAZSTAVA KERAMIKE

Skofja Loka - V Dolenčevi hiši v Stari Loki je te dni odprta prodajna razstava keramike, ki so jo pripravili keramičarka Aljoša Sotler skupaj z Mojco Smerdu, Darjo Souček in Rokom Součkom. Razstava je na ogled vsak dan med 12. in 18. uro, odprta pa bo do 5. januarja.

O Aljoši Sotler in njenem ustvarjanju je Janez Mesesnel ob njeni novomeški razstavi med drugim zapisal: »Umetniška keramika v Sloveniji ni ravno množična zvrst, je pa zato dokaj kvalitetna. Ambicija izražena v besedi umetnika zahteva od avtorjev poleg tehnološkega znanja in spretnosti tudi osebna stališča in estetski nazor.

Keramika, občasno tudi scenografka, kostumografka, oblikovalka, skratka ustvarjalka širokega spektra Aljoša Sotler se na likovni sceni spet pojavlja z novejšimi deli: tematsko jih je težko opredeliti, čeprav segajo njihove vsebinske korenine v opazovanje, čutno in morda celo poetično filozofsko dojetje vode. Ta gibki element ji v prvi fazi ponuja predvsem optično spremenjeno, deloma mehko lomljeno sliko njegovih atributov kot - denimo - morskega rastlina, mehkužcev in podobnega na trdni podlagi... Keramika Aljoše Sotler spet ubira pota zrelega, etniškega preoblikovanja in zlahkega posredovanja osebnega sveta...»

JANEZ HAFNER V GROHARJEVI GALERIJ

Skofja Loka - V Groharjevi galeriji je že nekaj časa na ogled razstava likovnih del domačina akademskega slikarja Janeza Hafnerja. Glede na razstavljen dela slikarja lahko opredelimo kot krajinarja. Končno pa je bila in je krajina priljubljen motiv marsikaterega umetnika s škofjeloškega področja. Pri tem vsekakor ne gre pozabiti na slovenske impresioniste niti na sedanje umetnike, kot so Novinc, Jesih, Gvardjančič, Florjančič in drugi.

Hafner se predstavlja s svojimi razpoložljivimi krajinami, katerih kolorit je razpet od toplih rdečih, rjavih in rumenih tonov do hladnejših sivo - modrih ter vijoličastih barv. S svojimi ostrimi horizontalnimi potezami čopiča, ki jih prekinjajo kratke vertikale, pa slikar dosega svojskost upodabljanja izbranih krajskih motivov.

Razstava je vzorno pripravljena in predstavlja pomembno kulturno poživitev v starem mestnem jedru, saj ga ne osvežujejo le prenovljene fasade. J. M.

IZ ZGODOVINE OSNOVNE ŠOLE V KROPI

Kropa - Kovaški muzej Kropa (Muzeji radovljiške občine) bo jutri, v sredo, ob 18. uri na Osnovni šoli Staneta Žagarja Lipnica predstavil več kot 150 - letno zgodovino osnovne šole v Kropi. Prireditve bosta popestrila tudi člana Linhartovega odra iz Radovljice in pevski zborček lipniške šole. Razstava bo na ogled do 29. decembra.

STRAŽIŠKI KULTURNI TEDEN 88

Stražišče - Danes, v torek, se v Stražišču pri Kranju pričneta že tradicionalni Kulturni teden. Danes, v torek, ob 19. uri bo otvoritev razstave barvnih oken in slik avtorice dipl. arh. Marte Kunaver in njenih otrok. Ob otvoritvi bo tudi pogovor z avtorico in njenimi štirimi otroki, predvsem o likovnem ustvarjanju otrok, otroci pa bodo tudi zapeli in zaigrali in pokazali še kaj drugega, kar znajo.

Jutri, v sredo, ob 17. uri pa bo *Marta Kunaver* skupaj s svojimi otroki prikazala način slikanja barvnih oken - in to za otroke od 1. pa tja do 80. leta. S seboj je treba prinesiti le akvalne barvice in čopič, ali flomastre, papir bo pripravljen v galeriji Dom. Najbolj uspele izdelke bodo razstavili.

Istega dne, to je jutri, v sredo ob 19. uri pa bo v Domu DPD Svoboda Stražišče Marko Pogačnik predstavil *Notranje srečanje s Stražiščem*.

V četrtek, 15. decembra, ob 19. uri bo dr. Taras Kermauner predaval o *Naloga slovenske nacije*. Pred predavanjem bosta nekaj skladb zaigrala in zapela Miran Juvan in Marta Zore.

V petek, 16. decembra, ob 17. uri bosta za otroke in odrasle priredila *Lutkovno popoldne* Saša Kump in Cveto Sever.

Prireditve se bodo zaključile v *soboto*, 17. decembra, ob 19. uri v večnamenski dvorani osnovne šole Lucijan Seljak Stražišče, kjer bosta nastopila Mešani pevski zbor Svoboda in Folklorna skupina Sava v *Večeru slovenskih pesmi in plesov*.

Vse prireditve - razen zadnje v soboto - bodo v domu DPD Svobode Stražišče. Razstava bo na ogled vse ta teden v času prireditve, nato pa spet od 19. do 22. decembra med 18. in 19. uro.

SPET LUTKOVNI ČETRTEK

Kranj — Po krajšem premoru se v Domu JLA v Nazarjevi ulici znova nadaljujejo lutkovni četrtki. Ta četrtek, 15. decembra, ob 17. uri bodo lutkovno predstavo Janeza Bitenca Pesem o zmagu predstavili lutkarji Gledališča Tone Čufar Jesenice.

PREJELI SMO

ALTERNATIVNA
»MEDICINA« NI
MEDICINA

Razne oblike padarstva od nekdaj spremljajo medicino in verjetno bo vedno tako. Vselej so ljudje nasedali najrazličnejšim »čudodelcem«, ki so z lažnimi zdravili ali neučinkovitimi metodami zdravili ljudi in tega ni mogoče docela preprečiti niti sedaj niti v prihodnje. Dolžni pa smo opozoriti, da so se v zadnjih letih zopet razbohotile razne oblike padarstva, ki se pretno zakrivajo s pojmom »alternativna medicina« in drugimi poimenovanji.

Med sedanjimi padarji so ljudje, ki vedo, da so njihova »zdravila« ali »zdravilne metode« ničvredne in lažne, pa tudi taki, ki zaradi lastnih duševnih svojstev verjamejo, da res pomagajo ljudem. Prvi zaslužijo vse obsojanje, pri drugih pa se bolj zastavlja vprašanje, kaj pomeni lahkovernost in naivnost ljudi, ki pri njih iščejo pomoč.

V medicini načeloma velja, da mora vsak človek tudi sam skrbeti za svoje zdravje. Zaradi tega vsekakor ni odveč naše opozorilo, da utegne zatekanje k padarjem in uporaba njihovih zvarkov ali uporaba njihovih metod škodovati zdravju, včasih celo usodno. Nobeden od padarskih zvarkov namreč nima preverjenega zdravilnega učinka, a mnogi škodujejo. Smiselno enako velja tudi za razne padarske metode. Uporaba le teh za domnevo odkrivanje bolezni pa lahko povzroči, da človek ne gre pravočasno k zdravniku ali celo opusti zdravljenje. Zamujeni čas je zelo pomemben za dejansko prepoznavo bolezni in pravočasno ukrepe.

Posebej opozarjam na naslednje padarske ničvrednosti:

- domnevno ugotavljanje bolezni s pomočjo raznih nihal in drugih podobnih pripomočkov, pa iz barve oči, iz barve urina in podobno,
- uporabljanje raznih »zdravil« v kakršnikoli obliki, ki jih ni v registru dejanskih zdravil in nimajo oznak, kakršne mora imeti prav vsako zdravilo,
- uporabljanje raznih metod, kot je na primer »bioenergijska« in podobne,
- napačno uporabo metod tradicionalne medicine, na primer akupresure in akupunkture, masaže in podobnih postopkov.

Žal takšna padarska zdravila in postopke uporabljajo tudi nekateri zdravstveni delavci, zato ni odveč opozorilo, da so ta zdravila in metode nekoristne ali celo škodljive ne glede na to, kdo jih priporoča in izvaja.

Razmah padarstva in razne pojave oblike padarstva bomo obravnavali tudi na naših predvidenih strokovnih srečanjih. Sedanje opozorilo bomo dopolnili v obvestilih javnosti in predlagali dosledne ukrepe zoper tiste, ki zaradi materialnih koristi in/ali osebnega prestiža uporabljajo snovi in metode, za katere vemo, da ni dokazov o njihovem zdravilnem učinku.

Predsednik Strokovne komisije ZZD-Slovenskega zdravniškega društva:

Risto Angelski, dr. med.

LEPA VIDA JE
POVEDALA, DA
JE BIL JOSIP
VANDOT TUDI
PESNIK!

Čisto slučajno sva se srečala! Z lepo Vido na Ljubljanskem trgu. Danes ji je že 76 let. Poznam pa jo iz svojega rojstnega kraja, iz Kranjske gore! Rojena je v Radovljici, v Kranj pa je hodila v gimnazijo. Imela je komaj dve leti, ko je že zgubila očeta. Po šoli je bila, kot pred njo oče, zaposlena na Galavarstvu. Z materjo Metko sta prispevale toliko denarja, da ste leta 1928, ob cesti na Vršič na Požarju, v Kranjski gori zgradili Kavarno. Poslojše se danes stoji, zidano, na južni strani je bil salon iz lesa in stekla in v njem je bila kavarna. Na jugozahodni strani prostora je stal klavir, na katerega je lepo igrala Vida, velikokrat pa jo je na violino spremljal Has, brat Titove prve žene, Mariborčanke Herte. Semkaj je pogosto prihajal na počitnice s Skauti (taborniki), ki so imeli stalen tabor na Drčevem Rutu nad Zajmejnico.

In zakaj pravzaprav to pripovedujem. Vida, ki so ji nekateri rekli kavarnarjeva Vida, mnogi pa so ji bolj sami zase pravili tudi lepa Vida, se je pred zatekom druge svetovne vojne poročila z Alfonzom Kovačičem, ki je bil po vojni direktor Elektro Ljubljana in okolica. Pred nekaj leti ji je umrl zelo dober mož in sedaj na Roški 9 v Ljubljani sama stanuje v skromnem stanovanju ter skrbi za vnuka, ki obiskuje fakulteto.

Ko je bila še kavarnarjeva Vida, pa je pogosto k njej sam in z družino hodil Josip Vandot, ki je bil takrat v službi na ljubljanski železniški direkciji. V nedeljo zjutraj so prišli, zvečer s petim vlakom pa so odšli. »Je bil morda v Vas zaljubljen,« sem jo kar naravnost vprašal? »Ne, ne, imela sem veliko oboževalcev! Vandot je bil zelo dostojen mož. Poljubil me je samo na roko,« je

odgovorila, ko sem jo vprašal, ali jo je vsaj poljubil? Njemu sem bila samo idol! Morda kot nekako utelešena Kranjska gora, kamor je on in njegova cela družina ob nedeljah zelo rada prišla iz Ljubljane, kjer so stanovali nekje v bližini Cukrarnice. Tu se je bida nekako oddahnila in rekla: »Veste Josip Vandot ni bil samo pisatelj. Javnost tega sploh ne ve, da je bil tudi pesnik! Vsakokrat ko je prišel k nam, mi je prinesel dve pesmi!«

S tem sva končala z Vido pogovor na trgu. Povabila me je namreč domov in pokazala pesmi. Vseh je natanko 249. Več kot debela knjiga! Napisane so s čudovito okrasno pisavo Josipa Vandota. Pri sedmi je napisana letnica 10. julij 1929, pri 249. pa 24. septembra 1934. Vida ima kopije, originale pa hrani neki pravnik, ki pa se še ni mogoče dogovoriti, da bi se objavile. Menda mora to urediti z vnukinjo Bojko Broz, ki živi v Ljubljani, dela pa v ljubljanski banki nasproti Maksimarketa. Ona je prva njegova žlahtnica in ima v zvezi s tem prav gotovo pravico kaj reči. Razumljivo, da vseh njegovih 249 pesmi nisem mogel prebrati v tisti kratki uri obiska. Iz njih pa diha velika ljubezen do njegove boginje Vide, ki mu je bila verjetno, zaradi njene lepote, utelešena Kranjska gora. V njih, med katerimi je tudi sonetni venec, opisuje lepote hribov, gora, gorskih rož, studencev, grap in drugega. To je torej posebno odkritje, ki po mojem ne bi smelo ostati skrito. Za te pesmi ve tudi tovariš Ciril Zlobec, ki je obljubil, da si jih bo ob prvi priložnosti ogledal. Kranjska gora pa ima v zvezi s tem prav gotovo zelo prijetno nalogo, če drugega ne, da pesmi preslika in jih po stavi v svoj muzej »Laznjekovo hišo«.

Branko Blenkus

NEKEMU
DOGODKU NA
ROB

Predpraznični ponedeljek v Kranju. Za take dni običajna nakupovalna gneča s previdejšimi koraki ljudi po spolklih ulicah in gneča avtomobilov na neočiščeni, zaledeneli parkiriščih. Niti draginja po trgovinah ne povzroča opaznejšega nemira.

Toda, ne. Nekdo v Kranju si je na ta ponedeljek, 28. novembra 1988, ob približno 11. uri omislil izredno stanje. Nekaj ljudi si je obleklo uniformo z vojaškimi oznakami, si vzelo nekakšne izkaznice tajništva notranjih zadev, ki jih ima lahko XY, »gorila« ali robot in odšlo po komandni in parkirišče pred stavbo občine Kranj, da napravi red, ki mora biti drugačen, kot je običajno na tem prostoru. Dela prost dan je za hudiča, samo za nekater.

Prišel sem po parkirani avtomobil le nekaj minut po začetku

procedure. Opazil sem za brisalcem avtomobila, ki sem ga resnici na ljubo, že mnogokrat parkiral na tem prostoru, listek o prekršku, nekoliko naprej pa uniformiranca, ki je zatikal za brisalce cele kolone podobno parkiranih avtomobilov enake lističe. Šel sem do njega in ga začuden pobaral, zakaj to počne. Povedal mi je, da ima tako komando, ker parkiranje na tem prostoru ni dovoljeno in da kaznen 15.000 din lahko plačam njemu. Rekel sem mu, da bom plačal in ob njegovem pisanju potrdila, sva izmenjala še nekaj posevem običajnih besed. Procedura bi bila po mojem plačilu lahko posevem normalno zaključena.

Toda, zopet ne. Če je izredno stanje, naj tako tudi bo. Pojavi se drugi uniformiranec in mi z vodeno hladnimi očmi pove, da nimam kaj govoriti, ker me bo sicer legitimiral in bom šel k sodniku za prekrške. Ko brez krivde začuden podvomim v takšno možnost in taka pooblastila, mi na daleč pokaže nekakšno izkaznico in zahteva, da mu dam svojo. Mislim si, pametnejši odneha in skušam prekiniti neprijetno zadevo z odhodom do parkirnega avtomobila. In zopet, ne. Za mene še vedno ne-

znani uniformiranec z nedokazanimi pooblastili oblastnikov vtraja. Dam mu osebno izkaznico, zapiše si njene podatke in... Zopet, ne. Zahteva še dodatne podatke in imel sem občutek, da jih bo zahteval v nedogled. Mislim si: Imaš registrsko številko mojega avtomobila, imaš podatke moje osebne izkaznice, kaj hudiča še hočeš? Brez besed se usedem v avtomobil, ob zapiranju vrat pa mi uniformiranec zadovoljno zarenči: »K sodniku za prekrške.« Odpeljal sem in si med vožnjo z družino reproduciral celotno zadevo. Pri tem pa se mi je pojavilo vprašanje, na katerega si ne znam in tudi ne upam odgovoriti. Kdo in zakaj si lahko v Kranju privoščiti tako izredno stanje v miniaturni in tak oblastniški postopek? Odgovora nimam, pričakujemo pa ga vsi, v to sem prepričan.

Ugotavljam pa, da možnost in realnost takih zadev, vsako govorenje o življenju po meri ljudi v civilni družbi na sončni strani Alp, degradira v demagoški čvek, ob katerem nam bog pomaga. Pri tem pa imajo tisti, ki v boga verujejo, vsaj nekaj upanja, tisti, ki verujem v človeka, pa nobenega. V nebesa pa bodo po Kristusovih besedah

prišli tisti, ki so ubogi na umu. »Kakšna krivica,« bi rekel Calimero.

P. K.

KOVINOTEHNA



BARVNI TV GORENJE
za plačilo z gotovino
20 % ceneje

20 LET BLAGOVNICE
FUZINAR

IZ ZGODOVINE
NOB Ivan Jan (36)
Osvobodilna fronta o praznovanju
1. decembra 1941

Danes bi morali pisati o Kidričevem obisku novembra 1941 na Gorenjskem, kar bo na vrsti drugič. A z nekaj zamude, vendar še v letu, ko se spominjamo 70. obletnice ustanovitve prve Jugoslavije, v kateri pa je regent, poznejši kralj Aleksander Karađorđević kmalu vpeljal diktaturo, bo takrat ponatisnjeno tekst komunikacije IOOF iz decembra 1941 ob praznovanju 1. decembra, ko je bila 1918. leta razglašena kraljevina SHS-Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ta tekst ponovno dokazuje, da OF nikoli ni pozabila na našo preteklost. Nikoli tudi nismo rekli-vsaj jaz ne-da se je naša zgodovina začela s 1941. letom. To je bil le začetek najprejlonjšega dogajanja v naši zgodovini. Kdor se ne zaveda, da brez vseh prejšnjih dogajanj, zlasti vse od Trubarja naprej zgodovina ni bila pomembna, razmišlja zelo omejeno. Drži nasprotno: brez vsega dogajanja z onimi iz 1918. leta, vred, tudi uporniškega 1941. leta ne bi moglo biti. Vodilni revolucionarji so se tega vsekoli zavedali in zato so kot prostovoljci tudi spomladi 1941. leta branili Jugoslavijo, kakršna je bila. A taka, kakršno so v dobrih dvajsetih letih naredil kralj in njegovi režimi itd. je morala propasti.

In zdaj tekst, natanko tak, kakršen je izšel 2. decembra 1941:

In zdaj tekst, natanko tak, kakršen je izšel 2. decembra 1941.

»Proslava 1. decembra, ki jo je z znak sloge in enotnosti narodov Jugoslavije odredil Izvršni odbor Osvobodilne fronte slovenskega naroda (ta odlok je bil objavljen v Slovenskem poročevalcu 22. novembra 1941 - op. I. J.), je sijajno uspela. Ze pred 1. decembrom so bile ljubljanske ulice vsak dan posute z našimi narodnimi zastavicami. Z zidov so blesteli znaki Osvobodilne fronte-Triglav s črkama OF. Proglasi Izvršnega odbora so bili razdeljeni po vseh hišah. Na dan 1. decembra je zajel italijanske okupatorje panični strah, ki se je stopnjeval do izbruhov, sličnih blaznosti, čim so se ob sedmih zvečer po odloku Izvršnega odbora OF ljubljanske ulice do kraja izpraznile.

Uspela proslava 1. decembra in plebiscitarna praznata med sedmo ter osmo uro zvečer pomeni novo zmago slovenske narodne zavesti, novo zmago Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Slovenski narod je manifestiral sloge in enotnost narodov Jugoslavije.

Slovenski narod je manifestiral v duhu proglasa Osvobodilne fronte, da si bo s svojo narodno osvoboditvijo zajamčil vse pravice, ki jih terjaja njegova narodna individualnost.

Slovenski narod je manifestiral, da so odredbe, ki jih slovenske narodne množice izpolnjujejo zavestno in brez odlašanja in pomišljanja.

Dne 2. decembra 1941
Izvršni odbor OF

Glede Gorenjske okoli tega dogajanja lahko ugotavljamo, da je tudi Okrožni odbor OF Jesenice vsem zavednim Slovincem v skladu z odredbo IOOF poslal poziv k manifestiranju ob 1. decembru.

Odziv Gorenjcev je bil velik, saj je dejansko manifestirala po svoje vsa Gorenjska od Škofje Loke do Kranjske gore. V večini večjih krajeh so prebivalci med 19. in 20. uro ostali doma, na Jesenicah, Javnorniku in na Mežakli so na več krajih obesili jugoslovanske in rdeče zastave. In to v času, ko so okupatorji pogosto streljali talce, ko so bile nacistične vojske pred Moskvo in Leningradom, v času, ko je bil izhod vojne še popolnoma neznan. Ob 1. decembru pa je Cankarjev bataljon izvršil smrtno obsodbe nad devetimi, oz. desetimi okupatorjevimi sodelavci-izdajalci.

Ob tem pa je nujno naslednje pojasnilo. Vodstvo OF tega ni storilo iz sentimentalnosti do propadle reakcionarne in protijudenske kraljeve Jugoslavije, temveč tudi zato, da reakcionarni krogi, že povezani z okupatorji morda ne bi prišla na dan s podobno idejo. To se je v resnici res zgodilo, toda OF je reakcionarje prehitela. Vsa njihova prizadevanja so šla mimo ljudstva in manifestacije so bile izvedene v duhu OF.

Prihodnji: Boris Kidrič in Gorenjska konec 1942

Slavka Šarčević

IZ BELEŽNICE SOCIALNEGA
DELAVCA

4

Kako naj mati, ki v matični družini ni dobila tišega, kar potrebuje za urejeno življenje, da svoje mu otroku vse, kar le-ta potrebuje za zdrav razvoj in poln način življenja?

Kako naj oče, ki se je rodil ali živel v hendikepirani družini, da svojim otrokom tisto, kar oni potrebujejo, če pa sam tega ni poznal? In če se človek drži tistega, kar je dobil v družini, ki ni izvrševala svojih osnovnih funkcij, in če ni sprejemljiv za pozitivne napotke, tedaj se problemi kaj lahko prenašajo iz generacije v generacijo. Kako pomembna je družina, pogosto vidimo iz anamnestičnih podatkov raznih služb in strokovnjakov, saj imajo težave posameznikov večkrat svoj začetek v družini. Kako pomembno je, da rastejo otroci v zdravem okolju, kako pomembno je, da so starši usposobljeni in pripravljeni starševstvo odgovorno sprejeti! Kako usodno je lahko za vso družino, posebno za otroke, če starši niso sposobni za odgovorno starševstvo ali pa, če sebe, svoje potrebe, svoje želje in še kaj postavljajo na prvo mesto. Če niso pripravljene sprejemati nasvetov in pomoči in če iz takšnega ali drugačnega razloga dopustijo, da se začne v družini porajati in razraščati socialna patologija.

Kako naj ti povem prijatelj, kako zelo te potrebujem sedaj, ko bom šla skozi preteklost, ko se bodo vrstili pred mano številni primeri, ki so pustili v meni globoke sledi. Preprosto, potrebujem te. Potrebujem te, kot sem te potrebovala v preteklosti, ko nisem videla izhoda in sem rabila tvojo roko, tvojo spodbudo, tvojo pohvalo ali grajo. Pro-

sim te torej prisluhni moji pripovedi o družini, ki je živela v dobrih razmerah za zdravo rast in razvoj, pa sta nosilca družinskih funkcij dopustila, da se je začela razraščati socialna patologija in kako bi kmalu tudi jaz nasedla.

Majdi, ki je vsa obupana nenapovedano potrkala na moja vrata. Vstopila je ženska, stara okrog 35 let, srednje rasti, urejena in obupana. Uprla je vame svoje temne oči, ki so vrtale vame in na moj poziv pričela svojo izpoved:

»Moj mož je alkoholik. Res je, da ni stalno pijan, a kadar se napije, razgraja po stanovanju, me pretepa in mi grozi, da me bo ubil. Tako zelo se ga bojim, da tega ne morem povedati,« je rekla in me prosila, naj ji pomagam.

Gledala sem jo in sem jo gledala tudi takrat, ko je vzela v roke robček in si popravila make-up, se nato s komecem naslonila na mizo in molče čakala.

Prosila sem jo, naj mi pove čimveč o možu, o sebi, skratka o družini. Predvsem naj mi pove, kdaj je začel mož piti in vse v zvezi z njegovim pitjem in opijanjanjem.

Nekaj me je motilo pri Majdi, a sama nisem vedela kaj. Imela sem sicer neprijeten občutek, ker je tako vrtala s pogledom vame, a to ni bilo tisto pravo, bilo je nekaj drugega, a kaj, nisem vedela.

Majda je z rahlim drgetom v glasu spregovorila:

»Vse vam bom povedala, a vendar ne vem, zakaj vas vse to zanima, saj sem prišla k vam zato, ker moj mož pije, ker je pijanec, ker me pretepa,

ker mi grozi, vi pa ste verjetno zato tukaj, da mi pomagate, da pomagate meni in otrokoma,« mi je že kar s prikrito jezo počitala.

Rekla sem ji, da moram čim več zvedeti, če ji hočem pomagati in ji predlagala, da naj sama pove, kar želi, jaz pa ji bom postavljala vmesna vprašanja, če bom MENILA, DA JE za potrebno.

No, in tako se je Majda umirila in mi začela pripovedovati o možu. Povedala je, da so v njegovi družini vsi urejeni in da nihče ne pije. Njegova oče in mati sta še živa in sta zelo prizadeta, odkar vesta, da njun Marko pije. Da, ona jima je povedala, mi je pojasnila, ko sem jo vprašala, kako vesta, da pije, če ne živijo skupaj.

O sebi mi je povedala, da sta bila njena oče in mati ločena in da je ona živela z materjo in sestro. Oče je umrl, ko je bila še v osnovni šoli. Dokler je živela, da je pogosto videla, saj je živela v istem kraju.

»Ne morem vam povedati, kako sem imela očeta rada. Tako je bil dober, tako me je imel rad in tako rada sem šla k njemu,« je zajokala in utihnila.

Vprašala sem jo, ali ve, zakaj sta se oče in mati razvezala.

»Ne vem. Mamo sem večkrat vprašala, a mi ni povedala nič določenega, razen tega, da jo je oče tepel,« je tiho rekla.

Majda je dolgo molčala. Pustila sem jo razmišljati. Tako se je zamislila, da ni zaznala niti mene, šele čez nekaj časa je, kakor sama zase, spregovorila: »Oče mi je rekel, ko sem bila še majhna, da je bila za ločitev kriva mama, kaj je s tem mislil, ne vem. Pa tudi sicer nisem hotela še naprej spraševati drugih, ker sem se bala resnice.«

Majda je dalje pripovedovala, kako sta se spoznala z Markom: »Mlada sem bila, ko sem spoznala Marka. Bil je tako prijeten fant. Tako sem se zaljubila, da si nisem mogla misliti, da bi lahko živela brez njega. Tudi on me je imel zelo rad in me ima še sedaj. Le če ne bi pil, če ne bi bil tako strahotno ljubosumen, če ne bi bil tako agresiven. Ka-

dar je trezen, me nikoli ne udari, tepe me le, kadar je pijan.«

Nekaj časa je bila v moji pisarni mrtva tišina, ki so jo motili le avtomobili s ceste in je njihov hrup sekal tišino.

V meni se je začelo prebujati nekaj nedoločnega, nekaj, kar mi je narekovalo, naj prisluhnem. Kaj bi to bilo, nisem vedela, pa sem si mislila, počakaj, saj bo prišlo na dan, če ne pri današnjem razgovoru pa pozneje. »Saj ne vem, kaj naj še povem,« je pretrgala tišino Majda. »A ja, ko sva se z Markom poročila, sva bila oba še dokaj mlada. To da bila sva oba zaposlena in tako se nisva bala bodočnosti, čeravno je že bil na poti najin otrok.«

Dobila sva skromno stanovanje, ki res da ni bilo veliko, a vendar je bil to najin dom. Rodil se je prvi otrok in čez dve leti drugi in kmalu po rojstvu drugega otroka je prišla med naju senca, ki ni nikoli več izginila. Marko je dobil prijateljico. Z njo je imel intimne odnose in iz tega odnosa izhajala menda otrok. Ne vem natančno, ker Marka o tem nisem nikoli spraševala. On mi je sicer zatrjeval, da je bila ta zveza, ali kakor on pravi »avantura«, kmalu končana in da ni nobenega otroka,« je končala svojo pripoved Majda.

»Čakajte,« sem zavrtela v njo, »rekli ste, da sta se imela rada, da ste imeli moža radi, a kako je mogel iti kar tako mimo vas ta možev odnos z drugo žensko?«

Majda je na to moje vprašanje hitro reagirala: »Veste, to me je tako prizadelo, da nisem imela besed ne solza. Bila sem prizadeta, užaljena, besna, saj me je Marko ponižal tako, da me bolj ni mogel in zaradi tega ga nisem hotela niti poslušati, ko se je opravičeval, ko je pojasnjeval in me prosil, naj mu oprostim.«

Ž njeno razlago nisem bila zadovoljna in tisto nekaj, kar se je oglašalo v meni, se je oblikovalo v črva, ki je začel glodati po mojih možganih in se premikati proti možganski skorji. Toda pustila sem Majdo, da je govorila dalje:

(SE NADALJUJE)

DOMAČI ZDRAVNIK

RMAN UGODNO VPLIVA NA KRVNI OBTOK

Ker rman izboljšuje in čisti kri, pripomore s tem tudi, da se hitro zmanjšajo vse težave protinskega in revmatičnega značaja, če se seveda bolnik ravna po vseh zdravnikovih navodilih.

Izboljšana sestava krvi ima ne nazadnje tudi velik vpliv pri zatiranju sladkorne bolezni, zlasti v začetnem stadiju.

Nadaljnje področje zdravilnosti rmana so različne vrste notranjih krvavitev, tako pri krvavem izmečku, zlati žili, krvavitvah iz danke, nosu in ledvic. Tudi premajhne ali premočne krvavitve pri mesečnem perilu se uredijo; to protislovje si razlagamo z dejstvom, da rman tako ugodno vpliva na krvni obtok, da se vse vrste krvavitev izboljšajo in normalizirajo.

Pri belem toku se doseže dober uspeh z rmanom, bodisi da ga pijemo v obliki čaja ali pa uporabljamo v obliki mlačnega preliva za izpiranje.

Zaradi vsega tega rmana ženskam ni mogoče dovolj toplo priporočati in prihranjenih bi bilo mnogo skrbi, slabega počutja in neugodja, če bi pogosteje uporabljale to naravno zdravilo, ki ima tako zdravilno moč in obenem ne učinkuje prav nič dražeče!

Izvrsten ženski čaj dobimo iz naslednje čajne mešanice:

100 g rmana,
75 g kamiličnega cvetja,
25 g kolmeževih korenin,
50 g regratovih korenin.
2 polni čajni žlički te čajne mešanice za 2 skodelici vode v prelivu; pijemo ga čez dan po požirkih, toplega ali mlačnega, neoslajenega.

Naštevnanja zdravilnih učinkov rmana na notranje organe ne moremo skleniti, če poprej ne ugotovimo, da je to dragoceno zdravilno zelišče zelo priporočljivo tudi pri različnih boleznih sečil, tako pri katarju mehurja, bolezenskem tiščanju na vodo in pri močenju postelje.

Navajamo še naslednji čaj za sečne organe, ki ga je mogoče najtopleje priporočati:

100 g rmana in
30 g arnikovega cvetja.
1 polna čajna žlička za skodelico vode v prelivu. Čaj je treba popiti 1 uro pred spanjem, po požirkih in neoslajenega.

Tudi pri boleznih dihal, tako pri kašlju, bronhialnem katarju, bronhitisu, gripoznih boleznih, učinkuje izvrstno topel rmanov čaj z dodatkom medu v naslednji čajni mešanici:

100 g rmana,
50 g pljučnika,
50 g listov suličastega trpotca,
25 g slezovih korenin,
25 g žajblja.
1 polna čajna žlička te mešanice za 1 skodelico vode v prelivu, 3 do 4 skodelice na dan, pijemo ga toplega in po požirkih. Na skodelico toplega, nikakor pa vročega čaja dodamo 1 čajno žličko medu.

Slabo pri enakosti je to, da se želimo izenačiti samo s tistimi, ki so nad nami.

Henry Becque

Če bi ljudem odvzeli njihove iluzije, katero zadovoljstvo bi jim potem ostalo?

Voltaire

PRAV JE, DA VEMO

Telohi za Novo leto

Š popki obložene telohe posadimo v lonce, da bi nam za božič in novo leto lepo cveteli. Iz zemlje jih izkopljemo zelo previdno. Lonci naj bodo primerno veliki, da bomo zlahka dali vanje koreninsko grudo. Za telohe ni potrebna kaka posebna zemlja in tudi ne, da bi v sobi stali na svetlem prostoru.

Raje škropiti kot umivati

Sobne listnate rastline raje polivajmo z razpršilcem, kakor pa da jih umivamo. Če pri umivanju uporabljamo še tako mehko gobo, jih skoro vedno poškodujemo. Zato je primerneje, da listnate rastline vsakih nekaj tednov postavimo v kopalno kad in jih temeljito speremo z razpršilcem in vodo, ki ima okrog 20 stopinj C. S tem očistimo prah in rastline potem lepše uspevajo.

Ljubezen vsak dan ustvarja čudeže: močnega slabi, slabega krepi; pametnega poneumlja, neumnega napravi pametnega, poveličuje strasti in uničuje razum. Z eno besedo: vse postavlja na glavo.

Pollock

Moda

Za močnejše postave



Črte nas nekako potegnejo, podaljšajo, stanjšajo, zato jih moda za močnejše postave kaj rada predlaga. Če pa je obleka še krojena tako, da se lepo uleže po telesu, kot je to primer pri obleki z dvovrstnim zapenjanjem, je efekti seveda še večji. Veliko gumbov je moda tudi letošnje zime, zato ne varčujte z njimi.

POSKUSIMO ŠE ME

OCVRTI PIŠČANEC MALO DRUGAČE

Spet se nam je oglasila naša znanka Slavica P. iz Kranja in nam predlaga, naj še me poskusimo pripraviti piščanec, tako kot ona. Kose najprej damo v marinado, jih ocvremo, nato pa še v pečici prepečemo. Verjemite, tak piščanec bo zagotovo okusen in sočen. Takole nam piše Slavica:

"Piščanca očistimo in razkosamo na manjše kose, kakor imamo pač navado za cvrtje.

Pripravimo marinado: 1 žlica vegete, 2 žlici gorčice, 2 žlici olja, nekaj strokov česna, sok limone ali 2 žlici kisa, malo popra, 1 žlica majarona, malo rožmarina, nekaj kapljic worchester omake. Vse navedene sestavine dobro zmešamo (česen stremo) in s tem namažemo vsak kos posebej. Vse meso zložimo v posodo, ki se tesno zapre, in postavimo čez noč v hladilnik. Naslednji dan pripravimo olje za cvrtje, kose piščanca pomokamo, povaljamo v raztepenem jajcu in ocvremo.

Da pa se porabi čim manj olja in časa (ter neprijetnega vonja), olje močno segreje in piščanca na hitro ocvrtite, da so kosi lepo zlato rumeno zapečeni. Zarumenele polagajte posevno v pekač ali jensko posodo in jih pol ure pecite v pečici pri 180 stopinjah. Tako se bo meso zagotovo speklo, tudi pri kosteh, pa še manj časa boste stale pri štedilniku.

Tako ocvrt piščanec bo mehak, sočen in neverjetno okusen. Marinado lahko vsak prikoji svojemu okusu, le olja in kisa ne pozabite.

Prav tako lahko en dan prej pripravite tudi razne druge vrste mesa za pečenje ali zrezke. Splača se potruditi, saj se to lahko napravi prejšnji dan zvečer, ko imamo malo več časa.

Če boste pripravljale goveje zrezke, vam priporočam, da tudi te pripravite dan prej in da jih, potem ko ste jih potolčile, rahlo potreseste z drobtinami in le-te rahlo potolčete v zrezek. Meso bo naslednji dan zelo mehko in sočno, saj bodo drobtine vsrkale sok, ki bi se sicer pri pečenju izcedil.

BERAŠKI ALI PENZIONERSKI JABOLČNI CMOKI

Na osebo vzamemo 2 jabolki, jih naribamo na repo in pognetemo s toliko moke, kolikor dajo jabolka soka. Na hitro oblikujemo cmoke in jih kuhamo 20 do 30 minut v slanem kropu. Zabelimo jih s prepraženimi drobtinami. Taki zadostujejo za samostojno jed s solato. Lahko pa jih tudi posladkamo in posujemo s cimetom - tedaj je to odlična sladica. Ker zanje porabimo malo časa, nam jabolčni cmoki lahko pri otrocih nadomestijo celo kruh.

Slavica, prisrčna hvala, cel kup koristnih nasvetov ste nam nasresli. Le oglasite se še kaj. D. D.

O JEZIKU SO REKLI

Jezik nima kosti, toda lahko kosti zlomi.

Bolgarski pregovor

Tisti, ki ima jezik, ni moški, če z njim ne zna osvojiti žene.

Shakespeare

Jezik modrega je v srcu, srce neumnega je na jeziku

Nikolaj V. Šelgunov

ureja DANICA DOLENC

Obiskali smo Tršič

Z osnovno šolo Vukova spomen šola iz Tršiča imamo prijateljske stike že četrto leto. Letos praznujemo v tej šoli 80-letnico. Ob tej priložnosti so nas učenci in učitelji povabili, da jih obiščemo in sodelujemo v njihovem kulturnem programu.

Tovariš Imre Čaki je izbral šest učencev iz 5. b in 5. a razreda. Med njimi sem bila izbrana tudi jaz. Naučil nas je zapeti tri slovenske pesmi in eno v srbohrvaškem jeziku. Mene pa je mami naučila recitirati pesem Nekoga moraš imeti rad.

V petek, 4. novembra, smo sedli v kombi in se odpeljali po avtomobilski cesti do Zagreba in nato po novi cesti proti Beogradu. Med potjo smo malicali in jedli mandarine. Do pol poti je snežilo. Po deseturni vožnji smo prispeli v Tršič. Pred šolo so nas čakali učenci in učitelji. Ravnateljica šole je vsakomur stisnila roko in mu zaželela dobrodošlico. V narodnih nošah so nam ponudili kruh in sol. Vse to so snemali s kamerami. Nato so nas dodeli otrokom, ki so nas odvedli na njihove domove. Mene je vzela na dom Dragica Cvijanović iz 7. razreda. Na domu so me zelo lepo sprejeli in mi ponudili med in kozarec vode. Na mizi je bilo vse polno njihovih specialitet: klobase, pečeni odojek, kruh, kajmak in sir ter pečen krompir.

Drugi dan smo imeli proslavo v novi dvorani. Še prej smo si ogledali razstavo, novo knjižnico in galerijo slik. Prijazna učenka iz 8. b razreda nas je najavila v programu. V dvorani se je zaslislalo ploskanje. Ko smo peli pesem Nek življ ljubav, so začeli ljudje ploskati. Tudi moja recitacija so sprejeli z velikim ploskanjem. V dvorani se je zaslislalo "bravo, bravo". Nato so odkrili Vukovo knjigo iz marmorja. Zelo prisrčno in teško je bilo slovo od naših prijateljev. Topel stisk roke, poljub in že je kombi odpeljal proti domu.

Tina Baller, 5. b r. OŠ Franca Marna Vodice

KDO GRE Z NAMI



Na pomladansko Glasovo turo po Sloveniji bomo povabili tudi katere od vas, mladih dopisnikov. Da se ne bi pretirano ubadali z mislijo, kako najbolj pravično deliti sedeže v avtobusu med številna vaša imena, bomo žrebali. Vsak mesec bomo izžrebali enega, ki je s svojim spisom, pesmijo, šalo, risbo sodeloval v naši rubriki. Septembrski izžrebani Alenki Krt se je novembra pridružila Lavra Špiček iz 8. b r. OŠ heroja Bračiča v Tršiču. Kdo bo dobil tretji sedež v avtobusu? Pišite in rišite čim več in čim bolje, da boste prišli na časopisno stran, v poštev za žrebanje!

IZ ŠOLSkih KLOPI



Odličnjakinja je iz samih petic narisala Tina Oblak iz 4. d r. OŠ Petra Kavčiča Škofja Loka

Bilo je nekoč

Že skoraj tri desetletja je minilo od dogodka v Kranju. Takrat je na vrhu Jelenovega klanca na križišču stal miličnik na stojalu in usmerjal promet. V tem času je bilo še malo avtomobilov pa tudi kolesarjev.

Z gorenjske smeri se je pripeljala mlada dekle na kolesu in zaviljala proti mestu mimo miličnika, ne da bi z roko nakazala smer vožnje. Miličnik ne bi bil miličnik, če tega ne bi opazil in je opozarjal s piščalko in kliči: »Gospodična, roko, gospodična, roko...« toda mlada gospodična je namesto, da bi z roko nakazala smer, stopila s kolesa, šla k miličniku in mu podala roko.

Pred več desetletji, ko še ni bilo toliko prometnih zvez, so mnogi solarji in solarke pešali v šolo in iz nje po več kilometrov. Ker je bila pot dolga, je bilo kar precej priložnosti tudi za razne neumnosti. Ko so se nekoč sošolke vračale domov, so si domislili, da štejejo svoje vetrove. Bile so glasne in šteje: »Prvi prdec, drugi... deveti.«

Takrat pa se ena od sošolk ozre nazaj in zagleda nekega gospoda ter ga vpraša: »Gospod, ali greste že dolgo za nami?«

»O, seveda, od prvega prdca,« odgovori gospod.

Simona Zupan, 6. a r. OŠ Matije Valjavca Preddvor

Atu v spomin

Ko gledam skozi okno, vidim tvoj obraz in ko piha veter, slišim tvoj glas. Obraz, kot zmerom, tvoj je smejoč, tvoj glas pa žameten je in pojoč. V sanjah si mora, v pesmi veselje, a v spominu je žalost ter smeh tistih dni, ko smo skupaj še vsi bili.

Nina Rajgelj, 5. e r. OŠ Lucijana Seljaka Kranj

Kaj se ti zdi smešno v razredu?

Če kdo štrbunkne - Katja

Ko učenci kaj smešnega napiše mo - Erika

Če kdo prdne - Luka Š.

Kadar se kdo smeji - Grega Š.

Kadar Tina smrka - Sabina

Učenci 2. a r. Davorina Jenka Cerklje



Urša Brlečić, OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

REZERVIRANO ZA ZVEZDE



Do sedaj sem vam predstavljala predvsem znane osebe moškega spola. Danes pa vam bom predstavila nekaj pevk, ki so trenutno zelo popularne. Najprej novica o Tiffany (17). Znana je predvsem po pesmih I think were alone now, Couldve been in I saw him standing there, s katerimi si je prislužila trikratno platinasto naklado.

Druga uspešna začetnica je Kylie Minogue. Stara je dvajset

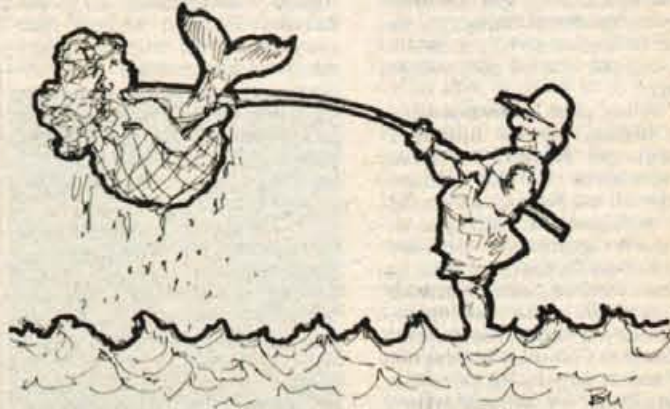
let, doma iz Melbourne v Avstraliji. Na vrh britanske top lestvice se je uvrstila s pesmico I should be so lucky. Kylie igra tudi v avstralski nadaljevanki Neighbours (Sosedje), ki je zelo popularna v Veliki Britaniji.

Belinda Carlisle se je rodila 17. avgusta 1958 v Hollywoodu. Z glasbo se ukvarja že nekaj let. Skupaj s štirimi prijateljicami je kot srednješolska ustanovila skupino GO-GOS. Dekleta so izdala tri albume in tri male ploščice. Kmalu po uspehu so se razšla. Takrat je Belinda zabredla v težave: predala se je mamilom in pijaci. Na pravo pot ji je pomagal Morgan Mason (sin Jamesa Masona), ki je zdaj njen mož. Tako se je vrnila h glasbi in kmalu zabelesta s pesmijo Heaven is a place on earth (Nebes so kraj na Zemlji).

Tooliko za danes. Čao!

Vaša Marjeta

MORDA NISTE VEDELI



Od kdaj se človek ukvarja z ribolovom?

Z ribolovom se človek ukvarja že tako dolgo kot z lovom, se pravi, od najstarejših časov. Dandanes je ribištvo del gospodarstva in ribolov tudi športna dejavnost.

Za športni ribolov na morju porabljamo mreže, parangale (vrsto trnkov - od 100 do 1000 - ki so privezani v določenih razdaljah na vrvi), osti (velike ostre vilice, s katerimi ribe lovimo predvsem ponoči, pri močni svetilki), trнке s palico in podvodne puške. V sladkih vodah ribiči običajno lovijo s trnki, v večjih rekah pa tudi z mrežami.

ureja HELENA JELOVČAN

Franci Jezeršek:

Nobena jed ni bolj zahtevna

Edini gostinec je menda na Gorenjskem, pa verjetno tudi v Sloveniji in Jugoslaviji, ki si je svoje gostinstvo zamislil čisto drugače: odločil se je za pripravljane jedi za družbeno prehrano. Po 500 do 540 obrokov dnevno skuha v njegovi kuhinji in ob 9. uri dopoldne, ko odpelje malice svojim strankam, si kuharice doma že lahko oddahnejo, pripravijo kaj za naslednji dan, pospravijo in njihov delovni dan je končan. Nič ni bedenja v večer, nič prerekanja z gosti, le njihov delovnik se začne kakšno uro prej kot v delovnih organizacijah in tudi konča prej. Ze opoldne ni v kuhinji niti duha o tem, kaj so ta dan kuhali, kajti kuhinja sije od čistoče in reda. Da bo naslednje jutro tu navsezgodaj spet živahno, obetajo le drobne lučice računalniško programirane opreme.



Franci Jezeršek iz Sore pri Medvodah je edini gostinec pri nas, ki se je specializiral za pripravo jedi za družbeno prehrano. - Foto: D. D.

"Vse naše delo je točno, do minute programirano," razlaga Franci Jezeršek iz Sore pri Medvodah. "Program za malice naredim za ves mesec naprej. Vsak dan je malica drugačna, v mesecu dne se jed nikoli ne ponovi. Torej, dokaj pestro in prav nič bolj zahtevno, kot druge jedi. Če poznaš kuharske postopke, lahko tudi za malice pripravljajš vseh vrst jedi. Nobena jed ni bolj zahtevna. V gostinstvu je pomembno le, kako je predstavljena. Pri tem, ali bo postrežena na belem prtju ali ne, z nasmehom ali z naveličnostjo, pa jaz ne morem vplivati. Pripravljamo vse, kar si zamislimo, pa tudi, kar si v delovnih organizacijah zažele. Danes smo na primer skuhalih govej zrezek v omaki in pire krompir, včeraj je bil sasekljani zrezek in govnač, prejšnji dan ocvrti piščanec in endivija s krompirjem. Še prej dolenska kepa in mešana solata... Res pa je, da je treba znati organizirati delo, da je skuhano do časa. Pri nas gre za minute. Če zamudim jaz samo minuto, pomeni to 500 zamujenih minut."

"Za katere delovne organizacije pa trenutno kuhate?"

"Kuhamo že 8 let in to ves čas za iste delovne organizacije: Tekstilna in Sora Medvode, Mobilija Tacen, Galant in za nekaj obrtnikov. Vsak dan kuhamo 1 vrsto malice. Več vrst malice namreč ne pomeni kvalitete."

"Če so že 8 let vaši stalni 'gostje', potem so z vašimi malicami zagotovo zadovoljni."

"Stoodstotno ne moreš vseh ljudi nikoli zadovoljiti, kajti vsak človek ima pač svoj okus. Lahko je zadovoljiti gosta enkrat na leto za veliko denarja, ni ga pa lahko vsak dan za malo denarja. V gostilno pride tak, ki ima denar. Pri meni je za veliko kupcev malica edini topli obrok. To je problem. Načelno vedno kuhamo tople obroke, le poleti kdaj pripravimo tudi hladnega. Se pa zgodi, da se oglasi kdaj kakšen referent za družbeni standard, da te in te malice ne bi več želeli. No, čez pol leta pa spet rečejo zanj."

"Vi ste sicer znan kot odlični kuhar, saj ste kuhali v Kranju pri Jelenu, v starem portoroškem hotelu Palace, predavali na Srednji gostinski šoli v Ljubljani, bili potem upravnik gostinskih obratov šole kot so Bellevue, Urška in Jadran ter Pod velbom, kuhali ste tovarišu Titu na Brdu, Brionih, na konferenci neuvrščenih v Colombu in drugod. Se vam ne zdi, da ste za veliko priprajšani, ko nimate neposrednega stika z gostom?"

"Res je tole naše delo bolj umirjeno. Manj je dela z ljudmi, manj stikov. Če se v gostilni gost pritoži nad hrano, se gostinec lahko takoj kako odzove. Pri meni tega ni. Vendar pa so še vedno priložnosti za stike. S svojo ekipo prevzemam tudi piknike, strežbo ob raznih svečanih priložnostih. Še koliko gostov imamo! Dvakrat smo že kuhali na Iskriadi,

ko je bilo treba pastreči po 16.000 ljudi, lani smo priredili piknik za Rašico, ko smo pekli hkrati tisoč piščancev na žaru, letos smo pripravili piknik za Donit za 1500 ljudi, veliko pa je bilo manjših skupin. Stregli smo tudi zelo zahtevnim gostom na raznih sprejemih na ljubljanskem gradu, tudi razne cocktail partyje smo prirejali, tople in hladne bifeje. Takrat še vedno lahko pokažemo, kaj vse znamo in zmoremo."

"Kaj pa vas pri vašem delu najbolj moti?"

"Najhujše so stalne spremembe cen. Vendar za moje delo sem pripravil 'košarico porabe', v kateri so vsa osnovna živila, ki jih uporabljamo, čistila, električna energija, bencin in podobno. Cene artiklov v tej košarici sprti popravljam in vedno delim z istim številom obrokov: to je moja lastna cena. To se mi zdi najbolj pošteno in to vedo tudi moji kupci. Nikoli nimamo zaradi tega nobenih pregovaranj. Ta sistem uporabljamo že od leta 1984, ko je stala malica 84 dinarjev, danes je pa trenutno 5.200 dinarjev. Veliko pa mi pomaga pri delu računalnik. Ne le, da mi pomaga pri izračunavanju cen, pri pisanju računov, vodenju evidence zalog v skladišču in me hkrati opozarja na čas novih nabav, da vodim z njegovo pomočjo vse knjigovodstvo in podobno, v njem imam kompletne podatke o jedeh, gastroprogram v celoti. Za vsak obrok je točno izračunano, koliko ima kalorij, koliko beljakovin, maščob, ogljikovih hidratov. To je velikega pomena, kajti danes vemo, da je treba vsakega ravno prav za zdrav obrok. Računalnik mi tudi pove za vsak obrok, koliko bom potreboval tega, koliko onega, itd. Skratka, računalnik je danes v gostinstvu, posebej pa v tako programiranem, kot je naše, nujno potreben."

"Kakšno bi po vašem mnenju bilo naše gostinstvo, da bi bilo uspešno?"

"Gostinstvo bi bila lahko donosna gospodarska panoga, če bi začeli intenzivno delati na bolj organiziranem delu. Živilsko industrijo bi morali prisiliti, da bi živila pripravila do višje stopnje obdelave. Iz vsake gostinske hiše bi morali izločiti ves balast, da bi gostincem ostalo več časa za gosta, kar pač gost pričakuje in tudi plača. Začeti moramo razmišljati o cenah gostinskih storitev, ne o ceni litra vina. Liter vina stane ob nakupu povsod enako. Od tam naprej pa je gostinska storitev. Razlika je, če postaviš na mizo steklenico, toplo, tako kakršna pač je v zaboji, ali pa če postaviš na mizo steklenico stemperirano na ravno pravnjo temperaturo, naližeš vino v izbrane kozarce, postrežeš na mizi s čistim prtjom, v lepem okolju, z nasmehom. To je gostinska storitev, ki naj ima svojo ceno. Te razlike se pri nas premalo poznajo. In kvaliteta tudi ni dunajski zrezek, velik kot stranišni pokrov. To je kvantiteta. Gost mora dobiti ravno toliko, da bi še jedel, da bo zagotovo naročil še sladičo..."

In še nekaj: veliko preveč časa je izgubljenega v gostinstvu. Gostinec misli, da mora narediti vse sam, od klanja do cvetličnih aranžmajev. Le zakaj? Saj se vendar sam s tem veliko več zamudi kot strokovnjak in konec koncev je delo še nestrokovno opravljano, on sam pa je izmučen. Namesto da bi se ta čas posvetil gostu."

Pa še to: Zakaj tako trdo in za vsako ceno držati v rokah družbene lokale, za katere se je izkazalo, da ne gre, delajo z izgubami, niso obiskani in podobno. Dajmo jih zasebnikom. Zasebnik se ne bo držal del, ki bi mu pisale v opisu del, ampak bo prijel za vsako delo. In prav zato je tudi uspešen."

D. Dolenc

Slovenski alpinisti stopili na šesto najvišjo goro sveta Čo Oju

Sedem porazov Plešaste boginje

Kranj, 10. decembra - Med štirinajstimi himalajskimi osemstisočaki je 8201 meter visoki Čo Oju na meji med Nepalom in Kitajsko šesti najvišji vrh sveta. Njegovo ime je tibetansko, pomeni pa Boginja turkizov ali Plešaste boginja. Človeška noga je po zaslugi Avstrijcev prvič stopila na ta vrh leta 1954. Jugoslovani smo se te gore lotili letos pozno jeseni z malo, osemčlansko odpravo, skromno opremljeno, ki pa je izvojevala v svetovnem alpinističnem svetu odmevno zmago. Kar sedem članov naše odprave je doseglo vrh po doslej skoraj neznan 2000 metrov visoki in 4000 metrov široki severni steni s kitajske strani. Od 68 odprav, kolikor jih je bilo letos v nepalski Himalaji, so naši dosegli največ.

Osem himalajskih zmagovalcev se je v četrtek vrnilo domov. Vodja Roman Robas in člani Blaž Jereb, Viki Grošelj, Rado Nadveršnik, Marko Prezelj, Jože Rozman in dr. Izток Tomazin, tudi v vlogi zdravnika, sicer pa eden najudarnejših in ob Grošlju himalajsko najizkušenejši član, pa pridruženi član Tone Škarja, naš preizkušeni himalajec, so delovali veselo, čeprav so bili utrujeni, shušani, prezebljeni in ozeblji, saj sta v sicer ugodnem vremenu gospodarila mraz in veter. Odprava, ki je šla na pot skromno opremljena in zadolžena, saj je naša letosnja osrednja odprava na K-2 v precejšnji meri spraznila blagajne pokroviteljev, se je vrnila zmagovalno. Fantje so na gori delali hitro in usklajeno. S tabori so hitro napredovali proti vrhu. Tabor 1 je bil 5850 metrov visoko, tabor 2 6200 metrov visoko, tabor 3 na višini 7200 metrov in tabor 4 7550 metrov visoko. Alpinisti so se medsebojno ujeli in združili voljo po uspehu, mladost in izkušnost. Himalajske izkušnje so imeli Robas, Tomazin, Grošelj in Škarja, drugi pa so bili v najvišjem gorovju sveta prvič. Ključ uspeha je torej v tej kombinaciji, pa tudi v vremenu, če odmislimo veter in mraz, ki je bil že v bazi nad 20 stopinj pod ničlo.

Sedem alpinistov je bilo na vrhu. Najprej sam dr. Izток Tomazin iz Tržiča 2. novembra, nato Viki Grošelj in Jože Rozman, pa Marko Prezelj in Rado Nadveršnik in 9. novembra kot zadnja Roman Robas in Blaž Jereb. V sedmih dneh sedem zmag nad Plešasto boginjo. Tolikokrat ta himalajski velikan v tako kratkem času se ni bil premagal!

Trije gorenjski alpinisti so stvorci kratkega himalajskega dragulja: zdravnik dr. Izток Tomazin iz Tržiča, član tržiškega alpinističnega odseka, Jože Rozman iz Loma nad Tržičem, tesar, prav tako član tržiškega odseka, in Blaž Jereb iz Lesc, profesor telesne vzgoje v Ljubljani, sicer pa član radovljanskega alpinističnega odseka.

Se tudi vam zdi, da je to podvig na meji nemogočega, sprašujemo dr. Iztoka Tomazina, ki je bil doslej že na osmih odpravah, od tega štirikrat v Himalaji in ki je v obdobju pičlega leta osvojil Daulagiri in sedaj Čo Oju po prvenstvenih smereh.

Milka Kotnik, kranjska učiteljica »novatorka«

Šola naj bi postala hiša veselja

Kranj, 11. decembra - Dvajset let učiteljevanja ima že za seboj, od tega šestnajst kot "elementarka", učiteljica prvošolčkov. Tretje leto je predsednica aktivna učiteljska razreda v šoli Franceta Prešernarja; tu spoznava tudi probleme kolegic iz matične šole, kjer so oddelki še bolj številni, predznanje učencev in njihovo socialno izhodišče (kar 40 odstotkov prvošolčkov je otrok staršev iz drugih republik) še bolj raznolik kot v podružnici na Kokriči, kjer dela sama. Pogovor z njo je bil zanimiv in koristen, ob njej je spet lahko verovati v učitelja in človeka.

Otroci se menjavajo, vi ostate. Vas ne zamika, da bi kdaj vendarle napredovali z njimi?

"Všeci mi je prikupnost otrok pri sedmih letih, priznam pa, da bi včasih rada spremembo. Ne gre toliko za izgubljene živce kot za utrujenost zaradi velikih fizičnih naporov. Provošolčka je treba dobesedno voditi za roko pri pisanju, mu odpreti zvezek, napisati sporočilo za starše, skratka, toliko je specifičnih kretanj, dejanj, ki v višjih razredih niso več potrebna, da se človek sčasoma utruji. Žal je možnost zamenjave zelo pičila, saj se učiteljice iz višjih razredov ravno ne tepejo za prvošolčke."

Starši se navadno bolj boje začetka šole kot otroci. Kaj svetujete staršem, da bodo njihovi mlčki čim bolj uspešno prestopili šolski prag?

"Starši otrokovo predznanje in zrelost običajno istovetno s poznavanjem črke, ker je to pač najbolj opazno. Precej otrok pozna črke, ko pridejo v prvi razred, vendar jih mnogi metodično narobe pišejo. Staršem svetujem, naj otroke uče pravilnega pisanja črk, in to le, če otroke črke res zanimajo. Si-

li jih ne smejo. Bolj pomembno je, da jih nauče slišati glasove (kar je tudi naloga "male šole"). Črke bodo potem igraje obvladali."

Vendar pa različno predznanje otrok učiteljice najbrž povzroča določene težave?

"Ne bi rekla, da težave. Potrebno je pač individualno delo z vsakim učencem. Načrtujem ga na osnovi preizkusa poznavanja črk in branja prvi mesec pouka. Nekateri so proti takemu preizkusu, vendar je dobro imeti v roki rezultat kot vodilo, kateri učenec bo zmogel zahtevnejšo nalogo, kateri ne. Res pa je, da je individualno delo naporno, da terja temeljite priprave in veliko časa."

Naši šoli očitoma, da ne more iz togih tradicionalnih spon, da je premalo sproščena, ustvarjalna, svobodna v oblikah in metodah dela, v vsebini pa prezasičena z (ne)potrebni znanji, skratka, prezahtevna. Kakšen je vaš pogled nanjo?

"Spremembe iz sveta počasi pronicajo tudi v našo osnovno šolo. Ledino orjejo zlasti na celjskem območju in v nekaterih ljubljanskih šolah, v minulem šol-

Šimnova Micka

Ena bergla je pri postelji, ena pri vratih, da ima vsaj katero pri roki, ko hoče sem in tja po sobi. K šivanju se pripravlja, izgleda. Iz predalov je potegnila skatlice s šivanjem in sukancem. Devetdeset let je stara Šimnova Micka iz Mavčič, a se še ne da. Tako jasen in prijazen je njen pogled, tako veselo se nasmeje z brezzobimi usti, kot bi bilo njeno življenje en sam smeh...

Čisto na koncu Mavčič, tam, kjer je zdaj v strugi Save hidro centrala, je bila doma Marija Šuštaršič. Oče je bil zidar, ki je po Tratu in pri Sv. Duhu veliko hiš sezidal, se spominja. Mama ni imela nič lepega pri njem, da Micka še danes moli zanj.

Zakaj so se taki možje sploh ženili?

Vse življenje je bila za dekle. Pri enajstih letih jo je oče dal služiti k Jakobovim, kjer je krave pasla. Teta ji je takrat sešila krilce z velikim žepom spredaj.

In kadar je vanj naložila jabolk, ji je potegnilo krilce naprej, da je kazala vso zadnjo plat. Še danes se smeje, da jo kar krč prime, ko se spomni, kako je morala to zgledati od zadaj.

Po vojni je bilo drugače. Zorka se je poročila, svojo hišo so naredili. Sami so delali in žgali opeko. Nagarali so se, a zdaj se imajo lepo. Tudi ona ima svojo sobico v njej, a je daleč do stranišča, ni tako toplo, kot tukaj. V domu ostarelih v Kranju je zdaj že pet let. Ko so zadnjič prazno-

"Nedvomno je eden naših in tudi svetovno gledano velik himalajski podvig. Premagali smo eno zadnjih himalajskih sten, ki smo jo pravzaprav odkrili mi in v tem skoraj zimskem času tudi prvi po prvenstveni smeri prelezli. Kako se bo smer imenovala, še ne vemo. Se bomo pač dogovorili. Za zdaj je jugoslovanska. Praktično smo bili vsi redni člani odprave na vrhu, izredno dobro smo se ujeli med seboj in v tem pogledu je bila to moja najljubša odprava. Proti vrhu sem krenil sam, čeprav je bil za Markom Prezeljem iz Kamnika in menoj že naporen dan, saj sva napolnala vrvi med taborom 3 in 4. Prezelj se je vrnil, jaz pa sem od tabora 3 na 7200 rinit proti vrhu. Poteza je bila delikatna, saj sem moral premagati polovico stene. Zelo kritičnih je bilo zadnjih 10 metrov. Premagoval sem jih celo uro, vendar sem zmogel. Sestopal sem povsem v neznanje, kar je bilo dodatno tveganje. Večina letošnjih himalajskih nesreč se je zgodila med sestopom, po izčrpujočem vzponu in med spuščanjem, ko zbranstvo popusti. Zato štejem za uspeh tudi sestop. Skupno sem od baze 3 do vrha in nazaj do baznega tabora potreboval 29 ur! Skoraj vsi smo ozeblji. Zaradi mraza in slabe opreme. Imam težave z nogami, vendar upam, da ne bo trajnih posledic. Bili smo siromašna odprava. Izposodili smo si denar, 14.000 dolarjev. Upam, da bomo našli pomoč, da bomo denar vrnili, saj smo končno le dosegli odmeven uspeh tudi za svetovni alpinistični okus."

Za Jožeta Rozmana je bila Himalaja v vseh pogledih novost, čeprav je že marsikaj prelezal po Evropi. Način dela na gori je drugačen, svoje cilje moraš podrediti skupnim in v tem je bila tudi vrednost te odprave. V svežem spominu ima korak na vrh, kjer je tvegano snel rokavice, da bi slikal, pa je bilo ob minus 40 že dovolj za ozeblino, ki pa se celijo. Sedaj ga bolj daje povsem običajen prehlad.



"Na vrh sva krenila z Grošljem. V štirici sva čakala na boljše vreme. Zjutraj zgodaj je bilo vedreje. Viki se je prej uredil in odšel naprej, jaz pa za njim. Ker je padel nov sneg, nisva tvegala in zato zavila proti grebenu in po grebenu do vrha. Sestopala sva po isti poti. Viki, bolj izkušen v tem, je bil hitrejši, jaz pa sem šel počasni. Spomnil sem se prijatelja Borisa Berganta, ki je omahnil in smrt prav med sestopanjem. Vesel sem uspeha, čeprav je trpela moja tesarska obrt, ni mi žal denarja, ki smo ga morali tudi sami dati. Dobili smo le čevlje in dva para copat. Matjaž Globočnik pa je nama z Iztokom podaril vetrovki. Vesel sem sprejema, ki so mi ga priredili doma v Lomu."

Za Blaža Jereba iz Lesc je bila Himalaja v vseh izirih hujša, kot je pričakoval, čeprav je osvajač že najvišje alpinistične razrede. V Himalaji je že hoja napora, kaj šele plezanje, navaditi se je treba na drugačne navade, higieno, hrano. Garati je treba za skupino in ne le zase.



"Revni smo odšli, pa smo dokazali, da je prihodnost himalajstva v prav takšnih odpravah, kot je bila naša. Mi smo bili celo nekaj vesnega. Rekel sem si, da bi šel vsaj enkrat v Himalajo, pa bo dovolj. Le nekaj časa sem tako mislil, zdaj pa bi verjetno, če bom izbran, še kdaj poskusil. Mi smo bili zdravi, uigrani in tudi z vremenom smo imeli srečo, če odmislimo mraz in veter. Mislim, da je ves trud poplačan s korakom na vrh. Jaz sem bil na njem z Robasom. Krenila sva po Tomazinovi smeri, potem pa sva pred skalnim problemom krenila desno in šla v vrstvi po tretji in četrti našega pristopa do vrha. Ker smo bili dobro pripravljene, je šlo lahko. Vreme je bilo na vrhu lepo, razen vetra. Spomnim se, da sem tudi slikal in da je slikal tudi Roman, tako da bom imel spomin na ta zame enkratni vzpon."

J. Košnjek, slike: F. Perdan

skem letu pa smo se s tako imenovanim osiješkim modelom seznanile tudi v našem aktivu. Gre za to, naj bi šola postala hiša veselja; ne le v prostem času učencev, med odmori, na sprehodih, ampak tudi pri učnem uspehu."

Vi ste se že pogumno lotili nekaterih sprememb, kolegi vam priznajo, da ste v Kranju novatorka. Za kaj gre?

"O osiješkem modelu sem veliko razmišljala, preden sem septembra letos uveljavila nekatere spremembe. Da bi se učenci lahko čim bolj prosto gibali, sem dala v razred blazine, na katerih so se sprva samo sproščali, zdaj pa so postale tudi mesto, kjer se pogovarjajo, komentirajo, razpravljajo. Zelo primerne so tudi za didaktične igre. Dokazano je namreč, da je učenje z igro enako učinkovito kot učenje z delovnim zvezkom ali učbenikom. Igra ugodno deluje na pazljivost in aktivnost in je primerna za vse učence, saj nadpovprečnim ne daje nikakršne prednosti. Znanje, pridobljeno z igro, je tudi trajnejše. Uvedla sem integrirane dneve, ko združujemo različne predmete in ni zvonca. Prvega smo imeli ob tedenski enoti sadovnjak, drugega ob polju in tretjega ob pripravi živali na zimo. Pred vsako tedensko enoto učenci o temi razmišljajo, napišejo vprašanja, na katera bi želeli odgovoriti. Dobijo jih pri pouku naslednji teden ali pa jih sami poiščejo doma. S tem se navajajo na iskanje in uporabo različnih virov znanja.

Na kratko še nekaj besed o obremenjenosti naših šolarjev?

"Veliko se zadnje čase govori o preobremenjenosti učencev, preobsežnih učnih načrtih in predmetnih, balastu. Veste, imam še svoje zvezke iz prvih razredov. Rada sem hodila v šolo, rada se spominjam svojih učiteljev. Mislim, da ne gre za nostalgijo. Vendar pa smo se že takrat v prvem razredu učili do sto. Ko sem zvezke prinesla sem v šolo in smo jih s sodelavkami pregledovale, smo ugotovile, da se zelo malo razlikujejo od snovi v sedanjem učnem načrtu. Ne vemo ali pa počemo ali ne znamo najti pravega odgovora na vprašanje, zakaj danes toliko otrok noče hoditi v šolo."

H. Jelovčan

Vrhunec tedenske enote je integrirani dan, ko združujemo vsebine več predmetov, denimo, slovenskega jezika in matematike, likovnega pouka in spoznavanja narave in družbe. Začrtamo delo, sledi uvajanje didaktične igre, nato pa se učenci razdelijo v grupe, v katerih rešujejo naloge, vmes se sproščajo, razgibavajo. Zanimivo je, kako jih tak pouk brez zvonca pritegne. Ko se grupe zamenjajo, se o delu pogovorimo in ga ovrednotimo. Otroci so utrujeni, a imajo občutek, da so delo opravili po svojih najboljših močeh uspešno, bistveno pa je, da se nauče samostojnosti. Razmišljajo, kako bodo naloge, ki jo imajo pred seboj, rešili, včasih najdejo tudi svoj način rešitve."

Na kratko še nekaj besed o obremenjenosti naših šolarjev?

"Vrhunec tedenske enote je integrirani dan, ko združujemo vsebine več predmetov, denimo, slovenskega jezika in matematike, likovnega pouka in spoznavanja narave in družbe. Začrtamo delo, sledi uvajanje didaktične igre, nato pa se učenci razdelijo v grupe, v katerih rešujejo naloge, vmes se sproščajo, razgibavajo. Zanimivo je, kako jih tak pouk brez zvonca pritegne. Ko se grupe zamenjajo, se o delu pogovorimo in ga ovrednotimo. Otroci so utrujeni, a imajo občutek, da so delo opravili po svojih najboljših močeh uspešno, bistveno pa je, da se nauče samostojnosti. Razmišljajo, kako bodo naloge, ki jo imajo pred seboj, rešili, včasih najdejo tudi svoj način rešitve."

vali petnajstletnico doma, je tudi ona dobila darilce in spomnili so se je tudi za njen rojstni dan, 11. novembra, ko je praznovala 90-letnico. Lepo je v domu, toplo je, dobro jim kuhajo. Še stranišče ima toplo.

Nikoli si ni mislila, da se bo kdaj imela tako lepo. Tu so vsi enaki. Tista, ki so bile včasih gospe in tiste, ki so bile dekle. No, morda hočejo gospe biti malo bolj nobli, toda tudi one so na berglah, kot ona, in če so bile dobre s svojimi, jih pridejo obiskat, sicer pa ne. Njena Zorka prihaja. Včeraj je bila tu in ji oprala predpasnik. Vedno skrbi zanj, da je čedna, prihaja, da ji ni dolgčas, prinese ji, kar si zaželi. Jabolk ima polno mizo. Zdaj, ko so se omečila, si jih nastrega.

Danes pa išče te presnete

D. Dolenc

Miklavž se vrača

TEMA
TEDNA

Morda kdaj dočakamo leto, ko nam bodo vsaj v adventu - od Miklavževih parkeljnov do božičnih jaslje - dali mir s tako lahko pokvarljivo robo kot je naša politika. Tako bi se lahko vsaj malo posvetili otrokom in jim pripravili kakšnega zares poštenega dedka Mraza, ne pa da bodo otroci srečavali tiste puste šeme in nas začudeno spraševali: »Mami, zakaj pa je tale dedek Mraz drugačen kot tisti, ki nas je obiskal v vrtcu?« Pri nas imamo dedkov Mrazov, kolikor hočeš - pravi pluralistični boom osladnih socialističnih Mrazov, ki jih z levo roko financira sindikat, ki se raje ubada s vinjskimi polovicami in z utopičnimi stavkovnimi pravili ob katerih se združeni delavci in delavke kar tresejo od smeha.

se Slovenci odločno uprli, če bi ukinitelj odbor za varstvo pravic. Vlada in opozicija sta Slovenca enakovredna, kar morda še najbolj zna razložiti naša mladina. Le-ta naravnost pove, da slovenska vlada vse DOBRE ideje od mladih enostavno POKRADE, le tega ne ve, kaj bi z njimi, zato jih podtika breji mački, SZDL, ta jih pa integrira. In če bi Miklavž in parkelj malo sama pri sebi požebala in nam na dušo popihala, sta brž lahko na kakšni demokratični TV okrogli mizi. Še posebej, ker se bo naša partija zdaj zdaj reformirala in sestopila z oblasti, nakar bomo imeli strašni vakuum in nam bo užaloščeno osamljenim prišel prav magari kakšen opij za ljudstvo.. Zares upam, da nam teh ros-



S sindikatom ni nič, partija nas zabava s svojim abdiciranjem; ostane nam le, da se spomnimo, da smo že kot dojenčki avtomatično člani SZDL.

Hvalabogu! Vsaj SZDL od tod do večnosti razpenja nad nami svojo pluralistično mrežo. Pod njo smo vsi, živi in komaj še živi in lahko v današnjih demokratičnih pljuskih zahtevamo, da se ukine privilegirani družbeni status dedkov Mrazov in svetemu Miklavžu omogoči vsaj protikrizna koalicija. Zdaj je v vrsti drugih družbenih koalicij obsojen le na neki začasni oportunistični pakt kratke sape, brez izrecnih stališč, programa in možnosti, da se spopada, povezuje, prilagaja. Če hočemo ali ne: tudi Miklavž in parkelj se vračata in iz SZDL zvedavo kukata in upata na svojo legitimitnost in družbeno verifikacijo.

Miklavžu v tolažbo in parkeljnu za up: morda le ni tako daleč dan, ko bosta pred državljanji v neposrednih volitvah, saj čudežev pri nas res ne manjka: po raziskavah javnega mnenja po priljubljenosti prepričljivo vodi naš partijski voditelj Kučan, obenem pa bi

nih demokratičnih pogankov ne osmudi kakšen novi reformni kolektivizem in da se bomo vsaj leto dni demokratično šli gospodarsko, politično in partijsko reformo. Se pravi, DVE reformi, kajti partija, čeprav se ločuje od države, bo še vedno samo politika. In v tem reformnem letu, ko bomo tuhtali, katera od treh vlad nam sploh vlada - ZIS, partijsko ali državno predsedstvo - gresta lahko Miklavž in parkelj po protikrizni koalicijski zalet. Ti markantni personi, orientirani na posameznika, bi vsaj pošteno zdržali pravoverne boljše-više ideologe.

Dedek Mraz, ki nam je v šoli brbotal, da moramo ubogati, se je blamiral; od uboganja imamo revščino in kaos, tisti, ki naj bi jih ubogali, pa sestopajo v svoje privatne vile. Miklavž bi vsaj kot pravi meščanski demokrat prišel med volilce na dom, s parkeljmi pa ne bi bilo nobenih kadrovskih zadržev. Medtem ko zdaj za dedka Mraza na mile viže iščemo zajčke in srnice, bi bil lahko parkelj čisto vsak, ki pridiga o zveličavnosti naših dveh reform, Miklavž pa vsak, ki verjame, da je izhod iz krize edinole na Ljubelju...

D. Sedej

Čvek

Carol Thatcher svetuje mami

Hčerka britanske premierke Carol Thatcher je zaupala novinarjem, da je njena mama kar porumenela od zadovoljstva, ko je prejela poziv Ronalda Reagana, ki jo je povabil na slovesni banket. In je zato tudi oblekla kostim rumeno - bele barve.

»Vedno izredno pazi, kako se obleče,« je dejala hčerka o mami, »celo to jo skrbi, kako bo posamezna obleka videti na črno - beli fotografiji in kako na barvni...«

Pet tednov zakona

Lisa Marie, hči Elvise Presleyja in njegova edina naslednica, je zapustila svojega moža po komaj petih tednih zakona. Ugotovili so, da ji nikakor ni bil všeč špartanski način življenja, ki ji ga je vsiljeval mož. Le-ta je vztrajal, da lahko Lisa potroši tedensko le 200 funtov, ki se Lisi, ki je odrasla v bogati družini, zdi smešno nizka vsota. Presleyjevi hčerki je 20 let in ko bo stara 25 let, bo razpolagala z ogromno dediščino. Zdj se je preselila k mami Priscilli, ki jih večkrat slišimo tudi preko radijskih valov. Na Radiu

O aidsu tudi na kasetah

Mestni očetje v Amsterdamu so se odločili, da se izdajo kasete o nevarnosti aidsa in o njegovi preventivi. Kasete so namenjene predvsem nepisanim prostitutkam iz Gane in tistim, ki prihajajo iz španskega govornega področja. Kasete bodo posneli v španskem jeziku in jeziku, ki prevladuje v Gani, besedilo pa bo »garnirano« z latinsko ameriški in afriškimi ritmi. Ves projekt bo stal 8.000 dolarjev, financiral pa ga bo neki holandski proizvajalec preservativov in japonska firma Sony...

Američani in geografija

Neka anketa je pokazala, da vsaj okoli 24 milijonov Američanov ne zna na geografski karti poiskati Združenih držav Amerike, da 50 milijonov Američanov ne zmore navedsti niti ene evropske države, da številni mislijo, da panda prihaja iz Paname in da je bila letošnja poletna olimpiada organizirana v Nigeriji...

Zlatko Dobrič - Ne odhajaj

Tak je naslov kasete, na kateri so zbrane prijetne pesmice pevca Zlatka Dobriča, ki se ga spominjamo iz nadaljevanke Kukavičji Mihec, ko je 10 - letni deček igral Miha.

S pesmijo Ne odhajaj je letos nastopil na Pop delavnici. Poleg nje je na kaseti še nekaj skladbic, ki jih večkrat slišimo tudi preko radijskih valov. Na Radiu

Ziri je trenutno zelo poslušana pesem Bay, bay, baby, ki je visoko uvrščena tudi na lestvici Radio Ziri.

Zlatko zelo rad nastopa za mlade, saj so njegovo prvo občinstvo. Te dni pa je posnel novo skladbo - Sara. To je lepa balada, ki jih Zlatko najraje poje in jo bo verjetno poslal na naš izbor popevke za Evrovizijo.

Nataša Bešter

Kaj je pisal Gorenjec leta 1908?

Najboljše mleko

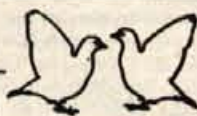
Katero mleko je najboljše? Skušnja gorenjskih kmetov je pokazala, da je mleko, namolzeno jutraj, veliko slabše nego ono, ki je namolzeno opoldne ali zvečer.

Pri preiskavi se je našlo, da je imelo mleko, od jutra le 2,17 odstotkov smetane, od večera pa 5,42 odstotkov. Tudi kozje mleko ima skoro iste lastnosti. Ravno tako se je pokazalo, da je v mleku, ki ga dobimo proti koncu moljenja, skoro desetkrat več redilnih snovi kakor pa v onem od začetka.

Še to: če krava vzdržuje mleko, je treba pritisniti s prsti obeh rok nekako v sredi njene hrbtenice. Če to storimo eno minuto, se krava ne brani več dati mleka.

Miloš Likar

Dahnili so da:



Na Jesenicah: Jela Dobraš in Milenko Tovilović z Jesenic; Andreja Uršič in Ralko Žemlja iz Vrbe; Zdenka Zaveljcina in Valentin Jakelj z Lipc; Damjana Noč in Aleksander Pernel s Koroške Bele; Edina Karlič in Maksud Džamastagić z Jesenic.

V Škofji Loki: Simona Karlin in Alojz Tankoz Godešiča; Bernarda Stojčevski in Sandi Dolenc iz Železnikov. Čestitamo!

svoja kopišča, velike kope sena, ki so ga tu pripravili za zimo in ga od tod z vlekami spravljali po snegu v dolino. Med drugimi je šel gasit kopišča tudi Mežnarjev Jože. Dolinast teren je ponekod in v eni od takih kotanj ga je ogenj zajel z več strani. Zgoraj je štirinajst dni so se takrat ljudje borili z ognjem, štirinajsti dan pa je začelo deževati in je deževalo štirinajst dni skupaj. Cerkovnik je pustil kopico majhnih otrok, najmlajši sin se rojen ni bil. Dogodki okrog te vaške tragedije so bili velikokrat v mislih ljudem, posebej ob dolgih zimskih večerih vse do zadnje vojne, ko so prišle nove strahote in sta padla Ahčevov in Jefnkov Tone. Tudi danes še rado zagori v gori. Lansko pomlad je strela udarila pod Zlate čeri, v Stajnarco in se je vnela stara trava. Ljudje iz vasi, krajanji, vojaki, vsi so gasili in potem še več dni dežurali, da ne bi prišlo do nesreče. Gozdna je naredila ob gozdu pot kot nekakšen protipožarni pas, da se ogenj tam ustavi.

Tudi med zadnjo vojno je grozilo, da bo v vasi gorelo. Na nedeljo, 28. junija, dan potem, ko so prišli v prehranjevalno akcijo partizani, so Nemci obkolili vas in jo hoteli požgati, če v pol ure ne izroče skritega ranjenega partizana. Concnekova ata in Tavčar, ki sta dobro nemško

znala - za Concneka so vedno mislili, da je koroški kmet ali nemški priseljenec - sta jih pregovorila, da so odnehali.



Francka Bidovec, gospodinja pri Concneku še vedno po starem peče kruh v krušni peči. Poleti ga speče tudi po štiri peke. Zelo radi ga imajo "vikendaši" v Svarjah.

Ura za štiri vole

Ne smemo tudi mimo cerkve sv. Lamberta. Da je bila to včasih znana romarska pot, smo že zapisali. Povedati pa je treba, da je bila prvotna cerkev zelo stara. Najstarejša omemba cerkve v

PRIJAZEN NASMEH

SLOVENIJA, PRIJAZNA DEŽELA NA SONČNI STRANI ALP? NE VEDNO

MILKA RAVNIKAR



Doma je iz Loma nad Volčjo, že osemnajst let vodi trgovino ABC Loka v Poljanah. Tja in nazaj ima le štiri kilometre vožnje, ki pa se znajo pozimi, v snegu, hudo zavleči. Od lani, ko so pot asfaltirali, je neprimerno boljše; letošnji prvi sneg, denimo, je skopnel celo prej kot na cestah v dolini. A pustimo do besede Milki Ravnikar.

»V trgovini nas je zaposlenih pet, zaradi dopustov praktično skoraj ves čas ena manjka. Zato

sem tudi sama v glavnem za pultom s kruhom in z delicatami, v pisarni le toliko, kot je treba. Čeprav je v sosedstvu, le nekaj korakov stran, še trgovina Kmetijske zadruge, kar je za dokaj majhen kraj skoraj nesmiselno (podobno je tudi na Sovodnju), imamo dela dovolj. Moti nas le, kadar je njihova trgovina zaprta, pa tega ne vemo in ljudje prihajajo po kruh k nam, pri nas pa ga zmanjka. Mislim, da bi se morali bolje uskladiti.«

Milka Ravnikar pravi, da bi ponovno izbrala isti poklic. Rada dela v trgovini, z ljudmi. Kupci so večinoma zadovoljni, razen s cenami, seveda.

»Nekateri negodujejo zaradi socialnega kruha. Dobimo ga po 45 štruc na dan, ob sobotah nekaj več. Za vse, ki bi ga radi, ga ni dovolj in tako ga včasih prihranimo za tiste, za katere menimo, da ga najbolj potrebujejo, to pa drugim seveda ni všeč. Vendar mislim, da ravnamo pošteno.«

Mogoče so tudi zaradi tega bralec predlagali, naj Milko Ravnikar predstavimo v naši rubriki?

H. Jelovčan

JEŽ

Ilegala ali alternativa

Že nekaj let Skupnost borcev brigad ustanovljenih v ZSSR - odbor II. tankovske brigade Gorenjske regije organizira decembrske obletnice ustanovitve brigade z vsemi formalnostmi, kar takšnim zborom pristojni izvolitev delovnega predsedstva, vseh komisije, delegacije za polaganje venca, poročilo o delu predsedstva skupnosti za dve leti nazaj, z blagajniškim poročilom in poročilom nadzornega odbora vred, z volitvami in skupnim kosilom. Letos pa so skočili pokonci člani legalnega pododpora skupnosti, ki nima predsednika na Kocrici, temveč v Struževem, pravi odbor skupnosti pa na Vrhniku in v Sežani in to ne le za II. tankovsko brigado, temveč tudi za prvo in še za pešadijo povrh. Skupaj z Občinskim odborom zveze borcev Kranj so (vsaj upajo tako) zadnji trenutke preprečili svoje glavni posebni zbor druge tankovske in organizatorje proglasili za ilegalno, ki svojevoljno organizira svoje proslave, ima celo svoj žig in z njegovo pomočjo fehtari po delovnih organizacijah, da bi kar najlepše proslavili. Je to res ilegalna? Kaj pa, če je alternativa? Ne kaže se igrati z njimi, kajti tankisti so težka artilerija. Res pa je, da borci druge tankovske brigade, ki jih meša privatni organizator, danes ne vedo več prav, kam spadajo, kje naj praznujejo. Najlepše bi bilo seveda kar dvakrat, a so, kaže, tisti časi vendarle minili.

NARODNOZABAVNA GLASBA

»Glej zvezdice božje« na kaseti

Po treh žetvah kakor naslavlja ansambel Rž iz Kranja izide svojih kaset in plošč, se je tokrat lotil izvenserijskega projekta, ki sodi v praznično vzdušje, z naslovom Srečen božič. To ni le glasba v narodnozabavnem zvenu z versko tematiko, ampak celo več: to je opevanje družinskega vzdušja ob božičnem praznovanju. Tako imajo na kaseti Sveto noč in Glej zvezdice božje ter manj znane, a lepe cerkvene pesmi: Prišla je noč in tako dalje: Zvonovi zvonijo, Božič naš družinski praznik, v Srečih naših, Na svidenje ob praznikih.

Da pa je kasetna zares raznolika v vseh glasbenih zvrsteh, je na njej tudi zabavna melodija Pesem bolečine, ki jo je posnela skupina 12. nadstropje in pevec Oliver Auntaver, vendar ni izšla na kaseti. Malokdo pa ve, da je avtor melodije Marjan Ogrin. Ansambel Rž pa se zdaj pripravlja na snemanje drugega projekta za avstrijsko firmo Tyrolis, četrto žetev pa bodo izdali spomladi 1989.

Drago Papler

Male gorenjske vasi

Zalog (2)

Piše: D. Dolenc

Zaljubljeni v zemljo

Čas "klavnice" v Zalogu je bila zlata doba vasi, ki je ne bodo nikoli pozabili. Takrat so zrasla mogočna gospodarska poslopja, velike kmečke hiše. Nove hiše so zrasle šele 10, 15 let nazaj. Nekaj velikih sodobnih hlevov stoji zdaj v vasi, pripravljenih vsaj za 40 glav živine. Zdj jih imajo večji kmetje okrog 25. Vsi kmetje tod so zaljubljeni v zemljo, pravi Concnek, in za nasledstvo ni bilo nikoli problema. Mladi se zavedajo, da je le zemlja tista, ki jih bo lahko dobro prehranila in se ji tudi oni, kot starši, posvečajo z vso ljubeznijo. Ne sejejo več žit, kot včasih, ko so valovila prav v pobočju Zaloške gore, tudi krompir ne uspeva dobro, zato pa je toliko več travnikov za košnjo, da je dovolj hrane za živino. Spominjajo pa se kmetje odličnega krompirja, ki se je imenoval "oneida". Pičlo je sicer rodil, bil pa je okusen, nič slabši od jajca, pravijo. Za južino je bil pražen, za večerjo v oblicah, zraven pa kislo mleko, ajdov močnik. Zajtrki so bili močni, dan se je na

vadno začel z ajdovimi žganci in zabeljeni z zaseko. Ajda je tod dobro uspevala.

Nesrečni cerkovnik

Ko je minila zlata doba klavnice, so se v vasi spet vrnil k žganju apna. Apnenice so zaposlile dninarje, saj je bilo treba navoziti kamenja, ki so ga pobirali po travnikih in njivah in za vsako vsaj 100 voz vejevja. Ena apnenica je dala 30 do 40 ton apna, prodajali so ga po 25 par za kilogram, kar je vrglo kar lep kup denarja. Dninarji so se preživiljali še s košnjo pri kmetih in golcivanjem. Zaloško goro so včasih vso kosili, zdaj je 6 ha košenec pogozdenih. Prav s košenicami v Zaloški gori je povezana tragedija, ki je skorajda že prešla v legendo. Leta 1911 je bila zelo suha jesen. Pastir je na Mali Poljani požgal robidovje na pašnikih. Morda je bil premalo pozoren in požar se je razširil, prišel do roba, tu so se vžgali stari štiri, ki so se začeli valiti po pobočju in s seboj so nosili ogenj. Kmetje, ki so iz doline opazili ogenj, so hiteli reševati

zadnje tudi maševati ni bilo več dovoljeno v njej. Tudi freske sv. Krištofa na zunanji steni ni več. Cerkev je bila obnovljena leta 1908. To leto je dobila tudi nove zvonove, vendar so zvonili le 9 let; preleti so bili v topove prve svetovne vojne. 1928. leta je sv. Lambert dobil nove zvonove, leta 1933 pa novo uro. 8000 dinarjev je stala takrat, toliko kot 4 veliki voli. Naredil jo je mojster za ure, Jurij Oblak, iz Lučin v Poljanah dolini. Občudovanja vreden mehanizem ima. Še danes gre točno. Pred tremi leti je bila na cerkvi popravljena streha, letos so cerkev prebelili in spet je kot nova. Zagotovo pa že sto let ne pokopujejo več na pokopališču okrog cerkve. Vedno pa, ko kaj kopljejo okrog cerkve, naletijo na okostja prednikov. (Jurij Oblak)

Pridni ljudje so doma v Zalogu. Kadar gre za skupne interese vasi, se zberejo skupaj in naredi, kar si zastajgvojajo. Imajo dober vodovod, po vseh hišah zvone telefoni, asfaltirane imajo vse krajevne ceste, v bližnji prihodnosti se bodo pa lotili poti, ki še niso prišle na vrsto za asfaltiranje, bile so pa planirane. Drugih želja, razen morda za kabelsko televizijo, krajanji nimajo. Vse, kar potrebujejo imajo v bližnjih Goricah.

Peter Perko, finomehanik za popravilo tehnic, mesoreznic in kavnih mlinčkov je edini obrtnik v vasi in menda tudi edini tovrstni obrtnik na Gorenjskem. Kot predsednik krajevne skupnosti Gorice se bo z vaščani vred zavzel za asfaltiranje še preostalih makadamskih poti v vasi. - Foto: D. Dolenc

Problemi telesne vzgoje na gorenjskih šolah

Zaradi gneče popuščata red in čistoča telovadnic

Kranj, 9. decembra - Čistoča in red v telovadnicah in garderobah, pretirana zasedenost od zgodnjih jutranjih ur do kasnih večernih, vedno manj kulturno ter nasilno obnašanje tudi med poukom telesne vzgoje so bistveni problemi pouka telesne vzgoje na gorenjskih osnovnih in srednjih šolah, ugotavlja pedagoška svetovalka za telesno vzgojo in zdravstvo kranjske enote Zavoda za šolstvo Slava Pelko.

Do takšnih spoznanj smo prišli na sestanku z učitelji telesne vzgoje, na katerem smo obravnavali problematiko tega pouka na osnovnih in srednjih šolah, utrdili kolektorske področne tekmovalni, se dogovorili o sodelovanju gorenjskih učiteljev telesne vzgoje ter razpravljali o problematiki šol v naravi, povzema bistvo sestanka pedagoška svetovalka za to področje s kranjskega Zavoda za šolstvo Slava Pelko.

"Še naprej je največ problemov s čistočo telovadnic in garderob. Pogosto je vzrok temu prezasedenost telovadnic z uporabniki zunaj šole, nedosledni pa smo tudi pri čiščenju in nadzoru čistoče. Če bi šolske telovadnice odredile gostoljubje zunanjim uporabnikom, bi nam očitali zapiranje, tako pa so vrata telovadnic stalno odprta in za vzdrževanje reda in čistoče pogosto ni niti časa, niti pravih možnosti. Seveda nočem reči, da pomanjkljivosti ne moremo odstraniti. Naslednji problem je prostorska stiska, samo ena telovadnica za predmetno in razredno stopnjo ter različno vrednotenje učiteljevega dela. Pohvalim lahko razumevanje občin za delitev otrok na normalne skupine in v višjih razredih na fantovske in dekliške skupine. Z delno izjemo radovljiške občine tako povsod v bistvu poučujeta telesno vzgojo dva učitelja. Radovljiška izobraževalna skupnost do delitev, ki jo je priporočil strokovni svet SRS za vzgojo in izobraževanje, financira le delno in zato prihaja do združevanja in pretirano velikih skupin, kot je na primer na blejski osnovni šoli. Na Gorenjskem je oprema telovadnic zelo različna. Nekatere šole nimajo nič, druge pa vse. Mislim, da bomo morali še posebej analizirati pouk telesne vzgoje in pogoje zanj na razredni stopnji," ugotavlja Slava Pelko.

Kljub težavam imajo vse gorenjske osnovne šole šolo v naravi, nekatere pa celo dve: letno in zimsko. Učitelji telesne vzgoje pa so razen tega ugotovili, da šole v naravi prodirajo tudi v srednje šole, na primer na kranjsko gimnazijo, če lahko uporabimo staro ime, kjer imajo letno in zimsko, vsaj v obliki tečaja, na Iskrino šolo, na ekonomsko šolo v Kranju. Mlekarska šola želi to dejavnost vpeljati poleti, blejska gostinska in turistična šola pa spet pozimi, saj so na Uskovnici šolo v naravi že imeli. Dogovorili so se, da bi kazalo to dejavnost obdržati, seveda ob prizadevanju in razumevanju učiteljev telesne vzgoje, ravnateljev in staršev.

"Ponosni smo, da so gorenjska šolska športna društva najštevilnejša v slovenskem tekmovalnem šSD, čeprav društva iz jeseniške in radovljiške občine, čeprav jih imajo, ne sodelujejo. Radovljičani že razmišljajo o udeležbi. Na letošnjem tekmovalnem smo prejeli kar 12 zlatih, 5 srebrnih in 4 bronaste plakete in tri priznanja. Značič mentorja sta prejela Iztok Klavara in Boris Urbanc. Skratka, lahko smo ponosni," ugotavlja Slava Pelko.

Z vprašalnikom, ki so ga izpolnili vsi učitelji telesne vzgoje, so ugotovili, o kateri problematiki želijo govoriti na prihodnjem srečanju. V ospredje postavljajo novosti pri pouku telesne vzgoje, vključno z opremo, ogled Elana v Begunjah, prikaz vzornih ur telesne vzgoje, spoznavanje domače in tuje literature, vzgojo vedenjsko motenih otrok, obravnavanje problematike športnih razredov in osnovnih šolah, kodeksa učitelja telesne vzgoje in šol v naravi ter spoznavanje z zdravstveno in vzgojno problematiko. Šolska tekmovalna naj ne bi bila le konec leta, ampak enakomerno razdeljena na vse leto, saj je konec leta kup aktivnosti. Zagristi pa bo treba v še eno kisljavo: v oblikovanje kulturnega obnašanja in preprečevanja nasilja v življenju, v športu in tudi pri pouku telesne vzgoje, kar že dosega zaskrbljujoče razsežnosti. S temi težavami se bo treba spopadati znanstveno, skupno, ne pa to le prepuščati učiteljem telesne vzgoje, pravi Slava Pelko.

J. Košnjek

Pri Triglavu veje nov veter

Kranj, 9. decembra - Po zlomu ob končani pomladanski sezoni v prvi republiški ligi so se pri nogometnem klubu Triglav iz Kranja le zedinili in začeli z novim pristopom do dela. V izvršnem odboru so dobili delavce, ki s članom in pravim pristopom do klubskega dela držijo korak s časom. Tehnični vodja članskega moštva je Dušan Ugriča. Sekretar kluba je ostal tudi Gros, ki ima tudi svojega pomočnika.

V klubu je zavel nov veter. Na seji s predsednikom OZN Erženom in strokovnim sodelavcem ZTKO Sajovicem so se dogovorili, da je Triglav uvrščen v tekmovalno skupino. Pri Triglavu so napeli vse sile, da bi ohranili dobre odnose z vsemi nogometnimi klubi na Gorenjskem in Sloveniji. V klub prihajajo igralci, ki so svojo nogometno pot začeli pri Triglavu in odšli drugam. Ker so se stvari obrnile tako, kot je treba, prihajajo nazaj. Člansko moštvo Triglava igra v drugi slovenski nogometni ligi. Začel je z malo igralci, a nato so se iz vojske vrnili mladi in v moštvo so zaigrali tudi mladinci. Pokazalo se je, da je Triglav postal tisti klub, ki bo v drugem delu lige igral za prvaka. Za jesenskim prvakom Lamo zaostaja le tri točke in so tretji. Dobro sodelovanje vzdržuje Triglav še z NK Ljubljano in Olimpijo, ki sta pripravljena odstopiti nekaj dobrih igralcev.

Pri Triglavu imajo kar močno zaledje s pionirskimi ekipami. Prpravili so tudi sestaneke z njihovimi starši in pokazalo se je, da so voljni pomagati klubu. Dobra je tudi poteza izvršnega odbora, da se zanima tudi za njihov uspeh v šolah, ki jih obiskujejo. Radi bi v kranjski občini dobili tudi šolo, v kateri bi njihov mentor vzgajal novi pionirski rod nogometa v Kranju pri Triglavu.

Moto izvršnega odbora in celotnega kluba je, da se dobro dela na vseh področjih, kar kaže na novi napredek nogometa pri NK Triglav.

D. Humer

Spominska tekmovanja na Pokljuki

Radovljica, 11. decembra - Pokljuske partizanske smučine 88 je geslo letošnjega tekmovalnega v biatlonu, skokih in tekih, ki bo v soboto, 17. decembra, ob 9. uri na Pokljuki. Ta dan opoldne bo na Pokljuki svečanost v spomin 45. obletnice boja 3. bataljona Prešernove brigade leta 1943 na Pokljuki. Kot je znano, bo na slovesnosti govoril predsednik predsedstva Slovenije Janez Stanovnik.

Športna tekmovanja se bodo začela ob devetih. Biatlonsko tekmovalje bo na Rudnem polju in ga organizira tekaški klub z Dola. Tekma skakalcev bo na 60 metrski skakalnici pri Šport hotelu in ga skupno organizirajo skakalni klubi Zirovnica, Triglav in Bled, tekmovali pa bodo starejši pionirji, start tekmovanja v smučarskih tekih pa bo pri spomeniku in ga bo organiziral tekaški klub Bled - Zasp. Proge bodo dolge od dveh do desetih kilometrov, tekmovali pa bodo borci, borke, mlajši pionirji in pionirke, starejši pionirji in pionirke in starejši mladinci in mladinke. Tekmovalje bo v klasični tehniki. Prijave sprejemajo smučarski klubi organizatorji. Če pogojev za tekmovalje ne bo, bo odpoved objavljena v petek na ljubljanskem radiu.

J. K.

Pred novo smučarsko sezono: skakalci SSK Iskra Delta Triglav

Najboljši klub z največ reprezentantov

Kranj, 10. decembra - Smučarski skakalni klub Iskra Delta Triglav iz Kranja deluje že več kot štiri desetletja in je najboljši smučarski skakalni klub v Sloveniji. Med okoli stotimi tekmovalci ima tudi največ reprezentantov. Letos so si zgradili mladinski smučarski skakalni center na Gorenji Savi. Poklicno jih trenirata Jani Grile in Robert Kastrun.

Smelo gredo smučarski skakalci Triglava iz Kranja v novo smučarsko sezono. So najboljši skakalni klub v republiki in med stotimi tekmovalci imajo največ reprezentantov v vseh smučarskih skakalnih selekcijah. Imajo lepe možnosti za ponovno osvojitve skupnega ekipnega državnega prvaka in ekipno zmago v pokalu Cockte. Njihovi skakalci naj bi osvajali tudi posamične državne in republiške naslove. Največ pričakujejo od reprezentantov. Osvajali naj bi točke v svetovnem in evropskem pokalu ter alpskem pokalu. Vsi tekmovalci so bili prizadevni pri ureditvi novega mladinskega skakalnega centra na Gorenji Savi. Naredili so pet skakalnic in pokrili so jih s plastiko.

Na letošnjo sezono so se kljub gradnji skrbno pripravljali. Septembra so začeli trenirati na plastiki na Gorenji Savi. Za nemotene treninge skrbita dva polnena trenerja, Jani Grile in Robert Kastrun, ki je z delom začel 29. septembra. V pomoč so jima še amaterski trenerji Andrej Cuznar, Janez Zelnik, Vido in Miro Peternel, Tone Jelovčan,

Milan Romšak, Zvone Kešpert in Stane Martinjak.

V A članski reprezentanci so Matevž Zupan, Tomaž Drolec, Janez Štirn, v mladi A je Janez Globočnik, v B reprezentanci so Iztok Melin, Zlato Romšak, Bojan Česen, Janez Kešar, v mladinski pa Marjan Kropar, Sašo Komovec, Tomaž Knafel in Marjan Jagodic, v perspektivni prvi selekciji je Boštjan Zupan, v drugi David Mesec, Rok Polajnar, Gregor Martinjak in Urban Franc, v tretji pa Andrej Zarnik, Gregor Eržen in Uroš Rakovec. Med člani največ računajo pri osvajanju točk v svetovnem pokalu od Matjaža Zupana, Janeza Štirna in Tomača Dolara, v evropskem pokalu naj bi točke osvojili Janez Globočnik, Iztok Melin, Marjan Kropar, ki je lanski zmagovalce alpskega pokala in je tudi letos kandidat za visoko mesto v tem pokalu. Za točke v tem pokalu se bodo borili Sašo Komovec, Primož Triplari in Tomaž Knafel. Med mlajšimi kategorijami se največ pričakuje od starejših pionirjev, ki jih je šest je dobrih, in naj bi se uvrščali visoko. V kategoriji mlajših pionirjev A jih je pet do šest, ki naj

bi osvajali točke v pokalu Cockta in tu so ml. pionirji B in C, ki imajo enake cilje kot mlajši pionirji A.



Trener Jani Grile: »Po odhodu Sandija Čimžarja, trenerja mladinske reprezentance, sam skrbim za mladince in starejše pionirje in delno tudi za člane. Pri delu mi je v pomoč Janez Zevnik. Zame je bilo to naporno leto, saj sem bil skoraj vsak dan pri delu na skakalnici na Gorenji Savi. Zaradi tega so bili treningi v letnem obdobju bolj samostojni. Samo iniciativni in skrbno so trenirali vsi. Kljub vsemu pa se je pokazalo, da so vsi dobro pripravljani za novo sezono. V jesenskem delu so bile res kvalitetne priprave na Gorenji Savi. Razširili smo trenerske vrste, dobili sodoben mladinski

in pionirski center doma in vsi zagnano delamo naprej. To naj bi bilo hkrati prelomno leto za ves skakalni klub Iskra Delta Triglav.

Trener Robert Kastrun: »Z 29. septembrom sem začel poklicno delati pri Iskri Delti Triglavu. Skrbim za kategorijo mlajših pionirjev A. V moji vrsti je dvajset tekmovalcev. Moji prvi vtisi so, da sem prišel v močan in delaven klub. Dobro se vpelju-



jem v delo. Vseh dvajset skakalcev dela prizadevno in pri tem raste novi skakalni rod Iskri Delti Triglavu. Veliko kontakta imam z začetniki in njihovimi trenerji. Skrbim tudi za delo pri šolskih športnih društvih v vseh šolah v občini. To zgledno sodelovanje že kaže sadove. D. Humer Foto: F. Perdan

Kranjska gora pred svetovnim pokalom

Slalomska proga nared, vprašaj le še veleslalom

Kranjska gora, 9. decembra - Smučišče v Podkorenu že daje pravo podobo. Tu bo v petek in soboto moška tekma za svetovni pokal v veleslalomu in slalomu. Čeprav je bilo v soboto v spodnjem delu proge mrzlo in je pihalo, pa je bilo toplo v vrhnjem delu smučišča. Od starta slaloma do starta veleslalomla snežni topovi niso mogli delati snega. Progo si je ogledal tudi koordinator svetovnega pokala pri FIS, ki ima sedež v Bernu, Švicar Hans Schweingruber, ki bi veleslalomsko tekmo lahko odpovedal že v soboto, vendar bo v Kranjski gori in na smučišču ostal do torika. Takrat je zadnji odpovedni rok. Vsi upajo, da bodo do torika le naredili toliko snega, da bo tudi veleslalomsko proga nared za petkovo tekmo.

Pod generalnim pokroviteljem Hoteli Kranjska gora in sopokrovitelji Alpino, Toprom, Konusom in Slovenijales trgovino potekajo priprave za osemindvajseti mednarodni pokal Vitranca, za moški tekmi svetovnega pokala v veleslalomu in slalomu na smučišču v Podkorenu. Slalomska proga je nared za sobotno tekmo. Na njej so trenirali naši reprezentantje pred odhodom v Madono di Campiglio Grega Benedik, Rok Petrovič, Robert Žan, Sašo Robič in dekleta Mateja Svet, Veronika Šarec, Narcisca Šehovič in tudi poklicna smučarka Andreja Leskovšek. Kakšna je proga, je ocenil tudi Bojan Križaj. Na predmestni slalomu so snežni topovi bruhali novi sneg. A od starta slaloma do starta veleslalomla so zatajili. Da bi lahko delali, je bilo pretoplo. Bilo je +1. V spodnjem delu pa od -3 do -5 in je pihalo tudi mrzel veter.

Na delu so bili vsi, od predsednika izvršnega komiteja Francija Brelaha, do vodje Petra Lakote in Janka Pirca. Sodeloval je tudi koordinator svetovnega pokala, ki ima sedež v Bernu, Hans Schweingruber. Skupaj z generalnim sekretarjem organizacijskega komiteja Vojteh Budinekom si je ogledal smučišče. A prav od starta veleslalomla do starta slaloma ni bilo dovolj snega, na nekaterih mestih pa še nič. Zmajeval je z glavo. A zavedal se je, da bi bila odpoved veleslalomla v soboto prenegla. Odločil se je, da bo do zadnjega odpovednega roka, torika, ostal v Kranjski gori. Upa, da bo tako mrzlo vreme, da bodo

snežni topovi naredili svoje in ne bo odpovedi veleslalomla. Hans Schweingruber je tudi povedal, da tretjega slaloma v Podkorenu ne bo. Garmischu so dali odpovedani val d iserski smuk, St. Anton pa ima na skrbi en smuk in kombinacijski slalom.

● Vojteh Budinek, generalni sekretar organizacijskega komiteja pokala Vitranca:



»Vztrajali bomo do konca, do torkevega odpovednega roka, da bi obe naši tekmi tudi izvedli. Od starta veleslalomla do starta slaloma je še dokaj kopno. Potrebne bi bile temperature vsaj -3 stopinj celzija. Pri tej temperaturi bi lahko nemoteno delali vsi topovi. Schweingruber bo do torika ostal v Leku in na progi. Kaj bo, pa bomo videli. Radi bi izpeljali obe tekmi in mislim, da zadnjega torkevega odpovednega roka ne bo. Hans Schweingruber bo imel vsak dan stike s Petrom Lakoto in Jankom Pircem. Za nas je pomembno sedaj, da smo odpovedni rok prestavili za tri dni. Prav veleslalom je za nas zanimiv, saj za naše tekmovalce postaja paradna disciplina. Sobotni slalom pa zagotovo bo.»



Pol stoletja namiznega tenisa na Jesenicah

Jesenice, 10. decembra - Namizni tenis je šport z dolgoletno tradicijo na Jesenicah. Letos mineva pol stoletja, ko so ljubitelji bele žogice ustanovili namiznoteniško sekcijo, najprej pri Športnem društvu Bratstvo, leta 1953 pa je bil ustanovljen samostojni teniški klub. Razvoj tega športa na Jesenicah je tesno povezan z Lojzeto Štrumbeljem, ki je še danes eden najaktivnejših članov. Mnoge naslove najboljših so doslej osvajali Jeseničani, sedaj pa spet raste nov rod mladih, ki z uspehi že opozarja nase. V počastitev praznovanja so letos Jeseničani že organizirali državno člansko prvenstvo ter pokal treh dežel. Sedaj pa poteka mesec namiznega tenisa, organiziranih pa je bilo več šolskih in sindikalnih tekmovalj. Izdali so jubilejni bilten, ki ga je napisal Lojze Štrumbelj, v Dolniku je razstava kolajne, priznanj in drugih lorovik (razstava bo odprta do 16. decembra), osrednja svečanost pa bo v petek, 16. decembra, v jeseniški Kazini. J. Rabič

V Planici v soboto in nedeljo Alpski pokal

Kranj, 10. decembra - Letošnje tekmovalje za Alpski pokal se bo pričelo tokrat v Planici. Od 16. - 18. decembra se bo na 90-m skakalnici za prve točke pomerilo 120 skakalcev in kombinatorcev (članov in mladincev) iz Avstrije, ZRN, Francije, Španije, Švice, Italije in Jugoslavije. Pisano družico iz srednje Evrope bodo popostrili še tekmovalci iz ČSSR, ki bodo sicer nastopili izven konkurence. Prvi dan (16. dec.) bo uradni trening na skakalnici (dopoldan) in na tekaški progi.

V soboto, 17. decembra bodo ob 10. uri skoki za kombinacijo, ob 12. uri pa posamezni skoki. Kombinatorci se bodo naslednji dan ob 9. uri pomerili v tekih, po vsej verjetnosti s štartom in ciljem pri Kompassu in Ratečah.

V minuli zimi so imeli mladinci doslej največji uspeh. Kranjčan Marjan Kropar je osvojil v skupni razvrstitvi prvo mesto v skokih, česar doslej še ni dosegel noben naš skakalec. Odličen pa je bil tudi Primož Kopač, ki je bil tretji. V ekipni konkurenci je bila naša reprezentanca druga za Avstrijci. Ker bosta oba tudi letos še nastopala v tej konkurenci, lahko pričakujemo tudi v novi sezoni podobne uvrstitve.

Tudi letos bo tekmovalje organiziral SSK Iskra Delta Triglav Kranj ob pomoči Org. komiteja Planica in pod pokroviteljstvom DO Iskra Delta. Pri tekaškem delu prireditve bodo priskočili na pomoč tudi športni delavci iz Rateč. Vsi nastopajoči bodo nastanjeni v novem hotelu Špič v Gozd Martuljku.

Planici bodo sledila še naslednja tekmovalja za Alpski pokal: Bad Goisern (Avstrija) 5. - 8. jan. 1989, Passo-Rolle (Italija) 13. - 15. jan., Täsch (Švica) 17. - 19. jan., Oberaudorf (ZRN) 24. - 26. febr. Firnale bo marca v Franciji.

Jože Javornik

Ligaški izidi

Kranj, 11. decembra - II. ženska ZRL Kranj Duplje: Srem 26:24 (12:8), dvorana na Planini, gledalcev 400, sodnika Markovič (Bosanski Brod), Hanžič (Doboj).

Kranj Duplje - Lenič, Orehar 4, Valant, Jurajević, Bajrovič 1, Kastelic 6, Žontar 8, Jeruc, Mežek 1, Gradišar 7, Karničar, Sonc. Za Srem je bila najboljša strelka Sejmenovič 8.

Srečanje je po dveh porazih Kranjčanek dobila vratarka Jolanda Lenič. V najtežjih trenutkih srečanja, proti koncu, je branila svoja vrata res v pravem slogu. Gostiteljice so začele odlično, vendar so nato popustile in sama igra je bila enakovredna. Sceno sta oblikovala tudi sodnika, ki nista imela pravega kriterija sojenja, kar so na svoji koži najbolj okusile Kranjčanke. Zbrale so dovolj moči in zasluženo so slavile novo zmago proti dobri vrsti iz Srema, čeprav bi to srečanje domačinke lahko dobile z večjo razliko.

RKL-moški - Triglav: Postojna 88:101 (44:54), dvorana na Planini, gledalcev 300, sodnika Schulz, Kavčič (oba Ljubljana).

Triglav - Rozman, Poljanšek, Stavrov 7, Jeras 2, Metelko 9, Tačič 21, Šubic 7, Roman Horvat 16, Robi Horvat 17, Kolar 4. Za goste Tiringar 40.

Postojnčani so se tokrat pokazali v dobri luči, pa ne samo zaradi zmage. V prvem delu, prvih desetih minutah, so bili v prednosti domačini. Kaj kmalu se je tehnika prevesila v korist gostov, ki so prednost obdržali do konca srečanja.

V ženski ligi je Odeja v Žireh premagala Klavdivar z 80:55 (27:39). V naslednjem kolu Odeja v Luki gosti Jeseničanke.

I. ZHL Crvena Zvezda: Jesenice 1:10 (1:3, 0:2, 0:5), Kompas Olimpija: Medveščak Gortan 5:1 (1:1, 2:0, 2:0), Vojvodina: Partizan 5:6 (2:2, 1:1, 2:3).

D. Humer

Sanitarna inšpekcija pregledala 49 prehrabrenih trgovin v štirih gorenjskih občinah

V trgovinah primanjkuje hladilnih naprav

Kranj, 9. decembra - Ljudje so še posebej občutljivi, če morajo k zdravniku ali celo v bolnico zaradi malomarnosti drugih. Vzrok za različne prebavne motnje ali druga obolenja so lahko tudi živila, ki so se pokvarila zaradi nepravilnega postopka izdelave, neustreznega hranjenja in rokovanja ali zavoljo tega, ker so jih trgovci predolgo, prek uporabnega roka, zadrževali na prodajnih policah.

Sanitarna inšpekcija Uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko je novembra pri pregledu 49 prehrabrenih trgovin v vseh gorenjskih občinah, razen v škofjeloški, ugotovljala predvsem čistočo delikatesnih prostorov, kjer se prodajajo kruh, salame, siri, zelenjava, sadje in druga živila. Za ta prodajna mesta velja, da so najbolj izpostavljena in zato tudi najbolj nevarna za morebitne okužbe živil. Problematične so predvsem klasične trgovine ali tako imenovani pajzli, ki jih je tudi na Gorenjskem še kar precej. V teh trgovinah je namreč običajno za vse delo ena prodajalka, ki pa običajno nima možnosti za umivanje rok, saj večina delikatesnih prostorov ni opremljena z umivalniki.

Justin Zorko: »Akcija je pokazala, da se primerna čistoča, snažnost in red lahko vzdržujejo le v dosti velikih samopostrežljivih trgovinah. Pri nas pa imamo še precej utesnenih klasičnih trgovin in tudi primere, ko v trgovini "sadje-zelenjava" prodajajo tudi čistila.«

»Na delikatesnih površinah smo v sodelovanju z Zavodom za socialno medicino in higieno Kranj vzeli tri vrste brisov: za snažnost, za ugotavljanje črevesnih obolenj in za ugotavljanje bakterij, ki se pojavljajo v grlu in povzročajo močno zastrupitev. V skupnem seštevku je stanje oporečnih in neoporečnih brisov zadovoljivo, saj je po določili pravilnika lokal onesnažen, če je oporečna več kot polovica brisov,« je dejal Justin Zorko, vodja sanitarnega inšpektorata Uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko. Podrobnejša analiza kaže, da so higienično največkrat oporečne hladilne vitrine, pladnji in deske za rezanje in delovne ploskve. Če bi ocenjevali snažnost po rezultatih brisov, potem je stanje najboljšje v radovljiški občini (79 primernih in 11 neprimernih brisov), najslabše pa v kranjski (165 neoporečnih in 57 oporečnih) in v jeseniški občini (107 neoporečnih in 28 oporečnih brisov). V Kranju je bila, denimo, več kot polovica pladnjev, desk in hladilnih vitrin (na dnu

onesnažena bolj, kot to dovoljujejo predpisi, v jeseniški so po nečistoči izstopali predvsem pladnji in deske za izdelke...

Zmešnjava v hladilnikih

Akcija sanitarnih inšpektorjev je "razgalila" tudi vse pomanjkljivosti shranjevanja živil in pomanjkanje hladilnih naprav in drugih primerih prostorov. Večina trgovin ima premalo hladilnikov, da bi lahko sortirano shranjevala prehrabrene izdelke.

Zaposleni v prehrabrenih trgovinah dokaj redno (na vsake pol leta) hodijo na zdravniške preglede. Inšpektorji so odkrili nekaj "pretečenih" zdravniških spričeval le v kranjski in radovljiški občini.

ke, zato je mogoče v istem "prostoru" najti živila, ki ne sodijo skupaj. Zmešnjava je kar precejšnja. Inšpekcija je v nekaterih primerih že ukrepala in je prepovedala prodajo živil, ki so shranjena v regalih, čeprav bi morala biti v hladilnikih. Ponekod je našla v hladilnih napravah tudi suhomesnate izdelke, čeprav se v njih le izsušujejo in bi bilo bolje, če bi jih shranjevali drugod. Podobno velja za pijačo: ponekod shranjujejo v hladilnikih tudi pivo, medtem ko ostajajo zunanaj, na normalni temperaturi pijače, ki bi morale biti v njih. Problem pa ni le pomanjkanje hladilnih naprav, temveč tudi to, da precej vitrin nima ustrezne temperature ali niso opremljene z napravami, ki bi omogočale nadzor. Pri shranjevanju živil je stanje

Občanom svetujemo, naj bodo pri nakupu živil pozorni tudi na datum, do kdaj so uporabna. Novembrska akcija je pokazala, da so še po pretečenem roku uporabe na prodajnih policah najpogosteje mlečni izdelki.

dilnikih tudi pivo, medtem ko ostajajo zunanaj, na normalni temperaturi pijače, ki bi morale biti v njih. Problem pa ni le pomanjkanje hladilnih naprav, temveč tudi to, da precej vitrin nima ustrezne temperature ali niso opremljene z napravami, ki bi omogočale nadzor. Pri shranjevanju živil je stanje



najslabše v jeseniški občini, kjer tudi najmanj spoštujejo navodilo o tem, kako je treba shranjevati pecivo.

Največ kazni zaradi delovne obleke

Čeprav je sanitarna inšpekcija letos opozorila vse trgovine, gostinske organizacije, zasebnike in menze, da bo dosledno upoštevala predpise, pa je akcija pokazala, da so opozorilo še najmanj resno vzeli v trgovinah, kjer je bilo ob vseh pomanjkljivostih izrečenih največ mandatnih kazni prav zaradi delovne obleke. Za to niso krive le prodajalke živil, temveč tudi odgovorni v trgovskih organizacijah, ki jim ne zagotavljajo halj, ortopedskih čevljev, pokrival in vsega drugega, kar predpisuje pravilnik.

Vrsta pomanjkljivosti je tudi pri urednosti garderobnih prostorov. Ker se večina trgovin ubada s prostorsko stisko, prevladujejo enodelne (in ne dvodelne) garderobne omarice, ki so v klasičnih trgovinah najpogosteje kar v skladišču in pogosto tudi precej oddaljene od stranišča. Čistoča in urejenost garderobnih prostorov je dokaj slaba, enako velja za opremljenost in vzdrževanje umivalnikov. Takšnega stanja ni mogoče z ničimer opravičevati, za to so krivi edino zaposleni, med katerimi pa prevladujejo ženske.

C. Zaplotnik

Relativna samostojnost

Na vprašanje, ali imamo pri nas samostojne in neodvisne inšpekcijske službe, lahko odgovorimo v slogu radia Erevan: načelno da, sicer pa ne. Inšpektorji namreč delajo samostojno in neodvisno, v skladu s pooblastili, z zakoni in s predpisi, vendar je ta njihova samostojnost in neodvisnost na preskušnji vsakokrat, ko občinski izvršni sveti dajejo soglasje za njihovo ponovno imenovanje. Čeprav so takšni problemi bolj redki, pa se iz različnih razlogov lahko zaplete prav na tej točki. Inšpektor, ki je sicer delal v skladu z zakonodajo in v okviru svojih pristojnosti, a je preveč vtikal nos v občinske zadeve in, denimo, spodbijal (nezakonita) ravnanja upravnega organa in odgovornih ljudi, se lahko hitro znajde v milosti in nemilosti občinske oblasti. Ker so inšpektorji tudi ljudje, ki rabijo denar za vsakdanje življenjske potrebe in so izpostavljeni vse hujši konkurenci za delovna mesta, je kajpak razumljivo, da se v njihovo podzavest vsaj ob spornih in občutljivih primerih prikrade bojazen, da ne bi ostali (brez dela) na cesti. Tisti, ki mislijo, da to pri nas ni več mogoče, se bržčas motijo. Sprega med političnimi, oblastnimi in drugimi organi je še vedno zelo močna, oblast je včasih močnejša od "vladavine" ustave in zakonov, koalicija vplivnih mož od inšpektorjev upoblastil...

In drugič: samostojnost in neodvisnost inšpekcijskih služb (pa ne le teh, temveč še številnih drugih organov) je omejena tudi zaradi splošnih družbenih razmer, v katerih igrajo pomembno vlogo veze in poznanstva, korupcija, iskanje bližnje in luknenj v zakonih in predpisih, splošna praksa, ki se v nekaterih primerih precej razlikuje od dovoljene in predpisane, oblastni in drugi vplivi... Koliko je samostojnost in neodvisnost omejena v teh ozirih, je odvisno predvsem od osebnostnih lastnosti vsakega inšpektorja posebej. Tisti, ki imajo svojo hrbtenico in svoj jaz, so manj dovzetni, drugi bolj.

C. Zaplotnik

S SODIŠČA

Po osmih mesecih ponovno v zapor

Tržič, 9. decembra - Komaj se je 22-letna Maja Malkič, šivilja brez zaposlitve iz Tržiča, letos februarja vrnila s prestajanja dveletne zaporne kazni, že je morala oktobra ponovno v zapor. Medtem ko je pred leti vlomila v več trgovin na Gorenjskem in storila dvanajst izstvarnih kaznivih dejanj velike tatvine, je tokrat s kamnom razbila več izložbenih stekel v Tržiču.

V noči zadnjega letošnjega septembrskega dne je razbila okensko steklo poslovnih prostorov krajevne skupnosti Tržič-mesto v paviljonu NOB ter dvojno vakumsko zaprti izložbeno okno živiline Delikatese na Trgu svobode, štiri dni kasneje pa je vrgla kamen v izložbeno okno trgovine Roma-jeans v Bistrici pri Tržiču in v izložbo Mercatorjeve trgovine na Trgu svobode. S tem je povzročila za več kot 3,4 milijona dinarjev škodo, od tega kar 2,25 milijona v zasebni trgovini Roma-jeans.

Malkičeva se je iz zapora vrnila domov v Tržič in ker ni našla zaposlitve, je prejela socialno podporo. S takim življenjem ni bila zadovoljna, saj si je želela, da bi dobila zaposlitev in svojo sobo. V preiskavi in tudi na glavni obravnavi ni znala pojasniti, zakaj je razbila izložbena okna. Ker so bila vsa štiri kazniva dejanja istovrstna in vsa storjena v razdobju štirih dni na območju Tržiča, je sodišče ocenilo, da gre za nadaljevano kaznivo dejanje z direktnim naklepom. Za to je zagrožena kazen od pol leta do pet let zopora, v kranjski enoti temeljnega sodišča pa so se odločili za kazen osem mesecev zopora. Čeprav je Malkičeva priznala "grehe" in je pripravljena povrniti škodo takoj, ko se bo zaposlila, pa sodišče kljub njeni mladosti in težkim družinskim razmeram ni moglo mimo tega, da je še februarja letos vrnila s prestajanja zaporne kazni in da je že osem mesecev po tem storila nova kazniva dejanja s precejšnjo materialno škodo. Sodba še ni pravomočna.

Trije različni izgovori

Kranj, 9. decembra - Temeljno sodišče Kranj je obsodilo 31-letnega Svetislava Ašanina, brezposelnega elektrotehnik iz Kranja, na osem mesecev zopora, ker je lani v Avstriji, Italiji in Nemčiji kupil 26 usnenih jopičev, videorekorder, videokamera, rekorder, vrtni stroj in avtomobilski radio s kasetofonom - vse kajpak z namenom, da bi blago prodal v Jugoslaviji. Sodba še ni pravomočna.

Ašanin se je drugače zagovarjal pred preiskovalnim sodnikom, spet drugače na glavni obravnavi, "svojo zgodbo" pa je povedal tudi carinikom. V preiskavi je dejal, da mu je neki Marko iz Münchna dolgoval 650 tisoč dinarjev in da se je z njim dogovoril, da mu bo dolg poplačal z usnjenimi jaknami, videorekorder in videokamera pa naj bi mu dal kot varščino. Na glavni obravnavi je pojasnjeval, da je na avtomobilskem sejmu v Ljubljani prodal svoj avto Renault 18 nekemu Albancu iz vasi v bližini Peči. Ker le-ta ni imel zadosti denarja, naj bi njegov brat, ki dela in živi v Zvezni republiki Nemčiji, dal Ašaninu kot varščino videorekorder, nazadnje pa naj bi se bila dogovorila, da naj bi preostalo kupnino poravnal z usnjenimi jopiči. Zagovor pred cariniki je bil dokaj podoben tistemu na glavni obravnavi, vendar sta se še vedno razlikovala v nekaterih točkah.

Sodišče je ugotovilo, da je obdolženec zagovor o neznanem Marku in pozneje o Albancu in o vseh ostalih okoliščinah neutemeljen, izmišljen in plod obrambne domišljije. Tudi zgodba o vrtnem stroju in radiu s kasetofonom je privlečena za las. Ker je Ašanin brezposeln (v Sloveniji je pet let in ima eno leto redne zaposlitve), je po mnenju sodišča očitno, da je eden njegovih glavnih virov za preživljanje prav nedovoljena trgovina. Z takšno kaznivo dejanje je bil že obsojen, vendar ga kazen eno leto in štiri mesece zopora (prestal jo je avgusta 1980) ni spametovala. Sodišče je zanj našlo le eno olajševalno okoliščino, in sicer to, da se mu bo v kratkem povečala družina.

Razneslo pnevmatiko na športnem letalu

Brnik, 7. decembra - Pri pristanku športnega letala na brnškem letališču se je pripetila nezgoda. Po 150 metrih vožnje po stezi je namreč razneslo pnevmatiko levega kolesa. Na srečo se letalo ni poškodovalo, tudi posadki ni bilo nič, na stezi pa ta čas ni bilo drugega prometa. Delavci letališča so poškodovano letalo hitro umaknili z roba steze.

Podrta smreka poškodovala žičnico

Bohinjska Bistrica, 11. decembra - Ko je Milan Rozman iz Raven v Bohinju podiral dreve pod Koblo, je podrta smreka padla na vlečno vrvo sedežnice in jo pretrgala. Poškodovano je tudi električno žico in zapiralo na enem od sedežev, tako da je skupne škode za milijon in pol. Smreka ne bi poškodovala vlečnice, ko se ne bi pri podiranju odbila od drugega drevesa.

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Ni mu dal plače

Preddverje Pikove dame na Jesenicah je bilo spet prizorišče pretepa. Udarila sta se zasebni obrtnik in njegov delavec. Slednji se namreč ni bil pripravil prijazniti z obrtnikovo odločitvijo, da mu ta mesec ne da pla-

če. Kako bo z obračunoma, s plačo in pretepom namreč, bo odločil sodnik.

Prebukirana

Dva neznanca sta ponoči preplezala ograjo Gradbinčevega samskega doma na Jesenicah, da bi tam pri sorodniku skrivo-

ma prenočila. Toda zalotili so ju. Ker pa nista bila pripravljena oditi, so jima pomagali miličniki. Jezna so prebukirali v drug hotel.

Posredi je - moški

Dve dekleti sta se ondan sprijeli na Mohorjevem klancu v Kranju. Menda je bil vzrok prepira moški, ki je obema všeč. Z ljubosumjem podžgana Zdenka se je spravila na ono drugo, ta pa ji tudi ni hotela ostati dolžna. Napadalko so naposled odvedli fantje v modrem.

En sam udarec je bil dovolj

Kadar se srečata dve fantovski klapi, navadno ne gre brez pretepa. Tako je bilo tudi nedavno tega v Kranju, žal pa se ni končalo tako nedolžno kot navadno. Eden od fantov se je srdi-

to branil in nasprotnika z dobro merjenim udarcem zadel v čeljust, da se je zlomila. Pretepa je bilo na mah konec.

Sam je iskal

V Topolah pri Železnikih večkrat pridejo na dan sosedska nesoglasja. Zadnjič se je primerilo, da je šel vaščan po zemljišču domačina, s katerim sta skregana. Oni mu je zastavil pot, nekaj časa sta se prerekala, ali ima prištek pravico hoditi po poti, slednjič pa je zapela palica. Skupil jo je prištek, češ da je sam iskal, kaj pa hodil po prepovedanem teritoriju.

Ostal ji je dolžan

Marko iz Sela pri Žireh je spoznal, da se z osebjem gostilne Šibjanič ni šaliti. Natakarciji je ostal dolžan tri brigance in sendviči, zato mu ni več hotela postreči. Da bi jo prisilil, je razbil kozarec, toda ženska se ni dala. Poklicala je milico.

NESREČE

Povozil pešakinjo in pobegnil

Škofja Loka, 11. decembra - Ob petih popoldne se je na lokalni cesti Mrastnica - Škofja Loka pripetila prometna nezgoda, ki jo je zakrivil neznan voznik kolesa z motorjem. Pripeljal je za pešakinjama, ki sta hodili ob desnem robu ceste, in trčil v Marto Mišon, staro 52 let, iz Škofje Loke. Ta je padla in z glavo udarila ob rob ceste, kjer je obležala. Neznanec pa je pustil moped na kraju nesreče in odšel neznan kam. Miličniki so osumljenca zdaj sicer že našli, vendar mu dejanje še ni dokazano.

Kratek stik povzročil požar

Ribno, 9. decembra - V hiši Franca Grilca iz Ribnega je dopoldne nenadoma izbruhnil požar. Goreti je začelo v dnevnem prostoru, kjer je prišlo do kratkega stika na podaljšku, na katerega je priključen oljni radiator. Ogenj je uničil pohištvo in poškodoval ostreže, tako da je škoda za okoli 150 milijonov. Požar so pogasili domači in okoliški gasilci.

Spregledal pešakinji

Bled, 10. decembra - 22-letni Anto Čosić iz Tesliča, ki začasni živi in dela na Bledu, je ob 18. uri peljal po Ribenski cesti. Ko se je srečeval s tovornim avtomobilom, je spregledal dve pešakinji, ki sta hodili ob robu ceste od Ribnega proti Bledu. Zadel je 16-letno Andrejo Kemperle iz Radovljice, da je padla na pokrov motorja in z glavo udarila ob rob strehe, nato pa padla v travo. Čosić je ponesrečenko odpeljal v blejski zdravstveni dom, od koder so jo poslali v bolnišnico na Jesenice.

Razkošna osebna garderoba

Ljubelj, decembra - Na mejnem prehodu Ljubelj so zadnjič prijeli Ljubuški Grujica, našega državljanca na začasnem delu v ZRN zaradi carinskega prekrška in nedovoljene trgovine. Pri njem so našli 23 parov hlač, 13 suknjičev in kombinizon, kar je v tujini kupil za 3000 nemških mark, po oceni jeseniške carinarnice pa je vredno okoli 12 milijonov. Zaradi prekrška ga bodo ovadili javnemu tožilstvu v Beogradu, kjer ima stalno prebivališče.

NA SONČNI STRANI ALP

(Na sončni strani Alp)

Nočemo mačka v žaklju!

Ko je kranjska Creina, ki je znana predvsem kot izdelovalka kmetijskih strojev, prodala svoj obrat v Češnjevku jeseniški Izolirki, so v krajevni skupnosti Velesovo postali zaskrbljeni, da ne bi morda nova proizvodnja škodljivo vplivala na okolje.

Krajanje Češnjevka in Adergasa so se konec avgusta pritožili na občinsko socialistično zvezo, delegacija krajevne skupnosti pa je potem ko je v začetku septembra tudi uradno izvedela za prodajo, postavila na seji občinske skupščine delegatsko vprašanje. V njem zahteva od vseh odgovornih organov, ki bodo dajali soglasja za Izolirko proizvodnjo, da zagotovijo krajanom ustavno pravico do čistega okolja in zraka in da ljudem nalihejo čistega vina tudi ob vprašanjih, kolikšen hrup bo povzročala proizvodnja, kakšna bo radioaktivnost...

Reakcija prebivalcev Češnjevka, Adergasa in Velesovega je vsekakor razumljiva in pozitivna, izraz vse večje ekološke zavesti in nenazadnje tudi spoznanja, da se je onesnaževalca lažje ubraniti, kot ga potem izgnati ali zahtevati od njega, da se poboljša. Primer Termike na Trati pri Škofji Loki to najbolje dokazuje. Nihče si v namreč v razmerah precejšnje splošne onesnaženosti ne želi "mačka v žaklju" oziroma novega onesnaževalca, ki bi v mirno podeželsko (kmečko) življenje in še v razmeroma čisto okolje vnesel nesnago, škodljive snovi, prekomeren hrup...

Spodbudno je, da so na pritožbe krajanov in na delegatsko vprašanje reagirali tudi v ustreznih organih na občinski ravni. Svet za varstvo okolja pri predsedstvu občinske konference SZDL Kranj je sprejel stališče, da mora Izolirka pred začetkom proizvodnje v obratu v Češnjevku pridobiti za to vsa potrebna soglasja in dovoljenja in da mora Uprava inšpekcijskih služb za Gorenjsko nadzorovati njeno dejavnost. Komite za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve je zahteval od Izolirke, da dostavi komiteju vsa dokazila (ateste, mnenja, strokovne ocene) o ekološki čistosti tehnološkega postopka in o materialih in da bo šele potem ko bo te dokaze preučil, odločil o izdaji dovoljenja za spremembo namembnosti objektov v Češnjevku. Predstavniki Izolirke pa je zagotovili, da ne tehnološki postopek ne materiali, ki se uporabljajo v tem postopku, nimajo nobenih škodljivih vplivov na okolico.

C. Zaplotnik

DO **JAVA**

**NA PERUTNINSKI FARMI
DUPLJICA PRI KAMNIKU LAHKO
KUPITE LAHKE KOKOŠI -
NESNICE, PRIMERNE SO ZA
ZAKOL ALI NADALJNJO REJO.**



**PRODAJALI JIH BOMO OD 16.
DECEMBRA DALJE VSAK
DELAVNIK OD 8. DO 16. URE IN
OB SOBOTAH OD 8. DO 12. URE.
PRIPOROČAMO VAM UGODEN
NAKUP.**

bombažna predilnica in tkalnica | tržič
64290 TRŽIČ CESTA JLA 14 TELEFON (064) 50-571, TELEX 34607 YUTRBP

daje v N A J E M
KOČO NA KALU

Omenjena koča je ob Slovenski mladinski planinski transverzali in je dokaj dobro obiskana. Dostop do nje je možen z osebnim ali tovornim vozilom. Zaželjeno je, da bi najemnik imel kočo odprto konec tedna, v času poletne sezone pa vsak dan. Interesenti, ki so pripravljeni planincem in izletnikom nuditi dobro postrežbo, kočo pa lepo vzdrževati, naj pošljejo ponudbo v roku 8 dni od objave na naslov: Bombažna predilnica in tkalnica Tržič, Cesta JLA 14, Tržič



MERCATOR KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT
GORENJSKE KRANJ, JLA 2

Oglašta prosta dela in naloge

za TOK Radovljica

DVA KMETIJSKA ALI VETERINARSKA TEHNIKA ALI
KMETIJSKA

za delo v živinoreji na obratu Bled

Posebni pogoji: 6 mesecev delovnih izkušenj, lahko tudi pripravnik

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju strokovne izobrazbe sprejema Splošno kadrovskega sektorja M-KŽK Gorenjske Kranj, JLA 2, v 8 dneh po objavi.



ELAN
BEGUNJE ŠT. 1
BEGUNJE NA GORENJSKEM

Na osnovi 9. člena Pravilnika o delovnih razmerjih, Pravilnika o notranji organizaciji in seznamu del in delovnih nalog in sklepa komisije za delovna razmerja objavljamo dela in naloge

MANJ ZAHTEVNA PLESKARSKA DELA

Pogoji: IV. stopnja srednjega usmerjenega izobraževanja ustrezne smeri, oz. KV pleskar, najmanj 1 leto delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in poskusno delo 3 mesece.

Pisne prijave sprejema kadrovska služba ELAN tovarna športnega orodja, Begunje na Gorenjskem, 8 dni po objavi. O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 8 dni po preteku objave.

ŠPORT IN REKREACIJA
ŠKOFJA LOKA, Podlubnik 1/c

Obiskovalce - smučarje obveščamo, da dnevne, poldnevne in točkovne vozovnice za smučišče Stari vrh in Soriška planina z oznako:

VELJA ZA SEZONO 87/88 lahko koristijo še v sezoni 88/89 s pogojem, da jih podaljšajo z doplačilom.

Doplačilo za takšne vozovnice je možno do 31.12.1988.

**SLOVENIJALES
SORA**
salon pohištva
V MEDVODAH

**NOVOLETNA PRODAJA
POHIŠTVA, TEKSTILA IN SVETIL!
DO 30 %
popust pri plačilu z gotovino!
Brezplačno svetovanje
arhitekta, dostava in montaža.
SVETOVANJE NA DOMU IN INFORMACIJE
NON STOP**

Tel.: 061 611-327

Salon je odprt vsak dan od 8. do 19. ure, TUDI OB SOBOTAH IN NEDELJAH!

Slovenijales SORA - Slovenijales SORA - Slovenijales SORA -
61215 Medvode, tel.: 061-611-327 61215 Medvode, tel.: 061-611-327 61215 Medvode, tel.: 061-611-327



HP KOLINSKA p.o.
Ljubljana, Šmartinska c. 30

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge za gostišče »VILA MOJ MIR« na Bledu

1. POSLOVODJA GOSTIŠČA

Pogoji: gostinski tehnik oz. VKV gostinski delavec
4 leta ustreznih delovnih izkušenj
dvomesečno poskusno delo

2. VODJE KUHINJE

Pogoji: gostinjski tehnik (V. st. - smer kuhar)
3 leta ustreznih delovnih izkušenj
dvomesečno poskusno delo

3. KUHARJA

Pogoji: KV kuhar
najmanj 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
dvomesečno poskusno delo

4. KUHINJSKE POMOČNICE

Pogoji: PK delavka
1 leto ustreznih delovnih izkušenj
45-dnevno poskusno delo

5. SNAŽILKE - SOBARICE

Pogoji: končana osnovna šola
45-dnevno poskusno delo
zaželeno so izkušnje

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z opisom dosedanjega dela v 8 dneh na naslov: HP Kolinska, Kadrovsko-socialna služba, 61112 Ljubljana, Šmarska c. 30.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 10 dneh po odločitvi.



M KŽK GORENJSKE KRANJ
TOZD MESO-IZDELKI ŠKOFJA LOKA

OBVESTILO

**KŽK Gorenjske Kranj TOZD MESO-IZDELKI
ŠKOFJA LOKA obvešča vse svoje cenjene kupce,
da bo od 12. 12. 1988 dalje v vseh svojih
prodajalnah vršila novoletno akcijsko prodajo
mesa po znatno nižanih cenah.**

	Znižana cena	prejšnja cena
1. sveže svinj. polovice brez glave in sala	12.000	13.065
2. Sveže svinj. polovice z glavo in nogicami	10.500	12.296
3. Svinj. stegno brez kosti - zamrznjeno	19.000	22.700
4. Svinj. stegno s kostjo in golenjo zamrznjeno	15.100	18.725
5. Junčje stegno brez kosti - zamrznjeno	16.800	21.000
6. Novoletni darilni paket iz salam - kom	19.000	

Navedeno znižanje bo trajalo predvidoma do konca decembra. Vsem cenjenim kupcem se zahvaljujemo za dosedanje sodelovanje. V NOVEM LETU 1989 pa vam želimo obilo osebne sreče in poslovnih uspehov.

KŽK-G TOZD MESO-IZDELKI

KOVINOTEHNA



20 LET BLAGOVNICE
FUZINAR

TOVARNA KLOBUKOV ŠEŠIR
Kidričeva 57,
64220 ŠKOFJA LOKA

Po sklepu DS objavljamo

JAVNO LICITACIJO

za prodajo več odpisanih strojev klobučarske in tekstilne stroje, opreme za prodajne in pisarniške prostore, računskih strojev raznih znamk, kuhinjskih omaric, miz, stolov in garderobnih omar ter več kosov raznega drobnega inventarja.

Licitacija bo v ponedeljek, 19.12.1988, v prostorih delovne organizacije na Trati, Kidričeva 57 ob 12. uri za pravne osebe ter ob 14.30 uri za fizične osebe.

Ogled blaga in plačilo kavicije v višini 10 % od izklicne cene bo eno uro pred pričetkom licitacije.

Na licitaciji lahko sodelujejo pravne in fizične osebe. Zastopniki pravnih oseb morajo imeti pooblastila, kavicijo zavarujejo z gotovino ali bariranim čekom.

Izlicitirano blago je treba plačati in prevzeti takoj.

Nakup na javni licitaciji velja po sistemu »videno-kupljeno«. Kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.

Cene so brez prometnega davka. Davčne obveznosti poravnava kupec.



M-Kmetijsko živilski kombinat Gorenjske
TOZD Agromehanika
Kranj, Hrastje 52 a

Centrala (064) 36-461, 36-751, 36-764, 34-033,
34-034, 34-032 PSC Hrastje 064 34-035

KREDIT ALI POPUST za traktorje TOMO VINKOVIĆ
TV 523 in TV 420 ter za program lastne proizvodnje:
škropilnice, atomizerje in drugo.

— Možnost ugodnega nakupa traktorjev in priključkov iz proizvodnega programa IMT Beograd.

— Za vse omenjene programe vršimo servis in druga popravila ter skrbimo za vse potrebne rezervne dele.

Obiščite nas v HRASTJU pri Kranju.

Vljudno vas vabimo in pričakujemo na novoletnem sejmu v Kranju od 16. do 25.12.1988

Vsem poslovnim partnerjem in kmetovalcem Gorenjske želimo srečno in uspešno novo leto 1989.

ŽIVILA SILVESTRUJTE PRI NAS



V hotelu »Bor Grad Hrib« in zabavnem klubu »Anja« v Preddvoru igra ansambel »Piramida«, za mlade v klubu odlični zabavni program, bogata silvestrska večerja. Pokličite nas na tel.: 45-080 ali 45-011

Na jezerskem v hotelu »Kazina« in gostišču ob Planšarskem jezeru v Kazini igra ansambel »Bled«, tudi v brunarici ob jezeru živa glasba, cene zelo konkurenčne. Pokličite nas na telefon 44-007

V restavraciji na Avtobusni postaji v Trziču za živo glasbo poskrbljeno, bogata silvestrska večerja za nizko ceno, prijetno vzdušje za vsakogar. Pokličite nas na telefon 50-691

Ne prezrite! Ne veste še, kam s svojimi sodelavci, prijatelji, poslovnimi gosti. Vabimo vas k **Stefanu in Milanu** v grajsko gostilno v Preddvoru. V pivnico Evropa, kjer boste postreženi z izbrano hrano in pijačo, v gostilno Kolodvor, kjer je več posebnih sob in prijetno vzdušje, v znano restavracijo Park-Brioni; V restavracijo Globus, kjer poleg ostalega lahko naročite tudi razne obložene kruhke, tatarski biftek, pečenke ipd. za vaše zakuske. V vaših in drugih prostorih vam lahko strokovno in po konkurenčnih cenah pripravimo prijetno praznovanje.

Pokličite nas!

Prepričajte se, ali smo v Kranju in Trziču na področju hrane in pijače



N°1



SOZD PETROL
TOE Kranj
Staneta Žagarja 30

Komisija za delovna razmerja objavlja dela in naloge ADMINISTRATIVNEGA REFERENTA

Pogoj: končana 5. stopnja ekonomske komercialne smeri

Delovno razmerje sklenemo za določen čas - 6 mesecev, s polnim delovnim časom.

Pisne prijave sprejemamo na gornji naslov 8 dni po objavi.



HOTEL CREINA Kranj

vas vabi 16. decembra ob 20. uri

v RESTAVRACIJO

na večer EVERGREENOV in
DRUŽABNIH IGER.

Zabavala vas bo
vokalno-instrumentalna skupina
VRNITEV
s pevko **METO MALUS.**

Gost večera
MARJANA DERŽAJ.

Informacije in rezervacije
v recepciji hotela ali po
telefonu (064) 23-650.



ALP PENZION
Cankarjeva 20 a
64260 BLED
Tel.: 064 78-370

Trpite zaradi krčnih žil? Imate težave s kožo?

Oglasite se v Alp Penzionu na Bledu,
kjer se lahko posvetujete s
specialistom dermatovenerologom.

Pomagal vam bo pri:
razširjenih žilicah na obrazu in ekstremitetih,
različnih benignih tumorjih na koži in
prekomerni porasčenosti



GIP GRADIS LJUBLJANA
TOZD LESNO INDUSTRIJSKI OBRAT
64220 ŠKOFJA LOKA

TOZD LIO Škofja Loka bo po sklepu Delavskega sveta z dne 7.11.1988 prodala na

JAVNI LICITACIJI sledeča vozila:

1. Kombi Zastava 850 AP, letnik 1983, karamboliran - nevozen izklicna cena 1.080.000 din
2. Kombi Zastava 850 AK, letnik 1984, izklicna cena 1.800.000 din (KR 120-472)
3. Kombi Zastava 850 AK, letnik 1982, izklicna cena 1.560.000 din (KR 166-229)
4. Kombi Zastava 850 AK, letnik 1984, izklicna cena 1.800.000 din (KR 120-471)

Licitacija bo v petek, 16. 12. 1988, ob 14.30 uri v prostorih GRADIS TOZD LIO Škofja Loka, Kidričeva 56.

Vozila si interesenti lahko ogledajo pred licitacijo.

Davek plačajo kupci od izlicitirane cene.

Kandidati morajo pred licitacijo položiti 10 % kavcije od izklicne cene.

NE MEČITE DENARJA SKOZI OKNO

NE MEČITE DENARJA SKOZI OKNO!
IZOLIRAJTE S TERVOLOM!

Prihranek?

DA

Tervol zmanjša izgubo toplote tudi za 35 %. Pri enodružinski hiši lahko letno prihranite od 1000 do 1500 l kurilnega olja. Kasnejši prihranek je torej vaš čisti dobiček.

Zaščita pred hrupom?

DA

Tervol je odlični zvočni izolator zaradi visokega notranjega dušenja.

Neprodušna izolacija?

NE

Tervol je parapropusten, zato preprečuje nabiranje vlage v izoliranih zidovih.

Vpijanje vode?

NE

Tervol ne vpija vode in s tem ne zmanjšuje svoje toplotne izolacijske sposobnosti.

Gorljivost?

NE

Tervol ne gori, je obstojen pri temperaturah preko 800° C in zadržuje ogenj.

Pokličite tel. (061) 315 477
ali tel. (061) 323 167
ali pa nam pošljite kupon na:
Termika Ljubljana
Kamniška 25
61000 Ljubljana
marketing



in poslali vam bomo
informacijski material
ime
priimek
ulica
kraj



POSEBNA PONUDBA
IZ IZVOZNEGA
PROGRAMA ISKRA

VARILNI APARATI

za varjenje v zaščiti plina CO₂
v raznih tipih in izvedbah za



- AVTOKLEPARJE
- KLJUČAVNIČARJE
- MONTERJE
CENTRALNIH
KURJAV

Izkoristite priložnost ugodnega
nakupa s plačilom na 5 obrokov brez
obresti ali s čeki vnovčljivimi v
5-mesečnem zaporedju
30% polog je prvi obrok

V PRODAJALNAH:



MERKUR

- MERKUR - KRANJ tel.: 26-461
- GLOBUS - KRANJ tel.: 24-151
- KAŠMAN - ŠKOFJA LOKA tel.: 620-863
- ŽELEZNINA - RADOVLJICA tel.: 75-672
- KOVINA - LESCE tel.: 75-594
- UNION - JESENICE tel.: 81-985



TOVARNA OBUTVE PEKO TRŽIČ
Ste Marie aux Mines 5
64290 TRŽIČ

Delovna skupnost skupnih služb Tovarne obutve Peko Tržič objavlja v elektronsko računskem sektorju dela in naloge

SISTEMSKEGA INŽENIRJA

Pogoji za sprejem:

- dipl. ing. računalništva, dipl. ing. tehnične smeri, dipl. organizator AOP in 3 leta delovnih izkušenj
- znanje dveh programskih jezikov
- aktivno znanje angleškega jezika
- poznavanje sistemske programske opreme, podatkovnih struktur in operacijskega sistema VM in VSE/SP
- kandidat je lahko pripravnik
- poskusno delo traja 4 mesece

Od kandidatov pričakujemo:

- kreativnost
- iniciativnost
- samostojnost pri delu

Nudimo: stanovanje
dobre delovne pogoje
možnost izobraževanja in napredovanja

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev sprejemamo v 8 dneh po objavi na naslov: Tovarna obutve Peko Tržič, Ste Marie aux Mines 5, 64290 Tržič.

SOZ PROJEKT p. o. Kranj
Kolodvorska 2
64000 Kranj

Zbor zadrušnikov razpisuje prosta dela in naloge:

1. VODENJE DELOVNE ENOTE UNEC

Pogoji:

- VI. ali V. stopnja ekonomske ali tehnične smeri
- eno leto del. vnih izkušenj in smisel za opravljanje komercialnih del
- tromesečno poskusno delo

2. TEHNIČNO VODSTVENA DELA, KOMERCIALA, KOOPERACIJA

Pogoji:

- VII. ali VI. stopnja izobrazbe strojne ali druge ustrezne smeri
- tromesečno poskusno delo

3. VODENJE FINANC IN RAČUNOVODSTVA

Pogoji:

- VI. ali V. stopnja izobrazbe ekonomske smeri
- delovne izkušnje pri opravljanju finančno-računovodskih del
- tromesečno poskusno delo

4. OPRAVLJANJE TEHNIČNO-ADMINISTRATIVNIH DEL

- VI. ali V. stopnja izobrazbe ekonomske ali administrativne smeri
- tromesečno poskusno delo

Kandidati, ki izpolnjujejo razpisne pogoje, naj pisemne ponudbe z dokazili pošljejo v osmih dneh od dneva objave na zgornji naslov.

V skladu z določili 8. člena Pravilnika o podeljevanju občinskega priznanja Osvobodilne fronte slovenskega naroda in o delu žirije

razpisuje
žirija za podeljevanje priznanj OF pri občinski konferenci
SZDL Kranj
OBČINSKA PRIZNANJA OSVOBODILNE FRONTE ZA
LETO 1989

I.

Občinsko priznanje OF je družbeno priznanje, ki ga podeljuje Občinska konferenca SZDL Kranj vsako leto. V letu 1989 bo podeljeno največ 15 priznanj. Namenjeno je posameznikom in organizacijam za njihovo delo in prispevek k dosegom trajnega pomena pri razvoju naše socialistične samoupravne skupnosti oziroma občine, zlasti pri:

- uveljavljanju, razvoju in krepitvi SZDL, naslednice Osvobodilne fronte slovenskega naroda, kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,
- ustvarjanju pogojev za uveljavitev delovnih ljudi in občanov kot nosilcev samoupravnega odločanja na vseh ravneh in področjih družbenega življenja,
- zagotavljanju možnosti, da se v Socialistični zvezi uveljavlja pluralizem socialističnih samoupravnih interesov, ki na podlagi demokratičnega dialoga in argumentov ustvarja pogoje za nadaljnji razvoj naše samoupravne socialistične skupnosti ter krepitve bratstva in enotnosti ter enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije,
- uresničevanje ustavno opredeljenih družbenoekonomskih in političnih odnosov na posameznem področju družbenega življenja in dela ter uveljavljanju vsebin in oblik vzajemnosti in solidarnosti ter humanih odnosov med ljudmi.

II.

Predlog lahko oblikujejo na pobudo posameznikov, organov in organizacij:

- krajevne konference SZDL
- osnovne organizacije ZSS
- vodstva družbenopolitičnih organizacij v občini
- vodstva družbenih organizacij in društev v občini.

Predlagani posamezniki oziroma organizacije morajo biti praviloma že nosilci bronastega priznanja OF ali drugega enakovrednega priznanja, ki ga podeljuje KS, OZD in druge samoupravne organizacije in društva, od njihove podelitve pa mora preteči najmanj pet let.

Predlagatelj, razen krajevnih konferenc SZDL, so dolžni svojem predlogu priložiti mnenje Predsedstva KK SZDL, na območju katere posameznik živi oziroma organizacija deluje. Predlagatelj, ki oblikuje več predlogov, mora določiti prioriteten vrstni red teh.

III.

Predlog z obrazložitvijo in utemeljitvijo ter ustreznimi dokumentacijo naj predlagatelj pošlje žiriji za podeljevanje priznanj OF pri OK SZDL Kranj, Trg Revolucije 1, najkasneje do 15. februarja 1989 v zaprti ovojnici z oznako: Razpis za občinska priznanja OF. Predlogov, prispelih po tem datumu, žirija ne bo upoštevala. Predlogi morajo biti poslani na posebnem obrazcu, ki je na voljo pri OK SZDL.

Žirija za podeljevanje priznanj OF pri OK SZDL Kranj

**SREDNJA TEKSTILNA, OBUTVENA
IN GUMARSKA ŠOLA KRANJ p.o.**
64000 KRANJ

Razpisna komisija Srednje tekstilne, obutvene in gumarske šole Kranj, C. Staneta Žagarja 33, objavlja v skladu s 132. členom statuta šole in 13. členom pravilnika o delovnih razmerjih delavca šole

javni razpis za dela in naloge

**POMOČNIKA RAVNATELJA ZA TEKSTILNO USMERITEV
za dobo 4 let.**

Pogoji: kandidat mora poleg pogojev iz 511. člena zakona o združenem delu izpolnjevati pogoje za učitelja ali sodelavca srednje šole, imeti mora pedagoško izobrazbo, strokovni izpit in najmanj 5 let delovnih izkušenj v vzgojnoizobraževalnem procesu.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Srednja tekstilna, obutvena in gumarska šola, Kranj, Cesta Staneta Žagarja 33, z oznako »za razpisno komisijo«. Kandidat bo izbran v 30 dneh po objavi razpisa, o rezultatu izbire pa bomo kandidate obvestili v 15 dneh po izbiri.



PETROL
DO GOSTINSTVO, Ljubljana
n.sol.o.,
TOZD HOTEL ŠPIK, n.sub.o.,
GOZD MARTULJEK 45 A

Na podlagi določil statuta in sklepa zbora delavcev razpisujemo dela in naloge

DIREKTORJA TEMELJNE ORGANIZACIJE

Pogoji: višja strokovna izobrazba (VI/1 stopnje) ekonomske smeri ali srednja strokovna izobrazba (V. stopnja) živilske smeri, tri oz. pet let delovnih izkušenj pri odgovornih nalogah v gostinstvu.

Pri izbiri kandidata bomo poleg navedenih pogojev upoštevali tudi splošne pogoje, določene z zakonom in družbenim dogovorom.

Kandidat bo imenovan za 4-letni mandat.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo« na gornji naslov. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.



ISKRA KIBERNETIKA KRANJ
Industrija merilno regulacijske
in stikalne tehnike Kranj, n.sol.o.

Na osnovi sklepa Komisije za delovna razmerja TOZD MEHANIZACIJA LIPNICA objavljamo prosta dela in naloge

**STROKOVNI SODELAVEC ZA RAZVOJ PROGRAMSKE
OPREME**

Pogoji: visoka ali višja izobrazba računalniške, ali ustrezne tehnične smeri, znanje programskega jezika C in assembler ter primerne delovne izkušnje.

Ustreznemu strokovnjaku je na voljo ustrezno stanovanje v Kropi.

Prijave z ustreznimi dokazili pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: ISKRA KIBERNETIKA KRANJ, KADROVSKA SLUŽBA, Savska loka 4, 64000 Kranj, kjer lahko dobite tudi podrobnejše informacije tel.: 064 22-221, int. 23-91 oz. 35-49.

**VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI ZAVOD
TOZD OŠ KARAVANŠKIH KURIRJEV NOB**
Cesta talcev 2, Jesenice

Razpisna komisija za imenovanje pomočnika ravnatelja TOZD OŠ Karavanskih kurirjev NOB razpisuje prosta dela in naloge

**POMOČNIKA RAVNATELJA TOZD OŠ KARAVANŠKIH
KURIRJEV NOB**

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- pogoje, določene v 1. odstavku 89. člena Zakona o osnovni šoli
- imeti mora pedagoško izobrazbo
- imeti mora organizacijske in strokovne sposobnosti
- biti mora družbenopolitično aktiven ter
- izpolnjevati splošne pogoje določene z družbenim dogovorom o oblikovanju kadrovske politike

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: VIZ TOZD Osnovna šola Karavanskih kurirjev NOB, Cesta Talcev 2, Jesenice, s pripisom »ZA RAZPISNO KOMISIJO«.



IMOS
GORENJC

SPOSLONO
GRADBENO
PODJETJE
RADOVLJICA
LJUBLJANSKA CESTA 11

IMOS SGP »GORENJC« Radovljica - komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge

1. STROJNI KLJUČAVNIČAR

Pogoji: poklicna šola kovinarske smeri
2 leti prakse na delih in nalogah strojnega ključavničarja
poskusno delo 3 mesece.

2. STROJNIK TEŽKE GRADBENE MEHANIZACIJE

Pogoji: poklicna šola ali izpit za težko gradbeno mehanizacijo
2 leti delovnih izkušenj
poskusno delo 3 mesece

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj vloge pošljejo na naslov: IMOS SGP »GORENJC« Radovljica, Ljubljanska 11, v 15 dneh po objavi.

Na podlagi 126. člena Zakona o notranjih zadevah SR Slovenije (Ur. list SR Slovenije, št. 28/80) in 26. člena Statuta izobraževalnega centra organov za notranje zadeve (št. 11/9-81, z dne 15.7.1981) in po predhodnem mnenju republiškega sekretarja

**SVET IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA
ORGANOV ZA NOTRANJE ZADEVE**

razpisuje

**VPIS UČENCEV V KADETSKO ŠOLO ZA MILIČNIKE ZA
ŠOLSKO LETO 1989/90**

Na razpis se lahko prijavi moški, državljani SFRJ, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da so uspešno končali osnovno šolo
- da niso starejši od 17 let
- da so telesno in duševno zdravi
- da obvladajo slovenski jezik
- da jim ni bil s pravno močno sodno odločbo izrečen vzgojni ukrep ter da niso v kazenskem postopku.

V kadetsko šolo za miličnike bo sprejetih 220 učencev.

V šoli se izvaja vzgojnoizobraževalni program v srednjem izobraževanju za pridobitev strokovne izobrazbe V. stopnje zahtevnosti za opravljanje del in nalog miličnika.

Izobraževanje za poklic traja štiri leta in se prične 1. septembra 1989. V tem času učenec odsluži vojaški rok, ki mu je priznan, potem ko opravlja dela in naloge miličnika najmanj dve leti.

Po končanem šolanju mora učenec delati v organih za notranje zadeve najmanj dvakrat toliko časa, kolikor traja šolanje.

Med šolanjem živi učenec v domu za učence in ima pravico do brezplačnega stanovanja in hrane, uniforme, učnih pripomočkov, do preventivnega zdravstvenega varstva in do denarnega zneska za osebne potrebe.

Starši oziroma zakoniti zastopniki in učenec sklenejo z republiškim sekretariatom za notranje zadeve pogodbo o šolanju.

Kandidati naj se prijavi za razpis najkasneje do 31.3.1989 na najbližji postaji ali oddelku milice.

Prijavo za vpis na obrazcu 1,20 morajo obvezno podpisati starši oziroma zakoniti zastopniki, kar je hkrati dokazilo o njihovem dovoljenju za vpis.

Priložiti je treba spričevalo o uspešno končani osnovni šoli; kandidati, ki še obiskujejo osmi razred OŠ, naj predložijo spričevalo sedmega in spričevalo 1. polletja 8. razreda; spričevalo o končani osnovni šoli pa naj pošljejo do 20. 6. 1989.

Priložiti morajo pisno mnenje šole, v kateri so se zadnje leto šolali ter izpisek iz rojstne matične knjige.

Kandidati, ki bodo izpolnjevali navedene pogoje, bodo vabljeni na zdravniški pregled, preizkus psihofizičnih zmogljivosti in preizkus iz znanja slovenskega jezika.

Po pravilniku za vpis in izvedbo vpisa v srednjem izobraževanju (Ur. l. SRS, št. 5/81, člen 8) morajo ostale srednje šole zaradi daljšega postopka pri sprejemu v Kadetsko šolo za miličnike, prijave kandidatov, ki so bili na sprejemnih izpitih za KŠM neuspešni, sprejeti do 1. junija. Tiste šole, ki niso uvedle omejitve vpisa pa tudi po tem roku.

Pri sprejemu v kadetsko šolo za miličnike bodo imeli prednost kandidati z boljšim učenim uspehom in kandidati, ki bodo uspešnejši pri preizkusu znanja.

O rezultatih sprejema bodo kandidati sproti obveščeni, najkasneje pa do 20. 6. 1989.

Vsa pojasnila dajejo:

1. kadetska šola za miličnike, Rocenska 56, Ljubljana-Šmartno, telefon 061 59-666,
2. osnovne šole in
3. vse postaje in oddelki milice.



PLANUM, n.sub.o.
Investicijski razvojni center
TOZD SMUČARSKI CENTER
Bohinjska Bistrica - Radovljica
64240 Radovljica,
Gorenjska cesta 26, tel.: 064 75-860

Razpisuje po sklepu zbora delavcev dela in naloge

TEHNIČNEGA VODJE

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- visoka izobrazba strojne ali elektro smeri
- 5 let delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih
- aktivno znanje enega tujega jezika (italijanskega ali nemškega) in pasivno znanje italijansčine
- znanje smučanja
- veselje za delo v naravi

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom. Nastop dela takoj ali po dogovoru.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v roku 8 dni po objavi na naslov: PLANUM TOZD SC »KOBLA«, Radovljica, Gorenjska cesta 26.

Kandidate bomo pisмено obvestili najkasneje v roku 15 dni po opravljeni izbiri.



HOTEL GRAD PODVIN
64240 RADOVLJICA

Delavski svet razpisuje v skladu s samoupravnimi akti delovne organizacije dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA - DIREKTORJA DELOVNE ORGANIZACIJE

Poleg z zakonom določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima višješolsko izobrazbo in najmanj 5 let delovnih izkušenj, od tega 2 leti kot individualni poslovodni organ
- da ima srednješolsko izobrazbo in najmanj 10 let delovnih izkušenj, od tega 5 let kot individualni poslovodni organ,
- da je moralno-politično neoporečen
- zaželeno soglasje za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov v turizmu.

Deja in naloge se razpisujejo za mandatno dobo 4 let.

Pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa za imenovanje individualnega poslovodnega organa, Hotel Grad Podvin, 64240 Radovljica, p.p. 4. O izidu bomo kandidate obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

MALI OGLASI

tel.: 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodajni pralni stroj Gorenje (653), generalno obnovljen. Cesta na Brdo 64, Kranj

TV Iskra azur, prodam. Tel.: 064/78-956 19017

Prodajni mini komponento basf, 2 x 40 W, s panasonic zvočniki. Tel.: 28-820 19020

Prodajni video KAMERO hitachi ali zamjenjam za 2 videorekorderja. Informacije na tel.: 064/622-830 19021

Prodajni popolnoma nov vgradni HLADILNIK skrinjo in vgradni štedilnik s pečico. Tel.: 34-663 19029

Barvni TV, prenosni, ekran 36 cm, skoraj nov, brezhiben, z daljinskim upravljalcem in nov stereo RADIOKASETOFON, poceni prodam. Tel.: 22-991 19039

Prodajni pralni stroj skoraj nov SESALEC. Cena po dogovoru. Tel.: 35-672, od 17. do 20. ure 19053

Ugodno prodam barvni TV in pralni STROJ. Tel.: 22-080, Bratkovič 19065

Prodajni HLADILNIK in pralni STROJ gorenje. Informacije na tel.: 35-436 19081

Prodajni HLADILNIK z zamrzovalnikom, dobro ohranjen, zaradi preureditve. Tel.: 064/621-334 19087

Prodajni barvni TV Iskra. Tel.: 27-810, popoldne 19091

Prodajni RAČUNALNIK ZX spectrum in KASETOFON sony tc-fx 330. Tel.: 83-273 19095

Prodajni HLADILNIK bautmecht obojedin. Tel.: 57-235 19105

Prodajni zamrzovalno SKRINJO, 380-litrsko in malo rabljen ŠTEDILNIK kipbusch. Naslov v oglašnem oddelku. 19108

Prodajni PUHALNIK tajfun z motorjem, Breg ob Savi 33, Mavčiče 19113

VOZILA

Wartburg karavan, letnik 1982, prodam Pernuš, Ribenska 12/a, Bled, tel.: 78-089

Prodajni Z 101, letnik 1978. Matko, Jaka Platiše 7, tel.: 39-215

VAUXHALL VNA SL, letnik 1972, prodam. Tel.: 37-243 19022

Prodajni Z 101, letnik 1976. C. 26. julija 15, Naklo 19033

Prodajni GOLF diesel, letnik 1984. S paket ali menjam za 126 P ali JUGO. Eržen, Frankovo nas. 160, Škofja Loka 19035

Poceni prodam BMW 1602, vozen, registriran, celega ali za dele. Tel.: 74-736 19037

Prodajni obnovljeno Z 101, po ugodni ceni, letnik 1975. Ferid Krupič, Trg svobode 25, Tržič 19043

Prodajni karamboliran JUGO 45, letnik 1985, v voznem stanju. Tel.: 25-991 ali 23-414 19045

KOVINAR JESENICE

Komunalno podjetje KOVINAR JESENICE 64270 JESENICE Sp. Plavž 6

Po sklepih delavskih svetov TOZD razpisujemo dne 15. decembra 1988 ob 10. uri

JAVNO LICITACIJO

za odprodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. Kamion samonakladalec TAM — za odvoz kontejnerjev, letnik 1973, izklicna cena 5.000.000.- din
2. Kamion Tam 170 — kiper — letnik 1980, izklicna cena 8.000.000.- din
3. Kamion Tam 75 — letnik 1979, izklicna cena 5.000.000.- din
4. Viličar 5 ton (v nevoznem stanju) — letnik 1971, izklicna cena 700.000.- din
5. Motokultivator Gorenje Muta — motor Lombardini 300 m³, 3600 obratov, izklicna cena 1.500.000.- din
6. Kompresor električni Energoinvest — Trudbenik 10 ATM 900 obratov, letnik 1980, izklicna cena 1.000.000.- din

Ogled je možen na dan licitacije od 8. do 10. ure na kraju samem. Pred pričetkom licitacije morajo interesi plačati 20 % varščine pri blagajni delovne organizacije. Licitacija bo ustna v prostorih prodajalca po načelu videno-kupljeno. V ceno ni vračunan prometni davek, ki ga plača kupec posebej.

SILVESTROVANJE

- živa glasba

GOSTILNA LOVEC GORIČE, tel.: 46-030

Prodajni JUGO 45, letnik 1982. Ogled popoldan: Cankarjeva 26, Tržič 19047

Ugodno prodam Z 750, dobro ohranjen, prevoženih 36.000 km. Burja, Za gradom 6, Bled 19048

Prodajni Z 750, starejši letnik, registriran do decembra 1989. Tenetiše 44, tel.: 46-178 19050

Prodajni POLOSOVINO za R 4. Tel.: 80-873, Marko 19051

Ugodno prodam JEEP vilus in mercedesov diesel MOTOR 200 D. Janez Zolotar, Gorjuše 11, Boh. Bistrica 19063

Prodajni 2 MOTORJA z menjalniki za Lado 1200 in MOTOR z menjalnikom za Wartburg. Ogled možen po 16. uri. Aleksander Matuc, Pod gozdom 30, Boh. Bistrica 19066

Prodajni MINI MORIS 1000, letnik 1972, registriran. Tel.: 25-559, Znojil dan 19075

Prodajni novo AVTOPRIKOLICO. Tel.: 74-737 19077

Prodajni Z 101 C 1300, letnik 1981, registrirana do septembra 1989. Tel.: 42-916, popoldne 19090

Poceni prodajni R 10, v voznem stanju, neregistriran. Tel.: 76-355 19102

Prodajni dobro ohranjen R 4, letnik 1976, cena 300 SM in Z 101, letnik 1974, dobro ohranjena. Horn, H. Verdника 41/a, Jesenice 19107

Ugodno prodam TRAKTOR goseničar, gozdarsko opremljen in R 6 TL, registriran do julija 1989. Jensterle, Pod gozdom 32, Boh. Bistrica 19114

GRADBENI MATERIAL

Prodajni nova vhodna VRATA lip Bled za 48 SM. Černivec 7, Brezje, popoldne 19036

Prodajni smrekovi OPAŽ, 110 kvad. m., I. kvalitete, iz poključkega lesa. Jana Sodja, Prečna 3, Boh. Bistrica 19042

Ugodno prodam zunanje okenske marmorne POLICE in hrastove PLOHE. Tel.: 064/622-021 od 18. do 19. ure 19054

Prodajni 28 armaturnih 8 mm MREŽ, brez davka. Tel.: 42-700 19061

Prodajni smrekovi OPAŽ in ladijski POD, 15 kvad. m. Tel.: 57-988 19072

Ugodno prodam 6 kosov novih vezanih OKEN, brez zasteklitve, dim. 120 x 100 cm. Tel.: 061/612-977 19092

Prodajni salonitno KRITINO. Tel.: 74-569 19100

KUPIM

Kupim otroško POSTELJICO z jogijem. Tel.: 40-079 19025

Kupim zazidljivo PARCELO na območju Radovljice, Bleda ali Lesc. Tel.: 064/74-331, popoldne 19046

Suhe hrastove PLOHE in DESKE kupim. Tel.: 39-301 19068

STAN.OPREMA

Ugodno prodam PREDSOBO Alpias. Kranj, Kidričeva 11 (podstreha) 18830

Prodajni novo termoakumulacijsko PEČ 2 kW. Tel.: 46-005 19032

Prodajni dobro ohranjeno trajnožarečo PEČ. Tel.: 78-227, popoldne 19093

STANOVANJA

V Kranju oziroma nekje na Gorenjskem iščem GARSONJERO ali 1-sobno stanovanje. Naslov v oglašnem oddelku. 19023

Prodajni novo, takoj vseljivo STANOVANJE na Planini III., 63 kvad. m. Gotovina, lahko tudi na obroke. Tel.: 34-663 19030

Iščemo eno, dvo ali trisobno STANOVANJE in eno GARSONJERO ali enosobno stanovanje na Bledu ali okolici. Tel.: 77-504, od 8. do 14. ure 19079

Konfortno 1-sobno STANOVANJE, cca 40 kvad. m., prodam v Sorlijevi ul., Kranj. Tel.: 24-531, od 13. do 16. ure 19085

V Kranju oddam za 2 do 3 leta dvosobno opremljeno STANOVANJE. Tel.: 28-644, po 17. uri 19094



Cenjenim gostom nudimo kvalitetne gostinske storitve.

Priložnost za družabnosti ob zaključku leta, obletnicah in drugih svečanostih.

Priporočamo se!
Informacije in rezervacije na tel.: 21-466

POSESTI

Kupim VIKEND na Pokljuki, Bohinju ali Bledu. Naslov v oglašnem oddelku. 19088

PIREDITVE

Zveza društev upokojencev, Okrepčevalnica Lipa Radovljica, organizira veselo SILVESTROVANJE. Vabljeni! Informacije na tel.: 75-582 19111

POZNAVSTVA

Iščem žensko za pomoč na manjši kmetiji, staro od 50 do 58 let. Šifra: GOSPODINJA 19052

RAZNO PRODAM

Prodajni RIBIŠKO PALICO dam, dolžine 3,60 m, motorček za ribiško palico fx 40 filstar in smučarske VEZI tirolysa 190 D. Tel.: 42-005, Močnik 19074

Prodajni malo rabljeno športno KOLO favorit, 10 prestav in hrastove STOPNICE, starejše, 3 x 0,8 m. Tel.: 51-024, popoldan 19078

Prodajni ŠTEDILNIK (2+4), stajico in otroški VOZIČEK za dvojčke. Kokalj, Tel.: 28-367 19089

Nujno prodam JEDILNICO lipa Ajdovščina, sedežno garnituro jola meblo, pomivalni stroj bauchniht, bojler sat 302, vse novo. Tel.: 69-713 19098

ZAPOSLOTITVE

Iščem dobre prodajalce za prodajo novega artikla. Tel.: 28-426 18791

Več zastopnikov za prodajo tekstilne galanterije potrebujemo. Šifra: TENDENSKO IZPLAČILO 19018

Nujno iščem delo na domu. Tel.: 36-701 19062

Za prodajo artikla široke potrošnje nudimo honorarno zaposlitev. Lahko tudi mlajši upokojenci. Niso knjige. Tel.: 57-803 19070

Honorarno delo nudim osebam s prevozom za prodajo modne revije. Pogoj: zunanja urejenost. Visoka stimulacija. Pavlic, Zg. Prineče 69, Medvode 19080

Povprečnemu akviziterju, z organizacijskimi sposobnostmi, pomagamo do odličnega organizatorja. Tel.: 35-815 19082

Naučimo vas prodajati zelo atraktiven knjižni program, še pred Novim letom. Pokazali vam bomo, kako zaslužiti odlično provizijo. Tel.: 35-815 19083

Vodenje skupine na terenu nudimo sposobnemu organizatorju. Ponudbe z življenjepisom in dosedanjimi izkušnjami. Šifra: ZAMEJSKA ZALOŽBA 19104

ŽIVALI

Prodajni sedem tednov starega bikca. Jerala, Podbrezje 218

Prodajni polovico BIKCA za v skrinjo. Tel.: 69-144 19016

Prodajni brejo KRAVO in brejo TELICO no izbiri. Zg. Brnik 24 19027

Prodajni brejo KRAVO. Dacar, Breg ob Savi 28 19028

Prodajni PRAŠIČA za zakol. Šifrer, Potočnikova 10, Škofja Loka 19041

Prodajni 180 kg težkega PRAŠIČA. Skumavec, Zg. Laze 20, Zg. Gorje 19044

Prodajni TELIČKO za zakol ali za rejo, teško 180 kg. Tel.: 42-471 19055

Prodajni 9 mesecev brejo TELICO simentalno in KRAVO simentalno, brejo 9 mesecev. Sp. Brnik 3, Cerklje 19067

Prodajni TELIČKA po izbiri, starega do 14 dni. Vaše 18, Medvode 19071

Prodajni 6 tednov starega BIKCA za zakol ali rejo. Tel.: 50-442 19086

Prodajni polovico BIKCA ali manjše količine in 200 kg težko TELIČKO. Tupaličič 1, tel.: 45-457 19097

Prodajni TELIČKO simentalno, staro 7 dni. Trata 1, Cerklje, tel.: 42-431 19110

OBVESTILA

ROLETE, žaluzije, zasteklitev balkonov in teras, aluminij okna in vrata, aluminij predelne stene, večja popravila rolet in žaluzij naročite ŠPILERJEVIM, Gradnikova 9, Radovljica, tel.: (064) 75-610 17519

VODOINSTALACIJE - razne (novogradnje, popravila), vam naredim solidno in hitro. Tel.: 28-427 18616

Cenjene stranke obveščam, da zopet lahko naročijo rolete, žaluzije v vseh barvah, dimenzijah in izvedbah. Sprejemam naročila za zavese vseh vrst (rola, lamelne, pleše). Ugodna cena, dobavni roki. Cena zagotovljena od naročila do montaže. ROLETARSTVO NOGRAŠEK, MILJE 13, 64208 SENČUR, tel.: 061/50-720 18623

Ugodno in kvalitetno izdelam novo ali obnovim obstoječo elektroinstalacijo. Jože Benedičič, Elektroinstalacije, Prezrenje 22, Podnart, tel.: 70-482 18717

Obveščam prodajalca Galjota, predvsem pa kupce stanovanjske hišice v Velesovem 57, da objekt stoji na moji parceli št. 30/3 k.o. Velesovo. Pripostevanje parcele in povečanje objekta je nemogoče. Ciril Sajevic, Velesovo 24 19026

Razpisujem štipendijo za 2. letnik ekonomske šole. Naslov v oglašnem oddelku. 19056

Bagat tečaj krojenja in šivanja v Kranju obveščam, da začne z vpisom v nov začetni in nadaljevalni tečaj 16. 12. in 19. 12. 1988 ob 15.30. Delavski dom, vhod 6. Do vpisa se lahko prijavite na tel.: 48-757 19073

OSTALO

Prodajni zimska JABOLKA. Babič, Žeje 1, Duplje, tel.: 70-314 18891

Suha DRVA in COLARICE prodam. Tel.: 70-227 19034

RAZPRODAJA lepe, večinoma uvožene, malo nošene garderobe, št. 38-42. M. Pijade 17, stan. 9 19038

Prodajni 10 m suhih bukovih DRV po 80.000 din/m. Tel.: 65-024 19040

Ugodno prodam žensko JAKNO lisica, št. 36-38. Tel.: 38-684 19049

Prodajni FIŽOL in KORENJE. Korbar, Poženik 11, Cerklje 19064

Kupim brezova DRVA. Tel.: 46-480 19076

Prodajni otroško POSTELJICO z jogijem. Tel.: 42-607, popoldne 19099

Prodajni semenski KROMPIR igor in jaka, prva množitev. Tel.: 45-368 19103

Belo otroško POSTELJICO in zapetno URO z briljanti, ugodno prodam. Tel.: 064/621-282 19106

Iščem inštruktorico za matematiko in francoščino za srednjo šolo. Tel.: 33-310, po 18. uri 19112

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš sodelavec iz tozda Gumeno-tehnični izdelki — Prevlaka valjev

STANE DRAGAN
roj. 1929

Od njega smo se poslovili v soboto, 10. decembra 1988, ob 15.30 na kranjskem pokopališču.

Sindikalna organizacija SAVA KRANJ

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice, sestre in tete

MĀRJANE MRAVLJA
p. d. Kičkarjeve mame

se iskreno zahvaljujemo svem, ki ste ji darovali prelepo cvetje in nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, pevcem, g. župniku za lep obred, društvu Aleš Pavlin Škofja Loka, LIO Gradisu Škofja Loka, dr. Debeljaku za dolgotrajno zdravljenje in patronažni sestri za obiske na domu. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ZALUJOČI: Vsi njeni
Sv. Duh, 8. decembra 1988

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je zapustil

JOŽE LEBEN
iz Zg. Besnice

Želeli bi se zahvaliti sosedom, prijateljem in znancem, ki ste mu pomagali v času bolezni. Posebno zahvalo smo dolžni Lovskim družinam, Gasilskim društvom, Krajevni skupnosti Besnica, ZZB Besnica, pevcem iz Stražišča, DO Merkur, župniku in vsem ostalim za lepo opravljen pogrebni obred. S pomočjo vas, bo Jože večno živeti!

YSI NJEGOVI
Zg. Besnica, 30. novembra 1988

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega ata

FRANCA DEMŠARJA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, podarili cvetje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom za nesebično pomoč, dr. Rešku in dr. Habjanu ter sestram za vso skrb ob njegovi bolezni. Iskreno se zahvaljujemo g. župniku za lepo opravljen pogreb, Mladinskemu pevskemu zboru, Moškemu pevskemu zboru Iskra-Niko ter govorniku tov. Erženu za lepe poslovilne besede. Hvala DO Iskra, sodelavcem ABC Loka, KZ Škofja Loka, Merkur-Kašman za podarjene vence.

YSI NJEGOVI
Selca, 4. decembra 1988

ZAHVALA

Ob izgubi naše mame in stare mame

VIKTORIJE MEŽEK
roj. Knifc

se zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti in nam izrekli sožalje. Posebej se zahvaljujemo predstavniku ZB za lep poslovilni govor. Za podarjeno cvetje se najlepše zahvaljujemo DPO Struževo, sosedom in sodelavcem montaže Iskre-ERO.

YSI NJENI



ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je zapustila naša draga sestra in teta

KATARINA KOVAČ
p. d. Sladkanova iz Cerklj

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo poznali, kakorkoli pomagali, izrekli sožalje in pospremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi osebju Doma oskrbovancev v Predvdoru. Posebna zahvala župniku za lep pogrebni obred.

YSI NJENI
Cerklje, 20. novembra 1988

V vili Mari bodo otroci

Kranj, decembra - Vse kaže, da so se na prvi pogled nepomirljiva nasprotja med kranjskimi urbanisti na eni strani in vrtni na drugi le zgladila. Jabolko spora je bila vila Mara, ki se ji še letos poleti ni pisalo dolgo življenje, saj je bila po urbanističnih načrtih namenjena rušenju, prostor pa novogradnji. Zdaj bo (začasno) vendarle vrtec. Obnovitvena dela so se že začela.

Misel, da bi vilo Maro preuredili v vrtec, je nastala zaradi stiske bližnjega vrta Tugo Vidmar ob avtobusni postaji. S poslopjem ima namreč avtobusna postaja, dokler bo pač na sedanji začasni lokaciji (in kaže, da bo še nekaj časa), svoje načrte. Vrh vsega je sanitarno neprimeren, zaradi česar je sanitarna inspekcija že večkrat obetala zaprtje. Tudi bližina avtobusne postaje mu ni le v prid. Kranjska skupnost otroškega varstva je zatorej odkupila vilo Maro, da bi se tja preselila stotinja otrok iz Tuga Vidmarja. Zdavnaj bi že gradili in otroci bi gotovo že uživali gostoljubje novega vrta, ko ne bi trčili ob kranjske prostorske načrte. V tem delu Kranja je

namreč predvideno rušenje starih hiš in izgradnja večjega poslovnostanovanjskega kompleksa. Vrtcem so velikodušno ponudili, da vilo Maro odkupi občinski sklad stavbnih zemljišč, kar so v otroškem varstvu zavrnili.

Obnovitvena dela, ki so se minuli mesec začela v vili Mari, dokazujejo, da je med obema stranema vendarle sklenjen kompromis. Vrtni so se odrekli za ta čas prerazkošnim načrtom, da bodo tu poleg vrta naselili tudi upravo, delavnico, večnamenski prostor za predstave in zobozdravstveno ambulanto, kranjski urbanisti pa so ugodno sprejeli vilo Mara začasno vrtec. Ker

pri nas začasne rešitve trajajo desetletje ali dve (lep primer je s tem povezana in prej že omenjena avtobusna postaja, ki je na začasni lokaciji že 18 let), je tudi za vrtec takšna rešitev do cela sprejemljiva. Posebej še, ker otrok kljub sanitarni oporečnosti vrta Tugo Vidmar od tam zdaj ne preganjajo. Sanitarni inšpektor je svoj ultimatum, ki je zadeval 1. september, spriču skorajšnjo selitve, ki ga obljublja gradnja v vili Mari, dobrohotno umaknil. Vilo Maro bodo zdaj uredili tako, da bo sprejela 90 otrok. V Tugo Vidmarju jih je 112, za preostale bo torej treba iskati mesta v drugih vrtcih.

D. Z. Zlebir

Pobuda za Amnesty International

Kranj, 10. decembra - Prizadevni kranjski mladinci OC K OZN so skupaj z OK ZSMS Kranj pripravili posebno prireditve ob dnevu človekovih pravic. Ustanovljena prva iniciativna skupina Amnesty International v Jugoslaviji.

Aktivnost posameznih organizacij je zopet prinesla nov kvaliteten rezultat. Občinski center klubov je kronal nekajmesečno akcijo. Ob prireditvi namenjeni dnevu človekovih pravic je bila osrednja nit ustanovitev iniciativne skupine Amnesty International, organizacije, ki svojo dejavnost usmerja izključno na zapornike.

"Tisoči so zaprti zaradi svojih prepričanj. Mnogim niti sonejono ni. Mučenje in smrtna kazen sta izredno razširjena. V mnogih državah moški, ženske in otroci enostavno "izginejo", ko jih enkrat zgrabi policija. Spet druge umorijo brez vsakršne legalne podlage: vlade in njihovi agenti jih izberejo in ubijejo. Ti zločini, ki se dogajajo v državah vseh ideologij, zahtevajo mednarodno pozornost. Zaščita človekovih pravic je splošna odgovornost, ki pre-

sega meje narodov in ideologij. To je osnovno načelo, na katerem je zgrajeno delo Amnesty International, neodvisnega svetovnega gibanja, ki ga sestavlja 500.000 aktivnih članov v več kot 160 državah in ozemljih", je med drugim zbranim v Prešernovem gledališču prebrala osnovne informacije o Amnesty International kranjska dramska igralka Bernarda Oman.

Obiskovalce prireditve je posebej pozdravil tudi predstavnik Odbora za varstvo človekovih pravic Igor Omerza, ki je med drugim omenil, da bo Odbor v okviru svojih materialnih in moralnih možnosti spremljal in podpiral kranjsko sekcijo Amnesty International.

V programu, ki ga je pozvala predsednica OC K OZN Suzana Dewa je poleg akustične skupine Tantadruj nastopila tudi predstavnica avstrijske sekcije Roswitha Aistleitner.

Glede na atraktivnost teme bomo delovanju in ciljem Amnesty International in znotraj tega prvi jugoslovanski iniciativni skupini v Kranju namenili temu področju osrednjo pozornost na decembrski mladinski strani v našem časopisu.

V. Bešter
Foto: G. Šinik



Skupni problemi v dolini

Podnart - V Kulturnem domu v Podnartu so se večeraj (ponedeljek) zvečer sestali predstavniki vseh petih krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela iz Lipniške doline. V prvem delu srečanja so razpravljali o predvidenih spremembah in dopolnitvah občinskega družbenega plana do leta 1990 in v določenih opredelitvah do leta 2000. V nadaljevanju pa so obravnavali skupne probleme v Lipniški dolini. To so predvsem cesta Radovljica-Kropa-Podnart, kamnoloma v Kamni gorici in na Brezovici, vodovod, preskrba, šola, telefonsko omrežje...

A. Ž.

Odprtje Centra storitvenih obrti

Škofja Loka, 12. decembra - V petek, 16. decembra, bodo v Škofji Loki odprli Center storitvenih obrti. Slovesnost ob 13. uri bodo popestrili z razstavo del akademskih slikarjev Hermana Gvardjančiča, Franca Novinca in Iveta Šubica, medtem ko zvečer ob pol šestih vabijo na večer slovenskih narodnih pesmi v galeriji loškega gradu. Sodelovali bodo: igralec Polde Bibič, Vital Ahačič, harmonika, Zdenka Tozon, sopran solo, Oktet TRO Prevalje in Škofjeloški oktet. Program bosta povezovala Marjan Šneberger in Mojca Prašnički.

H. J.

Novoletni sejem v Kranju

Bogato založen dedek Mraz

Kranj, 12. decembra - V Kranju bodo v petek, 16. decembra, ob 10. uri že devetindvajsetič odprli Novoletni sejem z mednarodno udeležbo. Prireditelji so povedali, da je letos ta, najsta-

rejša kranjska novoletna prireditev razprodana do zadnjega kvadratnega metra. Prek 200 razstavljalcev, tudi iz tujine, je, kot so povedali, tokrat pripravilo bogato in raznovrstno ponudbo. Med razstavljalci bo približno tretjina trgovskih oziroma proizvodnih organizacij, dve tretjini pa zasebnikov.

Že lanska prireditev je bila tako po izbiri kot sejmskih posebnostih dokaj pestra. Letos napovedujejo, da bo ponudba še mikavnejša. Predvsem naj bi razstavljalci letos poskrbeli za različna priložnostna darila in ugodne nakupe zaradi znižanih cen in posojil. Glede na oslabilno kupno moč se torej obeta, da bo letos dedek Mraz na sejmu kar bogato, vabljivo in tudi ugodno založen.

A. Ž.

Milijarda za jeseniško bolnico

Jesenice, 12. decembra - Že nekaj časa Jeseničani in Radovljičani namesto vencev in cvetja na grobove pokojnim ali namesto čestitk in daril nakazujejo na žiro račun jeseniške bolnišnice svoje denarne prispevke. Denar jeseniška bolnišnica koristno uporabi za nakup medicinske opreme in aparaturo, ki so postale pač tako drage, da jih ne morejo kupiti. Hvalevredni humani akciji se pridružuje vedno več ljudi, ki so svojih zmognostih pomagajo zdravstvu.

Letos so se akcije udeležili številni posamezniki in delovne organizacije, ki so bolnišnici nakazali približno milijardo starih dinarjev.

D. Sedej

Drsalisce v Kranju

Stroški topijo led

Kranj - Pregovor pravi, da gre osel enkrat na led. V kolektivu Poslovno prireditvenega centra Gorenjski sejem pa ugotovljajo, da zanje to ne velja. V sedmih letih obratovanja drsališča, so šli namreč že večkrat. Pa ne zaradi oslovstva, marveč predvsem zaradi dobršne mere zares »dobre volje«, da bi to najbolj množično zimsko rekreacijo v Kranju obdržali in da bi jo imeli predvsem tisti, ki si jo želijo.

Njihova trmasto vztrajna dobra volja pa jih je v sedmih letih že veliko stala. Takole na hitro namreč izračun pokaže, da je 19-članski kolektiv v vseh letih obratovanja namenil za stroške obratovanja drsališča že osemkrat toliko, kot je ob izgradnji veljala investicija. Pred dnevi pa je njihovo dobro voljo zelo načel in grozi, da bo led na drsališču z novim letom raztopil račun, ki ga bodo morali prišteti k stroškom. Skoraj 20 milijonov dinar-

Nadstrešnice tudi pred alpskimi bloki na Bledu

Ali siti res ne razume lačnega?

Bled, 9. decembra - "Pošast" se širi po radovljiški občini, "pošast" nadstrešnic. Medtem ko so jih v Cankarjevem naselju v Radovljici že postavili, se zdaj pripravljajo na to v alpskih blokih v Jaršah na Bledu, podobne zahteve pa prihajajo že tudi iz novozgrajenih blokov v Lescah.

Razplet v Radovljici je znan: republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora je po nadzorstveni pravici razveljavil potrdilo radovljiškega upravnega organa, ki je stanovalcem v Cankarjevi ulici dovolil postavitev nadstrešnic. V odločbi nedvoumno piše, da se po občinskem odloku o določitvi pomožnih objektov in naprav, ki se lahko gradijo brez lokacijskega dovoljenja, za pomožne objekte štejejo med drugim tudi manjše funkcionalne dopolnitve-dozidave obstoječih objektov (nadstrešnice), ki niso bivalni prostori in ne presegajo 30 kvadratnih metrov zazidalne površine. Nadstrešnice so, vsaj v radovljiškem primeru, večje in jih zato ni mogoče uvrstiti med pomožne objekte, ampak med tiste, za katere je potrebno lokacijsko dovoljenje.

Ali takšna razlaga republiškega komiteja ne velja tudi za blejski primer? Očitno je, da ne. V komiteju za prostorski in družbeni razvoj se tokrat ne sklicujejo na ta člen občinskega odloka, temveč na tistega, ki dovoljuje postavitev nadstrešnic. Ko smo o tem, kakšne so sploh zakonske osnove za načrtovano časno postavitev nadstrešnic (za deset let) na Bledu vprašali predsednika komiteja Ratomirja Kafola, je dejal nekako takole: "Nekateri dokumenti jih dovoljujejo,

iz blejskega primera je mogoče sklepati vsaj troje. Prvič: naši zakoni in predpisi so takšni, da hkrati dovoljujejo in prepovedujejo in so tudi sicer za vsakršno rabo. Drugič: če bodo nadstrešnice stale pred stanovanjskimi bloki v turističnem Bledu, potem ni razloga, da ne bi kjerkoli v občini. Zelena luč že sveti in bilo bi, sodeč po dosedanjih praksi, od radovljiškega komiteja nepošteno, če bi komu prižgal rdečo. In tretjič: so nam prostorske (ekološke) komisije sploh potrebne, če je njihovo strokovno mnenje po teptano z enim mahanom.

drugi prepovedujejo. Mi smo se sklicevali na tiste, ki dovoljujejo." Dokument, ki najbolj nedvoumno prepoveduje postavitev nadstrešnic pred bloki na Bledu, so "prostorsko ureditveni pogoji", vendar je njegova usoda odvisna še od razpleta na ustavnem sodišču.

Radovljiški komite za družbeni in prostorski razvoj je doslej

izdal potrdilo za postavitev 114 nadstrešnic. Kovinske delavnice Bled že delajo železno konstrukcijo, načrti so narejeni, vsi zainteresirani so že zbrali po 1,25 milijona dinarjev od skupno 1,6 milijona, kolikor bo stal en garažni boks... Poti nazaj ni: nadstrešnice bodo stale ne glede na to, ali je vse skupaj zakonito ali ne, in tudi ne glede na mnenje komisije za urejanje prostora, urbanizem in varstvo okolja, ki deluje v krajevni skupnosti. Komisija je zavzela jasno stališče: postavitev nadstrešnic bo kvadrila videz in vnesla barakarstvo v najbolj urejeno stanovanjsko okolje na Bledu, javni prostori se s tem privatizirajo in lahko pričakujemo, da bo prišlo še do dodatnega ograjevanja garažnih boksov, nastajale bodo nove shrambe in delavnice.

Tako komisija Predstavnika hišnih svetov iz Jarš, ki so se v četrtek prvič po 14 letih bivanja v soseski tako organizirano zbrali in se pogovorili, so skupaj z ostalimi krajanji zelo enotni. Njihovo ogorčenje je mogoče do neke mere tudi razumeti: načrtovana parkirna garaža ni bila zgrajena, soseska tudi nima trgovine, telefonske govorilnice, otroškega igrišča... Krajanji pravijo: nečemo biti več ptiči v ptičnicah, kot domačini pravijo sicer lepim blokom na Alpiski cesti.

C. Zaplotnik



Kranj - V Gregorčičevi ulici (za Globusom) so konec prejšnjega tedna odprli Butik-Galerijo Marjana Mesariča. Poleg oblačilnih modelov si obiskovalci lahko ogledajo tudi razstavo slik akad. slikarja Janeza Kneza iz Trbovelj, ki se tokrat prvič predstavlja kranjskemu občinstvu. - Foto: Gorazd Šinik

Delo in oprema oboroženih sil

Kranj, 12. decembra - V avli herojev občinske skupščine je predsednik skupščine Ivan Torkar ob letošnjem 47. prazniku oboroženih sil in 20. obletnici ustanovitve teritorialne obrambe dopolnjeval odprl razstavo dejavnosti in opreme oboroženih sil in drugih delov sistema splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite v kranjski občini. Ogled razstave (odprta bo do 22. decembra), ki predstavlja skupna obrambna in samozaščitna prizadevanja, še posebej priporočamo šolski mladini in strokovnim delavcem na področju SLO in DS.

Pisom se piše konec

Prihranek deset tisoč delovnih dni

Kranj, 7. decembra - Leta že ugotavljamo, da so posebne izobraževalne skupnosti, v katerih naj bi se srečevali panožni interesi gospodarstva na eni strani ter šolstva na drugi, usklajevalno ponesrečen in zelo drag privesek usmerjenega izobraževanja. Kljub vsem argumentom, ki govorijo v prid ukinitvi devetnajstih posebnih izobraževalnih skupnosti, pa do tega prihaja šele zdaj, po sili močno privitega denarnega vijaka.

Konec decembra bo slovenska skupščina spregovorila o "predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja z osnutkom zakona" kot podaljšani roki spremenjenega zakona o usmerjenem izobraževanju. Za zapletenim imenom pa so dokaj jasni cilji; da se, kot rečeno, ukine devetnajst posebnih izobraževalnih skupnosti, da usklajevalno funkcijo med "porabniki" in "izvajalci" ponovno prevzame republiška izobraževalna skupnost, da v občinah lahko ustanove eno izobraževalno skupnost za več občin oziroma da ustanove eno interesno skupnost za več družbenih dejavnosti in da se med "izvajalce" usmerjenega izobraževanja lahko vključijo tudi zasebniki.

Zakonska novost prinaša predvsem racionalizacijo na dveh področjih; odločanje pod enotno streho izobraževalne skupnosti Slovenije o strateških vprašanjih usmerjenega izobraževanja, kot denimo, sprejemanje programske zasnove, pomeni ob hkratnem upoštevanju panožnih in teritorialnih interesov tudi kvalitetnejše usklajevanje potreb in interesov na področju usmerjenega izobraževanja. Razen tega pa ne gre prezreti pomembnih finančnih posledic. Zaradi prenosa pristojnosti za odločanje na eno mesto bo po oceni komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo prihranjenih približno deset tisoč delovnih dni!

Če k temu prihranku prištejemo že možnost delegatske racionalizacije v občinah, ki jo ponuja osnutek zakona, potem smo, zlasti v gospodarstvu, gotovo vsi "za".

H. Jelovčan

Bogata novoletna ponudba v Škofji Loki

Turistično društvo Škofja Loka bo v Sloveniji z Zvezo društev prijateljev mladine Šk. Loka, ZKO Šk. Loka in SK Alpetour organizirali novoletno praznovanje na Mestnem trgu v Škofji Loki.

Program, s katerim bomo pričeli v torek, 27. decembra, in nato vsak dan vključno s Silvestrovim, bo vseboval otroški program z dedkom Mrazom, risanimi filmi, nastopi učencev osnovnih šol, vrtčevskih otrok in plesno skupino. Po odhodu dedka Mraza se bodo na odru sredi Mestnega trga predstavile godbe na pihala, rogisti, glasbene skupine, humoristična skupina in posamezniki, poskrbeli pa bo mo tudi za zabavne igre na snegu, smučarsko tekmovanje cici-

banov in za igre na srečo. Za dodatno kulinarčno ponudbo bo poskrbela restavracija »Krona«, obiskovalci pa si bodo na sejmskih stojnicah lahko ogledali še izdelke domače in umetne obrti, kupili darila ter se okrepčali.

Turistično društvo Škofja Loka vabi vse občane na novoletno prireditev, morebitne interese te za prodajo izdelkov pa vabimo, da se oglasijo v pisarni na Mestnem trgu.

Izvedbo celotne prireditve so omogočile delovne organizacije in obrtniki, OK ZSMS Škofja Loka, krajevne skupnosti, ostale organizacije in posamezniki, ki se jim Turistično društvo lepo zahvaljuje in jim želi veliko uspeha v naslednjem letu.